

srečno

Potek sanacije jame Ojstro po vdoru blata

Kot je že znano je nastal vdor mokrega materiala in vode v etažne in odkopne prostore na koti 170 v Terezija II polju jame Ojstro. Do vdora je prišlo 24. maja ob 19. uri in 50 minut. Po kasnejšem ogledu jamskih prostorov smo ugotovili, da je zasuto z mokrim materialom (blato) cca 2/3 širokega čela in cca 80 m transportne proge, ugotovili pa smo tudi, da ni nobenega dotoka vode. Proti koncu nočne izmene iz 24. na 25. maj pa je pričela dotekati voda iz stropa širokega čela tako, da je znašal pritok 25. 5. dopoldan cca 1200 l/min, drugi dan se je popovečal na 2000 l/min, tretji dan na 3000 l/min, četrti dan pa na 4000 l/min, naslednje dva dni pa je upadel na 2500 l/min. Navedeni pritoki so srednja vrednost, voda je namreč pritekala do 29. 5. v sunkih, katerih pritok je znašal tudi do 10.000 l/min. Voda je v sunkih nanašala material po nezasutem delu širokega čela in dostavni progi. Sunki vode so bili tako močni, da nanosa materiala nismo mogli preprečiti z raznimi pregradami, ki smo jih nameščali v dostavno in transportno progo. Voda je tako nanosila toliko materiala, da je zapolnila celotno široko čelo (40 m), 300 m dostavne proge

Jašek III v Trbovljah je še vedno aktiven. (Foto A. Bregant)

in približno 150 m transportne proge.

Voda je v sunkih odnašala večje količine materiala tudi v vodne proge črpališča I in II, ki so zgrajena na najnižjem obzorju na koti 120 tako, da gre pohvala vsem zaposlenim v jami Ojstro za prizadevanje pri čiščenju in usmerjanju vode ob priliki največjih dotokov, da ni prišlo še do večje gospodarske škode, to je potopitev celotne jame Ojstro.

V nadaljnjih dveh dneh je pritok vode upadel na ca.

50 l/min tako, da smo pričeli čistiti obzorne proge in proge na omenjeni etaži v okolici presipnega šahta. Pred pričetkom čiščenja smernih prog smo imeli težave zaradi pomanjkanja transportne mehanizacije, potrebno je bilo namreč pripraviti večje št. EVT 120 za prečno in dostavno progo. Pri čiščenju so bile težave s transportom blatnega materiala, katerega smo transportirali z EVT 120 po smernih progah v presipni šaht na koto 150 in po transportnih trakovih

na Zvezno obzorje kota 250 — zbirni bunker, iz njega pa v vozičke. Poleg tega pa je oviral čiščenje razni material (zvite stojke, drče, razne cevi), ki ga je moker material ob priliki vdora na svoji poti iztrgal iz čela in smernih prog. Samo čiščenje pa je napredovalo proti pričakovanju kljub raznim oviram sorazmerno hitro, saj je bilo predvideno po prvih ocenah, da bi bilo čiščenje končano koncem avgusta, tako da bi čelo lahko normalno obložili s septemb-

rom, po sedanjih ocenah pa bo čiščenje, zamenjava in popravilo opreme končano do 20. 8., s tem dnem bi tudi pričeli obratovati na tem širokem čelu. Pred pričetkom odkopavanja pa bo potrebno izdelati aneks k izdelanemu projektu, ki bo vseboval dodatne varnostne ukrepe. Pri čiščenju smo ugotovili, da je precej transportne mehanizacije, SHP in druge opreme deformirane tako, da ni za nadaljnjo uporabo. Izpad proizvodnje v mesecu juniju,

juliju, avgustu in deloma v maju bo za ca. 60% od prvotno planirane.

Omeniti je potrebno tudi to, da so bili predstavniki republiške rudarske inšpekcije in ostali tehnični delavci DO ZPT stalno v kontaktu s tehničnim vodjem jame Ojstro in skušali z nasveti in ukrepi pomagati k čimprejšnji in varni sanaciji obravnavane etaže.

Jože Vidmar

Modernizacija tehnološkega procesa pri pridobivanju premoga - jama Trbovlje

V avgustu letos smo povabili skupino upokojencev rudnika Trbovlje, da so si ogledali, kako se je jama in delo v jami spremenilo od časa, ko so bili še sami aktivni člani kolektiva. Posamezniki iz te skupine so upokojeni že petnajst in več let in zanje je bilo to, kar so videli v jami, resnično pravo presenečenje. V prijateljskem razgovoru, ki smo ga imeli po prihodu iz jame, niso skrivali občudovanja do novega hidravličnega podporja in strojev za pridobivanje premoga ter napredovanje prog ter nad tem, kako se je delo rudarja v zelo kratkem času spremenilo.

Na žalost pa mi, ki dnevno živimo in delamo s proizvodnjo in ki vemo kaj dosegamo, kaj smo naredili na modernizaciji proizvodnje in kaj so istočasno napravili drugi rudniki, nismo tako navdušeni. Res je, da smo uspeli uvesti v jami enega najmodernejših tipov hidravličnega podporja Becorit, ob tem pa vemo, da izkoristimo le del tega, kar bi lahko s tem podporjem dosegli zaradi zastarelosti in neustreznosti vseh ostalih elementov proizvodnega procesa. Navedel bom glavne smeri razvoja in modernizacije jame, kot si ga predstavlja tehnično vodstvo premogov. Trbovlje:

— V sodelovanju s tovarno Becorit moramo izpopolnjevati tip podporja, ki ga imamo v jami, da ga čim bolj prilagodimo našim pogojem in odkopni metodi. Poleg podporja moramo iskati tudi ustreznejše pridobivalne stroje in transporterje, ki naj ustrezajo našim pogojem in karakteristikam premoga. Iskati moramo ustreznejše orodje in stroje za pomožna dela na čelu, montaže in demontaže podporja in strojev.

— Glavno ozko grlo proizvodnje v jami Trbovlje je transport, tako etažni kot glavni transport na savskem obzorju. Koncept ureditve transporta imamo sicer izdelan, vendar so dobavni roki za nabavo transportne opreme razmeroma dolgi, pa tudi domači proizvajalci (STT) ne kažejo dovolj interesa za razvoj in prilagajanje svojih izdelkov napredku v svetu, tako da za čelne, podajalne in zbiralne transporterje vsaj trenutno STT še ne proizvaja transporterja, ki bi ustrezal našim pogojem. Predlog rudnika Trbovlje za preusmeritev glavnega transporta na savskem obzorju na gumi-jaste transportne trakove pred petimi leti, je naletel na odpore in celo odkrito nasprotovanje, vendar je čas le prinesel

svoje, tako, da se v zadnjem času o njem ponovno razmišlja, predvsem po težavah, ki jih imamo s transportom zablatenega premoga in perspektivi proizvodnje v Trbovljah in Hrastniku.

— Pogosto slišimo pripombe o padanju storitev na pripravah v premogu in jalovini, vendar se ob tem vprašamo, kaj smo na tem področju napravili, razen nakupa nekaj strojev F 6-A. K izdelavi proge pa ne spada samo rezanje premoga, ampak verjetno tudi način podgrajevanja z ustrezno opremo, način zalaganje stropa in sten (na lesnem skladišču zgotovljen opaz), palete ipd.

— Od vseh delov tehnološkega procesa pa smo verjetno najbolj zaostali pri razvijanju notranjega transporta, dostavi in umiku materiala, zato daje tudi primerjava števila zaposlenih na proizvodnih in ne-proizvodnih delih skoraj neverjetno sliko. Edini napredek na tem področju je izvedba enotirne viseče žičnice, ki pa ob neustreznih profilih in neustreznih dvigalnih in transportnih napravah ne daje pravega učinka. Ob tem moramo povedati, da se iniciative za paletizacijo in ureditev notranjega transporta niso premaknile iz mrtve točke.

Precej bi se dalo še pisati o tem, kaj bi bilo treba v jami še urediti, vendar se moramo ob tem zavedati tudi možnosti in racionalnosti posameznih izboljšav. Ob tem, kar družba v naslednjem obdobju od nas pričakuje in ob tem, ker se na-

merava za doseganje predvidene proizvodnje v naše jame vlagati, se bomo verjetno morali tudi sami lotiti načrtnejšega dela in koordiniranja razvoja.

Ernest Ščukanec

Delo rudarjev tudi ob sobotah

Rudarji TOZD proizvodnje premoga v DO Zasavski premogovniki, so se pred nedavnim odločili, da bodo do konca tega leta delali tudi ob sicer dela prostih sobotah. S tem so pokazali vso pripravljenost, da v prvi vrsti pokrijejo izpadlo proizvodnjo v jami TOZD Premogovnik Ojstro, zaradi vdora vode in blata v maju t.l., zaradi manjše proizvodnje v nekaterih TOZD, kar je nastopilo v glavnem iz objektivnih razlogov, predvsem pa zaradi zelo povečanih potreb po premogu, ki jo izkazujejo gospodinjstva oz. široka poraba ter industrija v Sloveniji. Rudarji bodo torej obratovali z namenom, da bi ublažili energetske krizo. Kot že tolikokrat doslej, so tudi tokrat

pokazali znano rudarsko solidarnost, ki je bila doslej navzoča v vseh mogočih akcijah in to uspešno in brez pridržkov.

Podoben sklep so sprejeli tudi velenjski rudarji. S tem bosta oba največja rudarska kolektiva v naši republiki prispevala svoje k splošnim prizadevanjem za premostitev energetske krize in za dosledno uresničevanje sklepa zveznega izvršnega sklepa o nujnosti povečanja proizvodnje premoga.

Pripravljenost zasavskih in velenjskih rudarjev za obratovanje ob sicer dela prostih sobotah, je naletela v javnosti in v javnih občilih na zelo ugoden odmev.

bližno 100 m proti jugu. Južni greben pričanja na zapadu v višini II. obzorja in se proti vzhodu spušča tako, da na ordinati 5200 dosega le še višino 140 m.

Tej situaciji premoškega je sledilo tudi odkopavanje, v obzorjih po 30 m od zgoraj navzdol hkrati v vsem slojišču, pri čemer se je odkopa meje v južnem grebenu sloja z napredovanjem v globino pomikala skladno s padom tega grebena vedno bolj proti vzhodu.

Danes je odkopna meja na vzhodu že dosegla ordinato

Jože Potokar: V progi, tuš 1979. (Foto A. Bregant)

5050 na koti 95, greben sloja se pa proti vzhodu z lahkim vzponom nadaljuje, kjer ga je vrtina ob ordinati 5160 navrtala na višini 139.7 m. Ta predel in ostanek severnega sloja pod V. obzorjem sta z odkopavanjem v zaostanku zaradi zakasnelih odpiralnih del.

Prav ta odpiralna dela pa danes v veliki meri zadržuje, če ne že onemogoča, precejšnja količina metana, ki izhaja na raziskovalnih in pripravnih progah.

V raziskovalno-pripravno progo Vzhodnega talnega sklada na koti 138, je 14. julija letos vdrla skozi vrtino tako velika količina metana, da je koncentracija CH_4 ne le na delovišču temveč tudi v celotni progi na tej višini, ki je ena od samostojnih zračnih vej, presegala 5%. Odvzeti vzorci zraka in laboratorijske analize so v naslednjih dneh pokazale koncentracijo v raziskovalni progi 49% in v izstopni zračni poti 4,85% metana, pri čemer je bilo kisika le 11,5%. Pri pojačanem zračnem pretoku po tej zračni veji se je po 22. 7. koncentracija metana na delovišču zmanjšala od prvotnih 49% na 2,69% oziroma v izstopni progi od 4,85% na 0,8 do 1,1%. Ker je bil pri prvem vzorčevanju izmerjen zračni

ODPIRANJE VZHODNEGA PREDELA JAME HRASTNIK IN NUJNI VARNOSTNI UKREPI

Skrajni severni del premoškega sloja v jami Hrastnik od ordinate 2700 do 5200, pada od površine dokaj enakomerno in sklenjeno s precej strmim padom proti jugu od višine 230 m, kjer je prelomljen in v grebenu z isto smerjo V—Z nastopa pomaknjen pri-

pretok po koti 138 v količini 80 m³/min, je bila ekshalacija metana na delovišču približno 4 m³/min. Če prištejemo k temu še metan, ki izstopa iz ostalih delovišč jame, in sicer v količini 2 m³/min, potem je imel izstopni zrak na ventilatorju pri ca. 1100 m³/min celotnega jamskega pretoka 0,5 % metana. Te količine metana torej niso ogrožale glavnih izstopnih poti (dovoljeno 0,75 %), absolutno je bila pa ogrožena izstopna pot zračilne veje na koti 138, kjer koncentracija ne bi smela presegati 1 %.

Kot že omenjeno, se je uspelo s preusmeritvijo jamskega zraka po posameznih zračnih vejah pojačati zračni pretok po koti 138, in sicer deloma z zmanjšanjem pretoka skozi široko čelo v Talnem skladu, deloma pa z odpravo izgub, ki smo jih imeli zaradi kratkih stikov. V tem času je tu izpuh metana iz vrtin na delovišču K 138 oslabil tako, da pri zračnem pretoku 240 m³/min koncentracija metana v progi ne presega 0,3 % na delovišču pa ne 0,7 %.

Tak zračni režim je pa mogoč v jami Hrastnik le v času stabilnega zračnega tlaka. Pri nenadnem globokem padu zračnega tlaka. Pri nenadnem globokem padu zračnega tlaka (v jami Hrastnik že pri 925 mB) se ekshalacija metana na odkopih tako poveča, da koncentracije metana že pri normalnem zračnem režimu prekoračijo dopustne meje. Vsako zmanjševanje zračnega pretoka skozi odkope v dobro drugih zračnih vej (odpiralna dela), bi bilo v teh primerih nevarno in nedopustno.

Učinkovit ukrep za tako stanje v jami Hrastnik je edino povečanje glavnega jamskega pretoka zraka, kar bo pa mogoče le z zgraditvijo nove ventilatorske naprave.

Po intervenciji inšpekcijskih organov in razumevanju proizvajalca »Klime« iz Celja, smo se uspeli dogovoriti, da bo nova ventilacijska naprava s kapaciteto 2000 m³/min nared v

najkrajšem možnem času od kraja septembra letos. Do izvršitve tega ukrepa, pa bi bilo vsako napredovanje v novem predelu Vzhodnega talnega

sklada zaradi nezadostnega zračenja iz varnostnih razlogov nedopustno.

E. K.

V jami Ojstro je steklo

V dobrem spominu imamo nesrečo v jami Ojstro, ko sta blato in voda 24. maja letos zalila moderno opremljen odkop premoga in pa progo. V posebnem prispevku v tej številki je opisan potek sanacijskih del, s to kratko vestjo pa naj seznanimo bralce našega glasila in člane kolektiva, da so prva dela v tem predelu jame Ojstro vnovič stekla v po-

nedeljek, dne 20. avgusta. Predvideno je bilo, da bodo sanacijska dela trajala okoli 4 mesece, vendar pa so z deli pohiteli in delo v glavnem opravili v treh mesecih. Predvidevajo, da bo dnevna proizvodnja postopoma naraščala od sedanjih okoli 400 ton na predvidenih okoli 1.000 ton dnevno.

Izpolnjevanje delovnega načrta v času od 1. I. do 15. VIII. 1979

DO ZASAVSKI PREMGOVNIKI

Proizvodnja premoga

Del. organ.	načrt ton	dosež. ton	+ — ton	%	ob dela prostih
TOZD					
P. Hrastnik	162.160	163.229	+ 1.069	100,7	5.955
P. Ojstro	110.030	119.135	+ 9.105	108,3	5.181
P. Trbovlje	355.525	328.194	—27.331	92,3	11.170
P. Kisovec	59.175	59.320	+ 145	100,2	2.559
P. Kotredež	109.055	108.570	— 485	99,6	3.301
RSC, jama Trb.	27.220	27.472	+ 252	100,9	1.264
Skupaj	823.165	805.920	—17.245	97,9	29.430
sep. pr. Trb.	654.935	638.030	—16.905	97,4	23.570
Zag.	168.230	167.890	— 340	99,8	5.860

Proizvodnja gradbenega materiala

Hrastnik	letni načrt	doseženo	+
— betonarna (kos)	97.200	41.315	42,5
— kamnolom (m ³)	14.900	3.427,5	23,0
Zagorje			
— kamnolom (m ³)	120.000	103.062	85,9

Storitve delavnic — 31. VII.

RESD Hrastnik (din)	41,567.900	28,294.629,85	68,1
RESD Trbovlje (din)	30,251.400	17,218.190,20	56,9
RESD Zagorje (din)	32,854.700	21,481.073,60	65,4
Pred. jam. lesa (din)	10,930.200	12,752.448,15	116,7
Toplot. ener. (Gcal)	15.680	8.811,32	56,2

DO TERMOELEKTRARNA

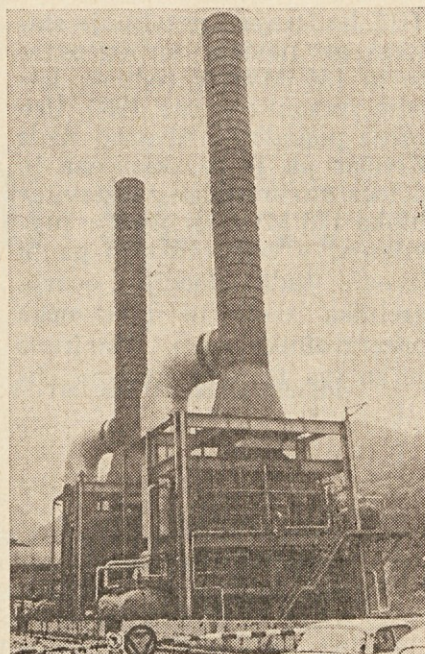
Proizvod. el. ener.	načrt MWh	doseženo MWh	%
PE 1	32.000	27.379	85,6
PE 2	321.613	258.571	80,4
Kombi elektrarna	12.968	1.563	12,1
Skupaj	366.581	287.513	78,4
Ostalo — storitve do 31. VII.			
Vzdržev. naprav (din)	77,696.000	37,375.203,20	48,1
Transp. goriva (din)	39.325.000	31,741.462,05	80,7

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

TOZD	letni načrt	doseženo	%
RIG (din) 31. VII.	147,595.800	108,102.054,95	73,2
ESMD (din) 31. VII.	32,433.000	20,664.801,45	63,7
Avtoprevoz			
Zasavje (t/km)	11,000.000	5,358.489	48,7
Gramat (enot) opeka	9,500.000	6,244.013	65,7
kamnolom (m ³)	35.000	22.356	63,9

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

SIMD (din) 31. VII.	39,169.800	17,994.750,75	45,9
EIMD (din) 31. VII.	20,060.000	9,925.310,10	49,5
KET (Gcal)	24.100	14.800	61,4

REK ZASAVJE — DO Termo-
elektrarna Trbovlje, je zgradi-
la v zadnjih treh letih novo
kombinirano plinsko parno
elektrarno.

in ponovnega pregrevalnika pa-
re tako kritično, da ne ogroža
samo zanesljivost obratovanja
ampak onemogoča ter celo pre-
sega obseg rednega vzdrževa-
nja. Zato se Republiški inšpek-
torat parnih kotlov v celoti
strinja s predlogom sanacije
grelnika vode in ponovnega
pregrevalnika pare kot jo je
predložil dobavitelj parnega
kotla, poljska tovarna RAFA-
KO-RACIBORZ preko uvozno-
izvoznega podjetja Elektrima-
Warszawa s ponudbo z dne 18.
6. 1979.

Celoten obseg sanacije ocev-
ja grelnika vode in ponovnega
pregrevalnika pare bi po se-
danjih podatkih trajal štiri me-
sece. Cena Sanacije bi znašala
2,850.000 \$ ter zajema ves po-
trebni material, demontažo
starega in montažo novega in
potrebno kemijsko čiščenje.
Poleg tega je treba pokriti stro-
ške dnevnic. Po podatkih polj-
ske tovarne bi sanacijo izvajalo
skupno 100 do 120 delavcev,
v dveh izmenah s trajanjem
del v štirih mesecih. Celotni
stroški bi po sedanji oceni zna-
šali skupno 120 milijonov din.

V TET nujna obnova kotla

V DO Termoelektrarna Trbov-
lje že nekaj časa intenzivno pri-
pravljajo temeljito obnovo oz.
popravilo OP — 380 — B. O
tem oz. o ugotovitvah strokov-
ne službe so razpravljali tudi
na seji odbora za tehnične za-
deve delavskega sveta SOZD
EGS dne 18. 7. 1979, obravna-
vala pa ga je tudi strokovna
služba združenega elektrogospo-
darstva Slovenije ter odbor za
ekonomsko finančne zadeve
SOZD EGS dne 1. 8. 1979. Vsi
ti so ugotovili, da je popravilo

kotla PE II. nujna in neodlož-
ljiva.

Nujnost popravila tega kotla
je bila na sejah raznih samo-
upravnih organov utemeljena
takole:

Netesnosti ocevja grelnika
vode in ponovnega pregreval-
nika pare kotla 380 ton TE Tr-
bovlje 2 so tako, pogoste da je
celo Republiški inšpektorat
parnih kotlov s svojo informa-
cijo z dne 19. 6. 1979 ugotav-
ljal, da je stanje grelnika vode

TET bo izvajala previjanje statorskega navitja turbogeneratorja 156 MVA v rednem letnem remontu v letu 1980. Ustrezna pogodba s tovarno Rade Končar pa je že sklenjena in določa štirimesečno zaustavitev bloka 125 MVA za izvedbo previjanja. V tem obdobju pa bi izvedli tudi sanacijo ocevja grelnika vode in ponovnega pregrevalnika pare. Planirano je za vsa ta dela časovno ob-

dobje od 1. junija do vključno 30. septembra 1980 leta.

Za izpeljavo predlagane sanacije parnega kotla v programiranem časovnem obdobju od 1. 6. do 1. 10. 1980 je potrebno proizvajalcu predati avans v višini 20% pogodbene vsote ob podpisu pogodbe, ki naj bi bila podpisana najpozneje v septembru letošnjega leta.

Delavski svet SOZD EGS je na svojem zasedanju dne 14.

avgusta v Mariboru predlog obeh odborov upošteval in ugotovil, da je obnova omenjenega kotla v TET investicijskega značaja. Dovolil je iz prostih energetskih sredstev še premostitveni kredit v okvirni višini 120 milijonov din. TET pa mora v najkrajšem času izdelati predpisani investicijski program.

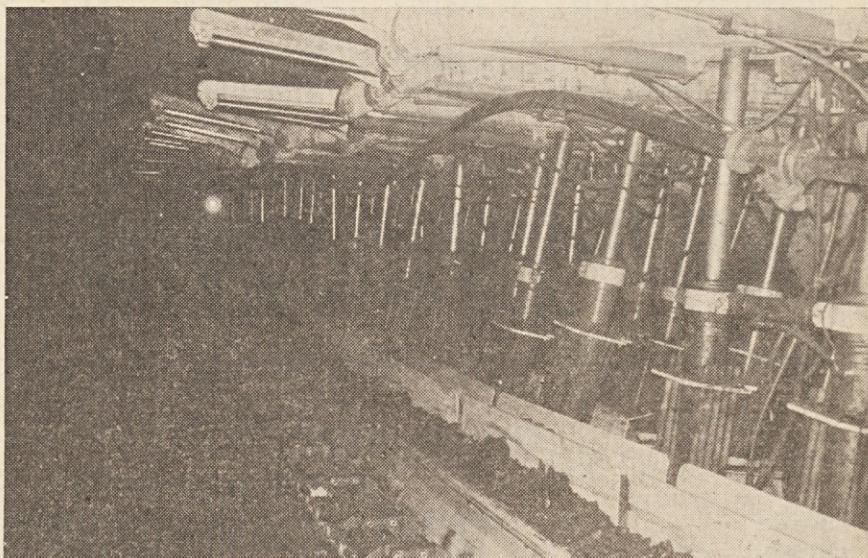
Montaža transportne opreme v novi izvozni poti iz VII. obzorja jame Hrastnik

Z novo transportno potjo iz jame Hrastnik, VII. zvezni obzor, bomo odpravili ozko grlo transporta rovnega premoga, ki ga sedaj predstavlja glavni jašek.

Z ukinitvijo prevoza materiala in razne transportne mehanizacije po starem strojnem jašku, ki se je moral umakniti zaradi graditve obrata družbene prehrane, je glavni jašek še dodatno obremenjen in povzroča še večje težave pri izvozu premoga. Investicija nove transportne poti je v tem letu v zaključni fazi, so pa še določene težave pri nabavi elektro opreme in pa tudi z zaključnimi rudarskimi deli, ki tudi precej kasnijo. Po planogramu, katerega je izdelala DS TSO (investicijski oddelek), bi morali v mesecu septembru tega leta v poskusno obratovanje. In kje smo trenutno z deli?

— Polnišče za rovni premog na zveznem obzorju na dolski progi je končano, manjka le motalo za vleko vozičkov.

— Za transportni trak GT I. je konstrukcija zmontirana, končati je treba dela pri natezalni postaji, manjkajo pa tudi zaščita traku ob pohodnem delu vpadnika in pa vulkanizacija traku.

Z nabavo samohodnega hidravličnega podporja, je bilo tudi pridobivanje premoga na odkopnih poljih v jamah REK Zasavje posodobljeno. Na fotografiji samohodno hidravlično podporje Hydro Marrel v jami premogovnika Trbovlje.

— Pri elektro opremi stikala še izdelujejo; zataknilo se je pri nabavi raznega drobnega elektro materiala. Zahteva za ta material je bila posredovana nabavni službi že januarja in ponovno marca tega leta kljub večkratnemu posredovanju, le ta še do danes ni izdobavila zahtevanega materiala.

— Dozirni trak: Konstrukcija dozirnega traka je montirana, manjka pa še pogonski del, ki bo izdobljen v tem mesecu.

— GT II. je v zaključni fazi polaganja konstrukcije, manjka vmesni del dolžine 15 m, zaradi izvajanja rudarskih del v presipnem jašku. Gumijasti

trakovi so še v jami na VII. obzorju.

— GT III. je v glavnem izgotovljen, potrebno je samo še vulkaniziranje traka.

— GT IV. izdeluje DO IMD, dela pa so se zataknila zaradi premajhnega profila glavne proge, katero sedaj RGD širi.

Celotna konstrukcija je že na določenem mestu, manjkajo štirje bobni gumijastega traka, ki pa so deponirani na separaciji Trbovlje.

— GT V. izdeluje DO IMD in je dokončan, manjka vulkanizacija traka, kar bo opravil TOZD RESD Hrastnik.

Za vse gumijaste transporterje, ki so položeni po VII. obzorju (od dozirnega traka do GT V.) je elektro oprema na razpolago v TOZD RESD Hrastnik in bo zmontirana do poskusnega obratovanja.

Vsa presipna mesta na VII. obzorju bo izvajala DO IMD in so dela že v teku, razen presipa II., katerega izvajalec je TOZD RESD Hrastnik. Z deli smo pričeli na tem presipu 13. 8. 1979 in ga končali do konca avgusta.

Za popolno izvozno transportno pot pa je potrebno izdobaviti še dva dvoverižna transporterja LOT-3, katera bo izdelala STT in sta že tudi naročena.

Dela, ki so še potrebna za dokončno vzpostavitev nove transportne poti niso tako obsežna kot izgleda, vendar bo treba še precej naporov, da bodo dela v roku končana. Predvsem bo treba angažirati nabavno službo, investicijski oddelek in vse pogodbeno vezane izvajalce.

Adolf Laznik

Dejali so...

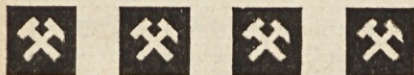
Dr. Anton Vratuša, predsednik izvršnega sveta skupščine SRS

»... Večletno uspešno izvajanje nalog na področju energetike omogoča, da postopno pričnemo zmanjševati v gospodarskih naložbah delež investicij v energetiko, kar bo še vedno omogočalo realizacijo novih naložb za zadovoljevanje potreb po električni energiji po letu 1983. Še naprej bo treba voditi politiko naslanjanja na domače vire oziroma povezavo s socialističnimi republikami in soc. avtonomnima pokrajinama. Ocenjujemo, da bomo leta 1985 doma lahko zagotovili 4/5 potrebne električne energije.

Poseben pomen bodo imele raziskave in povečanje izkoristka vseh razpoložljivih energetskih virov kot tudi bistveno izboljšana toplotna zaščita novih in dela obstoječih zgradb. V strukturi proizvodnje energije naj vse bolj pridobiva na pomenu razpoložljiva lastna energetska osnova s pospeševanjem razvoja premogovništva, rudnika urana ter hidroenergije. Grajene bodo ekonomsko upravičene in ekološko najmanj sporne hidroelektrarne, med njimi tudi male hidroelektrarne....«

Marjan Orožen, sekretar mestne konference ZKS Ljubljana.

»... Administrativno, birokratsko nastopanje raznih upravnih organov pa tudi nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti je nedvomno eden izmed virov nezadovoljstva med ljudmi. Vrste pred okenci raznih uradov, letanje za raznimi potrdili, soglasji, dokumenti, brezosebna netolerantnost organov... vse to nima nič skupnega s socialističnim samoupravljanjem. Vendar obstaja.« To so vsekakor pojavi, ki v določeni situaciji lahko vnesejo nezadovoljstvo in nemir med ljudi... Seveda je problem birokratskega odnosa in obnašanja širši od čakanja na razna potrdila in letanja za raznimi soglasji. Najodločneje se moramo zavzeti za to, da preprečimo, da bi bil v naši družbi kos papirja pomembnejši od človeka. Bistvo birokratskega odnosa pri nas je, da se zaradi golih uradniških formalnosti pozablja na človeka in njegov interes. »Seveda veliko teh odnosov pogojuje naša zakonodaja. Če pogledamo samo dovoljenja za gradnjo hiše ali stanovanja, vidimo, da je veliko potov predpisanih z republiškimi zakoni...«

Fotokopija plakete z zlatim znakom SOZD REK Zasavje, ki je bila podeljena posmrtno Edvardu Kardelju, dne 30. 6. 1979 na letošnji proslavi dneva rudarjev v Hrastniku.

(Foto A. Bregant)

PRISPEVEK MLADINE ZA ČRNO GORO

Osnovna organizacija ZSMS TOZD RESD Trbovlje — DO ZPT, je 15. 8. 1979 nakazala Rdečemu križu Slovenije din 7.000.—, namensko za pomoč

prebivalstvu Črne gore, ki je bilo v letošnjem potresu izredno prizadeto. Denar so zbrali z zbiranjem starega, odpadnega materiala in drugimi akcijami, katerih izkupiček so namenili za to pomoč.

Hvale vredna akcija, ki bi jo bilo treba posnemati!

Ogrevanje v Zasavju, ko ne bo več deputatnega premoga

Tako rekoč vsak dan razpravljamo o premogu, ki je zopet postal dragocen energetski vir. Pomanjkanje premoga na tržišču je posledica energetske — naftne krize.

Razvoj premogovništva, predvsem jamska proizvodnja premoga, je bila zapostavljena celo vrsto let na račun uvožene nafte. Povečanje produktivnosti zahteva sodobno, zelo drago uvoženo mehanizacijo. Tako je mehanizacija odkopov in transportnih naprav že večkrat zahtevala od rudarjev poleg nizkih osebnih dohodkov, vrsto odrekaj, kot na primer vlaganje v stanovanjsko izgradnjo. Nastalo energetsko vrzel zdaj poskušajo reševati rudarji z delom ob prostih sobotah in nedeljah, vsekakor pa to ni rešitev.

Spričo trenutne energetske situacije se upravičeno sprašujemo, kako bo jutri z ogrevanjem v Zasavju. Deputatni premog za člane našega kolektiva znaša nekaj manj kot 10 % celotne proizvodnje, asortimanov kockovec in oreh, ki spadajo med komercialni premog v Zasavju. Za leto 1979 je planirana proizvodnja navedenih asortimanov komercialnega premoga v višini 258.897 ton, od tega je realizirano v prvem polletju 129.140 ton.

Proizvodnja posameznih asortimanov premoga je prikazana v naslednji tabeli:

Asortiman premoga	plan. let. proizvod. ton	poll. realiz. ton
— kosovec	19.671	39.918
— kocka	15.995	37.923
— oreh	103.231	51.299
Skupaj:	258.897	129.140

Proizvodnja komercialnega premoga je predvidena do leta 1985. V istem letu je predviden začetek obratovanja TET III. Vzporedno z izgradnjo termoelektrarne je načrtovana izgradnja toplovoda v Zasavju oz. Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, ki bi bil v sklopu termoelektrarne. Ogrevanje v Zasavju oziroma večji del tega problema bi bil z izgradnjo toplovoda rešen. Za preostali del bi še vedno bilo potrebno zagotoviti manjše količine komercialnega premoga za gospodinjstvo.

To ne bi smel biti nerešljiv problem, čeprav je z 1985. letom v glavnem celotna proizvodnja premoga v REK EK, predvidena za elektrogospodarstvo.

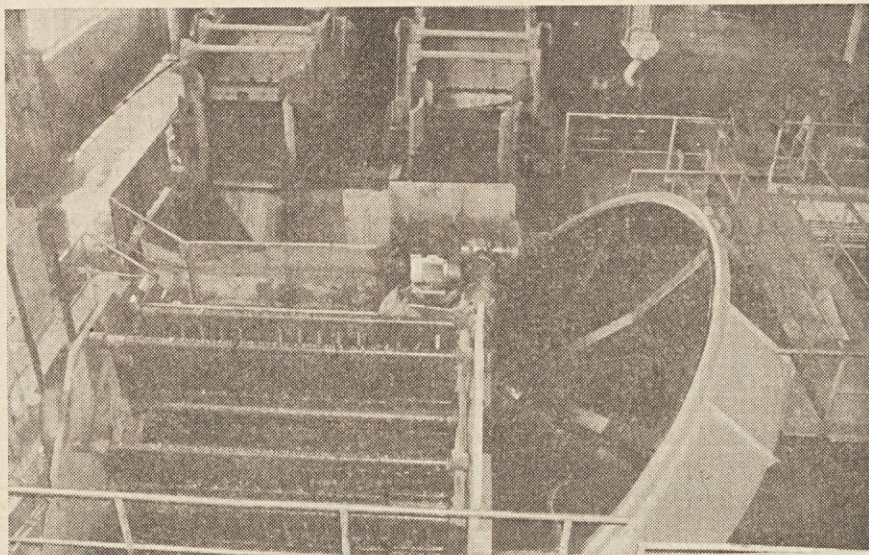
Članom našega kolektiva, katerih stanovanja bo možno priključiti na toplovod, bo zagotovljen deputat. Zato bo potrebno še vedno zagotoviti okrog 10.000 ton premoga na leto. Takšne manjše količine premoga bo možno zagotoviti s suhim odsejevanjem.

Martin Putrič

Pripis uredništva:

Avtor prispevka je načel vprašanje bodočega ogrevanja gospodinjstev, tovarn, šol, bolnišnic itd. po letu 1985. Vprašanje je le načeto, potrebno pa

bi bilo v eni naslednjih številk opisati podrobnejšo obrazložitve predvidenega ogrevanja v revirjih v naslednjih desetletjih. Tema je zelo zanimiva in aktualna, zato bo treba o njej še pisati in spregovoriti.

Težko tekočinska separacija premoga v Trbovljah je bila ena zelo pomembnih investicij REK Zasavje v preteklih letih. Separacija obratuje že vrsto let brez večjih zastojev.

Inovacija dvigalne naprave pri gondoli jamskih enotirnic — razpis

Pri desetletni uporabi jamskih visečih enotirnic, ki so bile v naših jamah novost in tudi ustrezna rešitev obratnega transporta repro-materiala na delovišča, smo številne pomanjkljivosti, ki so bile vzrok čestim poškodbam sproti odpravljali. V glavnem so se pojavljale poškodbe prstov na rokah zaradi premikajočega se bremena in zaradi iztirjenj enega od tekalnih delov gondole, kadar je ta prevozila končno tirnico. Ves čas smo pa opazali nevarno popuščanje dvigalne naprave, s katero je vpeto breme na gon-

dolo. Ti pojavi so slučajno povzročali le poškodbe na roki, v bistvu pa predstavljajo veliko nevarnost za posluževalce, saj bi nenadna sprostitve ročice na dvigalki lahko nevarno zadela tudi glavo. Do teh samodejnih sprostitvev ročice dvigalke prihaja izključno zaradi defektnih dvigalk in opuščanja uporabe varnostnega zatiča.

Vsa opozorila službe varstva pri delu, da se morajo dvigalke in tudi vse naprave redno pregledovati v rokih, določenih v pravilniku VPD ter s to transportno napravo manipulirati

po navodilih niso zalegla, tako da se tovrstne poškodbe ponavljajo še vedno povprečno dveh mesečno.

16. maja letos je SVD - ZPT po ugotovitvi 4 poškodb z visečo enotirnico v mesecu aprilu sklenila, da prepove nadaljnjo uporabo v kolikor se bodo nepravilnosti pri uporabi in vzdrževanju še ponavljale.

V mesecu juniju smo na žičnici imeli zopet tri poškodbe. Služba varstva pri delu je pred dokončno prepovedjo uporabe sklenila še enkrat opozoriti vse RESD na vestnost pri vzdrževa-

nju dvigalk in delavsko kontrolo o nevarnosti uporabe ter o nameravanem ukrepanju.

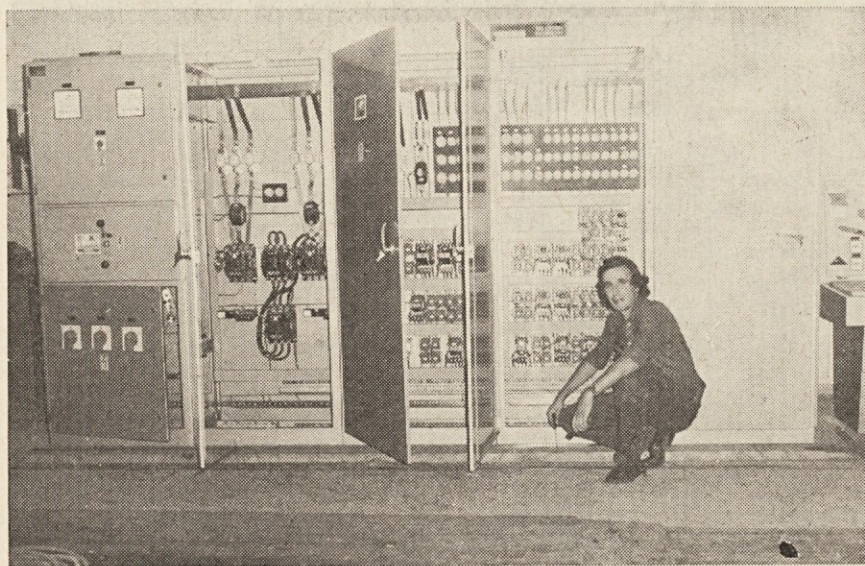
Poleg tega se pa obračamo na vse inovatorje ZPT, ki jim je funkcija in pogoji obratovanja enotirnice poznana, da skušajo

rešiti problem stalnih poškodb in predlagajo variante izboljšav dvigalne naprave gondole, ki morajo biti primerne za varno dvigovanje in pripenjanje bremena na gondolo do 300 kp.

Fiksiranje bremena na gondolo naj bo samodejno.

Vse natančnejše informacije boste prejeli pri SVD — ZPT.

Vse predloge je treba oddati komisiji za izume in izboljšave do 30. septembra 1979.

Martin Tomažič ob glavni razdelilni omari za separacijo peska v Zvorniku, ki so jo izdelali v TOZD EIMD DO IMD.

(Foto A. Bregant)

V TOZD EIMD DO IMD so izdelali komandna pulta za nakladalno postajo separirnega peska v Zvorniku. Zraven sta sodelavca Jani Koželj in Bojan Redenšek.

(Foto A. Bregant)

Sprejeli smo nov pravilnik o delitvi OD

Z izdelavo novega pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih osebnih prejemkov in sklada skupne porabe smo pričeli v oktobru 1978. Uporabljali smo metodologijo za vrednotenje del in nalog, ki je imela naslednja merila zahtevnosti:

	meril
— pogoji oz. težina nalog za izvajanje	40
— strokovna zahtevnost	25
— vpliv pri izvajanju naloge	27
— napor oz. obremenitve pri izvajanju naloge	27
— pogoji oz. delovne razmere v katerih opravlja naloge	51
Skupaj	170

Zaradi obširne metodologije je delo komisij potekalo zelo počasi in so osnutek pravilnika pripravile do konca februarja 1979.

V tem času smo prejeli od Elektrogospodarstva Slovenije predlog samoupravnega sporazuma o ugotavljanju udeležbe v skupnem prihodku in samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke energetskega gospodarstva Slovenije.

V tem samoupravnem sporazumu je bilo rudarstvo višje

ovrednoteno kot pa je predvideval naš prejšnji osnutek o delitvi OD in tako smo pristopili k izdelavi novega osnutka pravilnika o delitvi OD, po novi metodologiji, ki smo jo prejeli od Elektrogospodarstva Slovenije. Ta metodologija je bila popolnoma drugačna in je imela 3 vrste zahtevnosti:

	meril
— psihosenzorni napor	25
— fizični napor	9
— delovni pogoji	22
Skupaj	56

Razlika med metodologijama je za 114 meril.

Za izdelavo novega pravilnika so bile imenovane druge komisije, ki so izdelale osnutek po novi metodologiji v krajšem času.

Med starim in novim pravilnikom je tako nastala velika razlika, ki je v skladu z Zakonom o združenem delu. Z novim pravilnikom je OD delavca odvisen od rezultatov dela posameznika, kakor tudi od uspešnega poslovanja TOZD ali DS.

Kot posebna oblika stimulacije delavcev je dodatek na stalnost.

Ta dodatek se obračunava za delovno dobo

od 1 — 10 let v SOZD	1,5 %
od 10 — 20 let v SOZD	2,5 %
od 20 — 30 let in več	4,5 %

Obračunska osnova delavca, ki ga obračunavajo vsake tri mesece na temelju izvršenih delavnikov. Na višino izplačnega dodatka za stalnost zelo vplivajo neupravičeni izostanki z dela, kakor tudi izostanki zaradi bolezni s prekinitvami. Z novo metodologijo smo tudi spremenili sistem pravilnika o delitvi OD tako, da ni več ovrednotenja opravil s faktorsko udeležbo, temveč smo prešli na RR+relativno razmerje za posamezne naloge in opravila. Osnova za RR je v sestavljenosti del in nalog, ki je s SOZD REK EK v razmerju 1:5.

RR 1,00 je ovrednoteno v znesku 60 % povprečnega osebnega

ga dohodka gospodarstva SRS v preteklem letu, kar znaša 151,35 din neto/delavnik, brez stimulacije.

Pravilnik so sprejele vse TOZD in DS na svojih referendumi z veliko večino glasov. Lahko smatramo, da je z novim načinom nagrajevanja zadovoljna večina članov kolektiva.

I. S.

Pripis uredništva:

Uredniški odbor meni, da je gornji prispevek le del splošnega orisa pravilnika o delitvi OD, ki so ga sprejele TOZD in delovne skupnosti DO ZPT. Upamo, da bo avtor nadaljeval s tem prispevkom v eni naslednjih števil, v kateri bo objavil bistvenejše dele tega pravilnika.

Dr. Karel Slokan zaslužni profesor

V začetku julija t.l. je Univerza Edvarda Kardelja — Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, podelila prof. dr. Karlu Slokanu, dipl. ing. rudarstva, izredno visoko priznanje, naziv — »zaslužni profesor«. Priznanje je eno redkih, ki ga daje naša najvišja slovenska izobraževalna institucija najzaslužnejšim strokovnjakom z raznih področij dela. Tokrat ga je dobil tudi znani in priznani rudarski strokovnjak, ki izvira iz osrčja rudarskih revirjev — Trbovelj. Zato smo vsi v revirjih, posebno rudarji, na podeljeno priznanje še posebej ponosni. Priznanje pa velja tudi vsemu slovenskemu rudarstvu.

Priznanje je prejel človek — strokovnjak, ki je dolga desetletja z vsem svojim znanjem in sposobnostjo, zagnanostjo in prizadevnostjo pomagal postaviti na noge slovensko in jugoslovansko rudarstvo v najširšem pomenu besede. Delal je kot strokovnjak-operativec v premogovnikih v Jugoslaviji, organiziral in vodil je prve Zasavske premogovnike v Trbovljah v l. 1947-1949 in sodeloval je pri postavitvi Strojne tovarne Trbovlje — tovarne rudarskih

strojev in naprav. Znano je njegovo razikovalno delo, predvsem na področju separiranja, odločilne zasluge pa si je pridobil kot izredni in nato redni profesor na oddelku za montanistiko FNT Univerze v Ljubljani, pri vzgoji novih rudarskih kadrov ter kot dolgoletni vodja Rudarskega inštituta v Ljubljani.

Tovarišu prof. Slokanu najtoplejše čestitke, dolgo in zdravo življenje! Čeravno je že nekaj časa upokojen pa želimo, da ne prekine stikov z rudarji in rudarskimi kolektivi in nadaljuje v okviru danih možnosti z ustvarjalnim delom.

T. L.

6. avgust — dan srbskih rudarjev

Srbski rudarji vsako leto 6. avgusta proslavljajo svoj praznik. Letošna proslava je bila posvečena 60-letnici KPJ — ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov, pa tudi 40-letnici stavke rudarjev v jami »Prkosava« v Kolubari. Proslava je potekala na ravni sestavljene organizacije REIK Kolubara:

— 5. avgusta (nedelja) je bila slavnostna seja samoupravnih organov kombinata;

— 6. avgusta (ponedeljek), je bil slavnostni zbor delavcev kombinata in občanov.

Proslavo so organizirali v rudarskem naselju Rudovci, kjer so pred tremi desetletji pričeli s površinsko eksploatacijo premoga.

Na njihovo vabilo, vabilo koordinacijskega odbora sindikata SOZD, so se slavja udeležili tudi trije delegati našega kombinata in to: Danijel Galuf, dipl. inž. rud., vodja TOZD Premogovnik Kisovec, Robert Kravogel, sekretar OO ZK, TOZD Premogovnik Trbovlje in Alojz Hafner iz Hrastnika. Njihovo slavlje so pozdravili v imenu vseh članov našega kombinata. Morda bo kdo od udeležencev v naslednji številki našega glasila napisal kaj več o poteku proslave v Lazarevcu oz. Kolubari.

Obračun poslovanja SOZD REK-EK

Trbovlje, v prvem polletju 1979 — primerjava z letnim planom 1979

DO — ZPT

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	1.179.239,2	557.192.898,15	47,3
2.	Materialni stroški	341.503,7	203.527.518,55	59,6
3.	Družbeni proizvod	837.735,5	353.665.379,60	42,2
4.	Amortizacija	56.318,0	39.386.292,50	69,9
5.	Dohodek	781.417,5	314.279.087,10	40,2
6.	Obveznosti iz dohodka	193.425,2	94.617.565,80	48,9
7.	Čisti dohodek	587.992,3	219.661.521,30	37,4
8.	Del ČD za OD	453.282,1	215.261.007,40	47,5
9.	Del ČD za stan. grad.	40.974,9	18.179.452,90	44,4
10.	Del ČD za akumul. — izguba	93.735,3	13.778.939,00	
Delitev: 8 : 7		77,09	98,0	
9 — 10 : 7		22,91		

DO — TET

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	395.221,0	190.052.062,65	48,1
2.	Materialni stroški	90.346,0	53.114.036,25	58,8
3.	Družbeni proizvod	304.875,0	136.938.026,40	44,9
4.	Amortizacija	102.988,0	51.361.730,85	49,9
5.	Dohodek	201.887,0	85.576.295,55	42,6
6.	Obveznosti iz dohodka	101.643,0	41.968.658,00	41,3
7.	Čisti dohodek	100.244,0	43.607.537,55	43,5
8.	Del ČD za OD	75.790,0	38.727.767,05	51,1
9.	Del ČD za stan. grad.	6.821,0	3.351.324,90	49,1
10.	Del ČD za akumul. — izguba	17.633,0	1.528.545,60	8,7
Delitev: 8 : 7		75,61	88,8	
9 — 10 : 7		24,39	11,2	

DO — RGD

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	260.770,9	152.880.504,70	58,6
2.	Materialni stroški	79.974,8	52.599.273,30	65,8
3.	Družbeni proizvod	180.796,1	100.281.231,40	55,5
4.	Amortizacija	16.163,6	7.274.374,25	45,0
5.	Dohodek	164.632,5	93.006.857,15	56,6
6.	Obveznosti iz dohodka	30.052,3	16.447.367,25	54,7
7.	Čisti dohodek	134.580,2	76.559.489,90	56,9
8.	Del ČD za OD	108.012,0	57.844.770,55	53,6
9.	Del ČD za stan. grad.	9.274,1	4.923.164,10	53,0
10.	Del ČD za akumul.	17.294,1	13.791.555,25	79,8
Delitev: 8 : 7		80,26	75,6	
9 — 10 : 7		19,74	24,4	

1. DO — ZPT

Poslovno obdobje I.—VI. 1979 je DO ZPT zaključila z izgubo v višini 13.778.939,00 din. Celotni prihodek DO ZPT je manjši od načrtovanega za 2,7 % predvsem zaradi manjše proizvodnje, nedosežene planirane kvalitete premoga, izpada na skupnem prihodku v prometu z električno energijo in izpada prihodka za zapiralna dela v jami »Kisovec«. Materialni stroški so višji od planiranih za 9,6 % in pri nekaterih TOZD očitno odstopajo od načrtovanih v veliki meri zaradi previsokih proizvodnih stroškov. Amortizacija je višja od planirane za 19,9 %. Materialni stroški in amortizacija tako neugodno vplivata na višino doseženega dohodka — 40,2 % od načrtovanega. Obveznosti iz dohodka so v mejah plana — 48,9 %. Čisti dohodek je dosežen v višini 37,4 %, del ČD za OD pa v višini 47,5 %, kar ja za 2,5 % pod planom. Nekateri TOZD (P. Trbovlje, RESD Hrastnik, RESD Zagorje) so planirano maso minimalno prekorčili. Del ČD za stanovanjsko gradnjo je dosežen v višini 44,4 %. Izgubo prikazujeta TOZD P. Kisovec in P. Ojstro, in sicer prvi v višini din 23.097.417,85 in drugi v višini 13.398.743,25 din. Motnje v poslovanju pa imajo TOZD P. Trbovlje, Hrastnik, Kotredež in TOZD Separacija Trbovlje.

2. DO — TET

Celotni prihodek DO TET je bil dosežen v višini 48,1 % od načrtovanega: materialni stroški pa presegajo načrtovane za 8,8 % kar neugodno vpliva na višino ustvarjenega družbenega proizvoda — 44,9 %.

Amortizacija je v mejah plana, dohodek pa je nižji od načrtovanega za 7,6 % v glavnem zaradi visokih materialnih stroškov, v katerih najbolj odstopajo proizvodne storitve. Obveznosti iz dohodka so poravnane v višini 41,3 % od plana. Čisti dohodek pa je nižji od načrtovanega za 6,5 %. DO TET prekoračuje planirani del ČD za OD za 1,1 % (PEE 1 za 3,6 %, PEE 2 za 2,9 %, TG za 3,6 %, manjša sredstva od planiranih pa so razporedili v TOZD VN 48 % od plana. DS SS TET pa je s 50 % v višini plana). Del ČD za stanovanjsko gradnjo je dosežen v višini 49,1 % akumulacija pa 8,7 % od načrtovane. Skupno znaša izpad dela ČD za akumulacijo po dinamiki plana 7.287.954,40 din.

3. DO — RGD

DO RGD je presegla planirani celotni prihodek za 8,6 %. Čeprav ima materialne stroške za 15,8 % višje od načrtovanih, je družbeni proizvod vseeno za 5,5 % nad planom. Amortizacija je obračunana 45 % od plana. Dohodek je dosežen v višini 56,5 %. Po odvedenih obveznostih iz dohodka v višini 54,7 % je dosežen čisti dohodek 56,9 % od letnega planiranja. (Največje odstopanje je pri TOZD RIG — 60,7 %). Del ČD za OD je presežen za 3,6 % (RIG 57 %, ESMD 53,6 %, Avtoprevoz 47,6 %, Gramat 45,7 %, DS SS 41,6 %). Del ČD za stanovanjsko gradnjo je dosežen v višini 53,0 %, akumulacija pa je za 29,8 % nad planirano. To pomeni, da je DO RGD po dinamiki plana ustvarila višjo akumulacijo za 5.144.505,20 dinarjev.

4. DO — IMD

DO IMD je prvo polletje sklenila z 8,4 % manjšim celotnim prihodkom od načrtovanega. Materialni stroški so bili v mejah plana 50 %, amortizacija pa samo 36,4 %. Dohodek je bil dosežen v višini 39 % od planiranega. Obveznosti iz dohodka so bile za 10,8 % pod planiranimi, čisti dohodek pa za 11 %. Del ČD za OD je bil raz-

DO — IMD

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	80.978,7	33.686.030,45	41,6
2.	Materialni stroški	25.245,3	12.633.019,25	50,0
3.	Družbeni proizvod	21.733,4	21.053.011,20	38,8
4.	Amortizacija	3.782,4	1.374.881,90	36,4
5.	Dohodek	51.951,0	19.678.129,30	39,0
6.	Obveznosti iz dohodka	14.366,0	5.631.122,40	39,2
7.	Čisti dohodek	37.585,0	14.047.006,90	39,0
8.	Del ČD za OD	28.623,6	11.374.635,60	39,7
9.	Del ČD za stan. grad.	2.911,8	1.065.034,70	36,6
10.	Del ČD za akumul.	6.049,6	1.607.336,60	26,6
Delitev: 8 : 7		75,89	77,7	
9 — 10 : 7		24,11	22,3	

DS — ASO

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	19.242,1	6.909.157,80	35,9
2.	Materialni stroški	7.659,1	2.311.889,30	30,2
3.	Družbeni proizvod	11.583,0	4.597.268,50	39,7
4.	Amortizacija	629,4	181.086,90	28,8
5.	Dohodek	10.953,6	4.416.181,60	40,3
6.	Obveznosti iz dohodka	621,7	513.784,75	82,6
7.	Čisti dohodek	10.331,9	3.902.396,85	37,8
8.	Del ČD za OD	8.880,3	3.305.629,65	36,1
9.	Del ČD za stan. grad.	799,2	282.445,05	35,3
10.	Del ČD za akumul.	652,4	414.322,15	63,5
Delitev: 8 : 7		85,95	82,1	
9 — 10 : 7		14,05	17,9	

DS — TSO

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	15.376,5	7.782.015,90	50,6
2.	Materialni stroški	5.693,0	1.900.465,70	33,4
3.	Družbeni proizvod	9.683,5	5.881.550,20	60,7
4.	Amortizacija	257,1	63.928,15	24,9
5.	Dohodek	9.426,4	5.817.622,05	61,7
6.	Obveznosti iz dohodka	587,2	179.096,80	30,5
7.	Čisti dohodek	8.839,2	5.638.525,25	63,8
8.	Del ČD za OD	7.609,6	3.357.997,15	44,1
9.	Del ČD za stan. grad.	684,9	298.215,85	43,5
10.	Del ČD za akumul.	544,7	1.982.313,25	363,9
Delitev: 8 : 7		86,09	59,6	
9 — 10 : 7		13,91	40,4	

SOZD REK - EK

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
1.	Celotni prihodek	1.950.828,4	942.502.669,65	48,6
2.	Materialni stroški	550.421,9	326.086.202,35	59,2
3.	Družbeni proizvod	1.400.406,5	622.416.467,30	44,5
4.	Amortizacija	180.138,5	99.642.294,55	55,3
5.	Dohodek	1.220.268,0	522.774.172,75	42,8

Zap. št.	Besedilo	Plan 1979	Doseženo	Indeks
6.	Obveznosti iz dohodka	340.695,4	159.357.595,00	46,8
7.	Čisti dohodek	879.572,6	363.416.577,75	41,3
8.	Del ČD za OD	682.197,6	329.771.807,40	48,3
9.	Del ČD za stan. grad.	61.465,9	28.099.637,50	45,7
10.	Del ČD za akumul.	135.909,1	+5.545.132,85	4,1
Delitev: 8 : 7		77,56	90,7	
9 — 10 : 7		22,44	9,3	

porejen v višini 39,7 %, del za stanovanj. gradnjo pa 36,6 %. Del ČD za akumulacijo je bil dosežen v višini 26,6 % od plana, kar pomeni izpad dela ČD za akumulacijo po dinamiki plana za 1.417.463,40 din. TOZD KET prikazuje izgubo v višini 596.283,35 din.

5. DS ASO, TSO SOZD

Celotni prihodek DS ASO je manjši od planiranega za 14,1 % predvsem zaradi počitniških domov, ki so v tem obdobju izkazovali le stroške. Materialni stroški so manjši od planiranih za 18,8 %. Amortizacija je dosežena v višini 28,8 %, dohodek pa 40,3 %. Po odvedenih obveznostih v višini 82,6 %, ki so precej nad načrtovanim, izkazuje DS ASO doseženi čisti dohodek s 37,8 %, OD pa manjši od planiranih za 13,9 %, del ČD za stanovanjsko gradnjo pa je dosežen v višini 35,3 %. Zadovoljiva je akumulacija v višini 63,5 % od planirane, kar pomeni po dinamiki plana 88.122,15 din nad načrtovano.

DS TSO dosega celotni prihodek v mejah plana — 50,6 %. Manjši materialni stroški od načrtovanih za 16,6 % ugodno vplivajo na višino doseženega družbenega proizvoda — 60,7 %. Minimalna amortizacija — 24,9 % omogoča presežanje dohodka za 11,7 %. Obveznosti iz dohodka pa za 19,5 % pod planom, čisti dohodek pa je presežen za 13,8 %. Del ČD za OD je razporejen v višini 44,1 % od plana, del za stanovanjsko gradnjo pa 43,5 %. Pač pa je del ČD za akumulacijo za 363,9 % nad načrtovanim — po dinamiki plana to znaša 1.709.963,25 din presežka.

6. SOZD REK - EK

SOZD REK-EK dosega celotni prihodek v višini 48,6 % od planiranega. Materialni stroški so za 9,2 % nad planiranimi. Amortizacija odstopa

za 5,3 % nad planirano, dohodek pa je dosežen v višini 42,8 % od načrtovanega, v glavnem zaradi previsokih materialnih stroškov. Obveznosti iz dohodka so poravnane v višini 46,8 %. Doseženi čisti dohodek je za 8,7 % pod planiranimi, del ČD pa za 1,7 %. Del za stanovanjsko gradnjo je 45,7 %, akumulacija pa samo 4,1 %. V celoti znaša izpad dela čistega dohodka za akumulacijo po dinamiki letnega plana SOZD za obdobje I.—VI. 1979, 62.409.417,15 din. Srečno!

Miloš Dolinar, ml.

Investicijski program za izgradnjo stanovanj

Delovna skupnost tehnično strokovnih opravil REK EK je v februarju letošnjega leta izdala investicijski program »Odpiranje novih predelov slojišča na področju Hrastnika in Trbovelj ter modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga«. Kot sestavni del tega investicijskega programa je izdelala tudi investicijski program za izgradnjo stanovanj v obdobju do leta 1985.

Zaradi pomanjkanja sredstev je stanovanjska gradnja v zadnjih letih močno zaostajala za potrebami. Ker vsako leto odhajajo rudarji v pokoj je vedno manj stanovanj, s katerimi razpolagajo TOZD, za aktivne rudarje oz. zaposlene. Na obseg stanovanjskega fonda so vplivale tudi opustitve in porušitve starih in za bivanje neprimernih stanovanj. V obdobju 1973—1977 se je povečal fond stanovanj kljub graditvi novih za potrebe TOZD proizvodnje premoga le za 23 stanovanj.

Razen v zadnjem obdobju zgrajenih stanovanj je stanovanjski standard starih stanovanj izredno nizek in ne ustreza sedaj veljavnim bivalnim standardom. Enako ne ustreza

tudi večina prostorov v sedanjih samskih domovih.

Osnovni investicijski program predvideva po končanih investicijskih vlaganjih povečanje proizvodnje za okrog 50 % v primerjavi z doseženo v letu 1978 in porast storilnosti za okrog 70 %, pri tem pa se stalež v TOZD proizvodnje premoga poviša le za okrog 11 %, na separaciji zaradi opustitve mokromehanskega in težkotekočinskega sistema separiranja premoga pa zniža za 15 %. Skupen porast staleža je predviden na proizvodnji premoga v višini 5 % ali za 53 zaposlenih. Na domestiti pa bo potrebno tudi 479 rudarjev, ki bodo v obdobju do leta 1985 odšli v pokoj.

Za rudarje, ki bodo končali industrijsko rudarsko šolo in za tiste, ki se bodo zaposlili v rudarstvu iz oddaljenih predelov Slovenije ali drugih republik predvideva investicijski program gradnjo dveh novih sodobnih samskih domov za njihovo prvo namestitve.

Izgradnja 468 novih stanovanj in izgradnja dveh samskih domov z 200 ležišči bo omogočila sodobno nastanitev 668 zaposlenim.

Dinamika pridobivanja stanovanj v posameznih letih ni

povsem usoglašena s planom zaposlovanja novih delavcev v posameznih letih, posebno v letih 1979 in 1980. Za ti dve leti predvideva program nakup 76 stanovanj v letu 1979 in 59 v letu 1980, možno pa bo zgraditi v letu 1979 — 59 stanovanj in v letu 1980 — 38 stanovanj, kar je 38 stanovanj manj kot

jih predvideva program v 1. fazi, to je za ti dve leti. Ta izpad bo nujno nadomestiti v II. fazi gradnje, tj. po letu 1980 in zgraditi 371 stanovanj namesto 332.

Za izgradnjo navedenega stanovanjskega fonda bo potrebno angažirati 421.405.000 din, od tega polovico lastnih sredstev.

Velika potreba po stanovanjih bo zahtevala tudi velike napore odgovornih za realizacijo tako obširnega a nujnega programa, posebno pa gradbene operative.

Investicijski program obsega naslednjo strukturo in dinamiko za izgradnjo stanovanj in samskih domov.

A. gradnja stanovanj po letih in vrsti stanovanj

vrsta stanovanja	površina po enoti m ²	število enot							skupaj
		1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	
garsonjera	29	3	2	2	4	4	4	4	23
enosobno	40	6	4	4	8	8	8	9	47
dvosobno	56	30	19	22	37	40	42	46	236
dvoinpolsobno	68	14	9	11	18	19	21	23	115
triinpolsobno	83	6	4	4	7	8	9	9	47
skupaj	—	59	38	43	74	79	84	91	468

B. gradnja samskih domov v Hrastniku in Trbovljah po letih in vrstah

vrsta garsonjere	površina po enoti	število enot	površina m ²	število enot				skupaj
				1979	1980	1981	1982	
enoposteljne	26	2 x 6 — 12	312	—	6	6	—	12
dvoposteljne	29	2 x 35 — 70	2030	—	35	35	—	70
triposteljne	35	2 x 8 — 16	560	—	8	8	—	16
skupaj enot	—	2 x 49 — 98	2902	—	49	49	—	98

A. J.

Iz varstva pri delu

V juliju se je pri nas (razen v DO TET) poškodovalo 65 oseb. V vseh organizacijah združenega dela je število poškodb pod letnim povprečjem, z izjemo DO RGD, kjer je v tem mesecu evidentirano kar 37 % vseh poškodb (24).

Če razvrstimo poškodbe po vrstah in vzrokih opazimo, da je tipičnih rudarskih poškodb povzročenih pri normalnem delu le 22 in da se vse ostale poškodbe primerjajo pri iz-

rednih nestandardnih opravilih, kot so različna spravila materiala pri najrazličnejših okolnostih in prostorih, kjer ni mogoče izdati splošnih navodil in so poškodbe v precejšnji meri odvisne od preudarka in pazljivosti. To ugotovitev potrjuje tudi število poškodb, ki je pri rednih delih v jamah Kisovec in Kotredež mnogo manjše (7) kot na deloviščih RGD v istih jamah pri mnogo manjšem številu zaposlenih (11 poškodb samo na deloviščih v Zagorju).

Seveda smo tudi v tem mesecu imeli 20 % poškodb povzročenih zaradi kršenja predpisov in nesolidnega vzdrževanja strojev in naprav.

Poglejmo jih!

1. Pri utirjevanju polnega vozička z motalom je pripenjalni kavelj zdrsnil po robu vozička in povzročil poškodbe roke.

(Voziček se z motalom ne dviguje. Če ga pa utirjamo s pomočjo navozne plošče, torej tudi z motalom, mora biti vrv pripeta samo za pripenjalno!)

2. Pri rezanju navoja na stružnici je strugarju priletel ostružek v oko.

(Kje so zaščitna očala?!)

3. Pri razrivanju dveh vkle-njenih vozičkov je vozač to delo opravljal tako, da se je postavil med obe čelni strani vozička in jih skušal razkleniti z odzivom hrbta. Pri tem je en voziček iztiril, čelne strani so

mu ob stisku poškodovale roko.

(Vozički se razrivajo s pomočjo kola!)

4. Zaščitna pločevina na sklopki reduktorja pri transporterju ni bila pritrjena in se je zato vrteče sklopke dotikala. Ropot in vibracija sta opozorila čuvaja in ta je nameraval zaščito med pogonom pravilno namestiti. Pri dotiku je vrteča sklopka odbila zaščitno pločevino, katera je čuvaju poškodovala roko.

(Zaščita na sklopki ni bila pravilno nameščena in če so jo popravljali, bi jo morali pri mirujočem transporterju.)

5. Pri krajšanju nosilne verige na transporterju EVT 120 je bil ta nenadoma vključen v pogon, pri čemer si je kopač poškodoval nogo.

(Pri popravilu premikajočih delov transporterja mora biti ta izključen na glavnem motornem stikalu!)

6. Pri rednem lokomotivskem prevozu moštva je učni kopač skočil iz premikajočega vlaka in si poškodoval nogo!

(Komentar ni potreben!)

7. Pri prehodu skozi čelni odkop se je kopač oprijel stojke, ki se je prevrnila in mu poškodovala roko.

(Poškodba kaže na nepravilno in nepremišljeno postavljanje železnih stojk).

8. Pri postavljanju jeklene stojke je popustila vpenjalna naprava in kopaču poškodovala palec.

(Uporaba defektne vpenjalne naprave).

9. Pri vožnji z visečo enotirnico je tekalni del iztiril in breme je poškodovalo vozaču roko.

(Uporaba defektne vozne naprave).

Med poškodbe, ki jih navajamo kot povzročene zaradi kršenja predpisov in navodil, moramo prišteti tudi tiste, ki navidezno izvirajo iz nepazljivosti pri delu. Tako so razni padci iz nizkih odrov in opekline z lugom iz defektnih svetilk, končno tudi stvar solidne izvedbe in skrbnega pregleda orodij. Pri tolikih stalno ponavljajočih se poškodbah ne more nič opravičiti raznih provizorijev oziroma odklonitev uporabe defektnih naprav.

E. K.

Cementarna Trbovlje je na Pleskem za svoje potrebe pridobila ogromne količine laporja in apnenca in vse kaže, da je na tem območju neizčrpen vir pomembne surovine za cement.

Prvi rezultati — odmevi v letovalni sezoni v naših počitniških domovih

Kakor že vrsto let, tudi letos letujemo v naših počitniških domovih na Rabu, Crikvenici, Pineti, v Sireni v Novigradu in drugod in nenazadnje tudi na Partizanskem vrhu.

Člani in njihovi svojci si izbirajo po svojih željah, kje bodo letovali; tako si bodo eni na-

brali čim več sončnih žarkov, da bi jim koža čim bolj porjavela, dočim se bodo drugi skrivali in se sprehajali po naših lepih gozdnih in planinskih postojankah, na svežem zraku kolikor ga je še.

Seveda največje povpraševanje pa je, kakor vsako leto, o

možnostih letovanja na Rabu. Zato tudi imamo porazdeljene in zasedene vse postelje celo po sezoni.

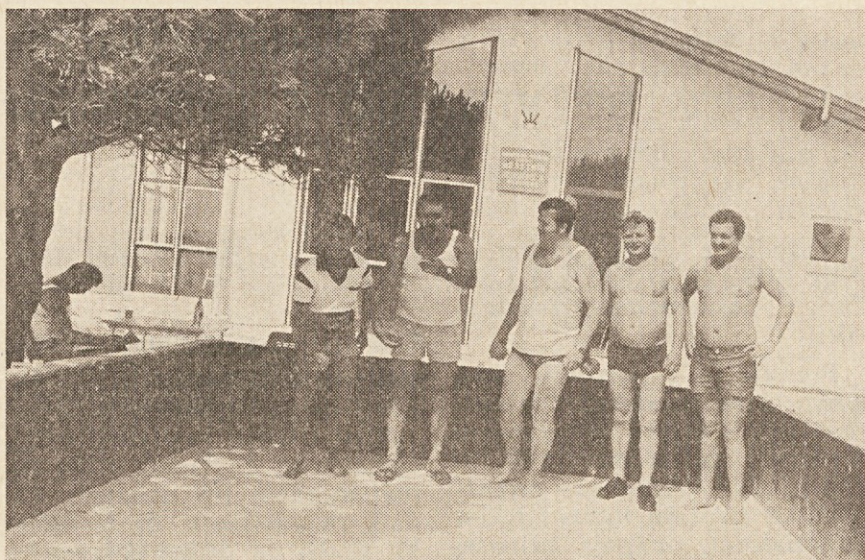
Nekaterim članom pa ne moremo ustreči v naših počitniških domovih ob morju, zato si pa ti sami uredijo pri zasebnikih prenočevanje kljub temu, da so cene kar visoke, saj morajo odšteti tudi po 100 din za posteljo na dan brez zajtrka. Seveda so kljub temu pripravljeni plačati, le da so na Rabu. Tako veliki interesi naših članov kolektiva, kakor tudi nji-

hovich svojcev in tujih gostov nam kažejo, da moramo vložiti ves svoj trud za čimprejšnjo posodobitev in izgradnjo novega doma na Rabu. Saj so rudarji in delavci našega kolektiva močno zainteresirani, od hrastniške do zagorske doline. Saj tako so izjavljali, ko smo se letos z njimi pogovarjali na Rabu.

Čeravno smo že leta 1977 pričeli s temeljito akcijo za preureditev počitniškega doma na Rabu, nam seveda ni uspelo spremeniti bivalnih pogojev. Kljub temu, da smo znatna sredstva vložili v adaptacijo vile Kaldana še zdaleč nismo dosegli tistega učinka, ki ga želimo in ki ga naši člani pričakujejo. Moramo pa poudariti, da se dogovori in akcija nadaljuje, da bi čim prej dosegli obnovo na delu prostora, kjer stojijo paviljoni. Novi objekti, ki bodo zamenjali stare bodo morali biti zgrajeni skladno z urbanističnim načrtom tega dela Palita in pa z današnjimi normami, ki jih določajo razni dokumenti. Da bi pa bilo možno pričeti z gradnjo, je pa potrebno najprvo zgraditi 400 m ceste, kar je pa že tudi objavljeno v Biltenu, oziroma v Srečno.

Moramo pa priznati, da smo tu naleteli na kar precejšnje težave zaradi pridobitve soglasja z lastniki zemljišč. Projekt za cesto je že narejen, sredstva za cesto so že rezervirana, manjka nam še pogodba s samoupravno interesno skupnostjo za ceste in pa soglasje lastnikov zemljišč, kar pa upamo, da se bo tudi to uredilo v najkrajšem času, saj je bil sestanek že dogovorjen, da bi dokončno dosegli soglasje. Takoj zatem se bodo pričela dela za zgraditev ceste; upamo da še v tem času zaključka letošnje sezone.

Za gradnjo novega počitniškega doma imamo tudi delno izdelan projekt manjka le še geološko poročilo nosilnosti zemljišča in pa ekonomski del, predvsem konstrukcija financiranja.

Počitniška skupnost Hrastnik ima v Pineti pri Novigradu svoj počitniški dom. V tej skupnosti imamo dva paviljona tudi člani našega kolektiva. Na balinišču je živahno od jutra do večera. (Foto A. Bregant)

To bo pa verjetno poseben problem kako zagotoviti tolikšna sredstva, ki bodo potrebna za gradnjo novega doma. Kljub temu pa mislim, da nas to ne sme ustaviti, bo pa potrebna pomoč samoupravnih organov, članov kolektiva, posebno pa sindikatov in komunistov, ki delajo v sindikatih; nam ne sme biti vseeno, kje in kako bo naš rudar, delavec prebil svoj zaslužen dopust in kako se bo počutil.

Če bomo uspeli zgraditi nov počitniški dom, v kar ne dvomim, bomo pa morali že danes misliti na ljudi, delavce, ki bodo sposobni in vestni prevzeti delo v kuhinji in točilni mizi; seveda pa tudi strežnega osebja ne smemo zanemariti. Prav ti so prvi predpogoj za dobro delo z gosti in njihovo počutje in da se nam ne bodo zopet porajali problemi, kakor v letošnji sezoni, ko so zapustili delovno mesto in odšli domov, sredi sezone, tako druga kuharica, servvir in nazadnje tudi točaj. Kljub temu, da je bilo z njimi dogovorjeno, da ne gredo na dopust, ampak na zahtevno delo, na delo, ki terja precej več vestnosti, so zagotavljali, da se

zavedajo odgovornosti in da bodo vestno opravljali jim poverjeno delo. Na žalost se tega niso držali in so zapustili delo na vrhuncu sezone.

To pa je zelo bremenilo ostale, ki so še ostali na svojih delovnih mestih.

Zato poudarjam, da bomo morali za v bodoče še v letu in ne na začetku naslednje sezone misliti na kader, ki bo sposoben in vesten pri svojem delu v počitniških domovih, domovih, posebno še na Rabu, kjer imamo največ domačih letovalcev in gostov preko vse sezone. Ne sme nam biti vseeno kako se počuti naš rudar, delavec v naših počitniških domovih. Zato moramo posvetiti posebno skrb temu, da bo čim udobnejše in zadovoljno počutil, ker le tako si bo nabral novih moči za nove naloge, ko se vrne na svoje delovno mesto.

Mirko Pirnaver

Cementarne se vračajo k premogu

Iz francoske revije *Présence*, julij 1979, ki jo izdajajo CdF, Pariz, posnemamo naslednjo vest:

Premog bi v industriji spet lahko imel prednost. Najprej prihajajo v poštev cementarne. Komercialna ofenziva, ki jo vodijo CdF (francoski premogovniki) napram industrijskim odejmalcem, pričanja prinašati sadove. Zamisel je v tem, najti za »premog-paro« take rešitve, ki bi upoštevale razvoj ponudbe in povpraševanja po energiji.

Ta tip premoga predstavlja še upoštevanja vredni del francoskih rezerv, razen tega pa je tudi kot uvozni premog cenejši vir energije. Če dodamo dejstvo, da od izbora nuklearne energije težijo petrolejske družbe k zmanjšanju deleža kurilnega olja v njihovi proizvodnji v korist lažjih frakcij, ki so bolj rentabilne, opazimo na mednarodnem tržišču naraščajočo razliko med cenami kurilnega olja in »pre-

moga-pare«; vidimo, da mora slednji najti svoje mesto.

Primerjava s kurilnim oljem

Industrija danes na široko povprašuje po kurilnem olju, vendar stalna rast cen nafte, ogroženost, da lahko pride do pomanjkanja pri nabavah, vodi k razmišljanju, da bi neka-ko prešli na druge energetske vire. Precej industrijskih podjetij se zanima za premog. Odkar je OPEC zvišala cenike, je postala lastna cena vrste energije »premog-para« za srednje veliko industrijo nižja od uporabe težkega olja št. 2. Če bi se ta razlika pričela povečevati, bi zamenjavo virov energije lahko pospešili.

Tona težkega olja da 9650 Mcal in stane okrog 490 F (2210.— din) ob izhodu iz neke rafinerije na Atlantiku. Uvoženi »premog-para« ima 6300 Mcal in stane okrog 150 F (676,50 din) v isti regiji. Za 1 Mcal (= termijo) to ustreza 2,38 centimov za premog (0,107

din/Mcal) in 5,08 centimov (0,299 din/Mcal) za težko olje. Če upoštevamo dejstvo, da je pred uporabo premog treba pripraviti in da so kurilne naprave za premog dražje, pridemo do enakih proizvodnih stroškov, oziroma rahlo v korist premogu.

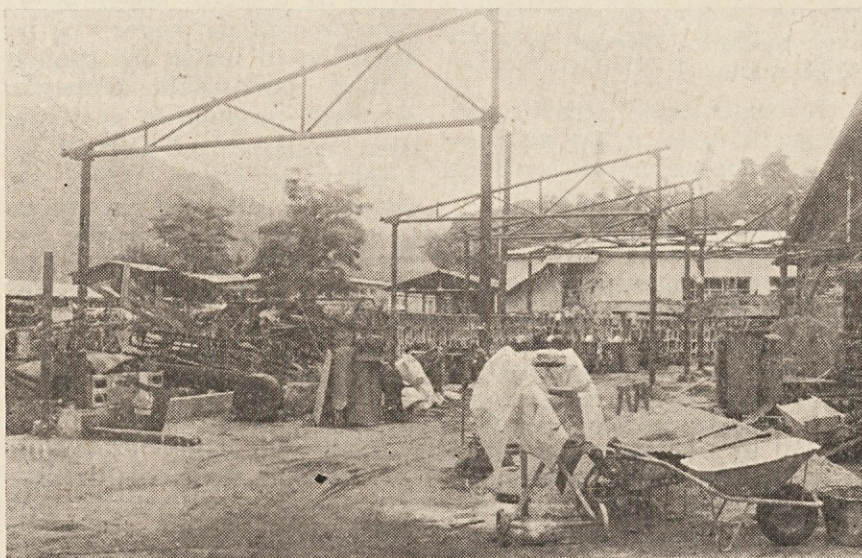
Trenutno prevladuje vtis, da bo razlika v ceni še večja v korist premogu, saj si je težko predstavljati padec cen kurilnemu olju.

Zdi se, da prihaja doba določene stabilnosti cen premoga. S tem pa ne trdimo, da cene premoga ne bodo naraščale. Ampak ta cena postaja glede na ceno kurilnega olja razmeroma samostojna, računajoč predvsem na razpoložljive količine na svetovnem tržišču. Glede na te ugotovitve so CdF pristopili k strategiji ponovnega prodora premoga v industrijo in to domačega, kakor tudi uvoženega.

Cementarne

Dejavnosti, ki so bile v prvi vrsti zajete, so vsekakor tiste, pri katerih je energija najvažnejši primarni materialni strošek. Med njimi se cementarne uvrščajo v prvo vrsto. Za proizvodnjo ene tone klinkerja, tj. grobega nemletega cementa, je treba povprečno pokuriti ekvivalent 150 kg črnega premoga. Od kipurske krize je bila ta industrija ena prvih, ki se je pričela ukvarjati z gospodarjenjem z energijo.

Konec leta 1978 se je večje število cementarn delno preusmerilo na premog. Pri tej operaciji lahko izkoriščajo namenska posojila, ki so rahlo bonificirana in podpirajo razvoj uporabe premoga, oziroma predelavo industrijskih naprav, da je mogoče uporabljati premog. Še en tehnični argument govori v korist premoga: uporaba tega goriva v pečeh naravno prispeva koristni pepel k izdelavi cementa in zmanjšuje potrebni dovoz električnega pepela (poletine), ki ga cementarne nabavljajo od termoelektrarn.

Pred obstoječo obratno zgradbo TOZD EIMD DO IMD na III. etaži v Trbovljah postavljajo skladiščno lopo, da bi zaščitili material in izdelke pred padavinami. (Foto A. Bregant)

Tako lahko cementarnam, ki že od nekdaj obratujejo na premog, kakor sta oni v Rombas en Moselle in v Craus en Ardèche, lahko dodamo cementarne v Saint-Egrève in Voreppe (Isère), ki vse uporabljajo francoski premog.

Kmalu se jim bodo pridružile cementarne v Chambéryju, v Champagnoleu, kakor tudi cementarne velikih kapacitet v Montalieu Bouvesse (Isère). Tovarna Saint Vigor v Ymonvilley (Seine Maritime) delno uporablja uvoženi premog. Velika enota Gargenville v Yvelines bo prav tako opremljena za obratovanje s premogom. Prihranek na uvoženem kurilnem olju v l. 1979 znaša 100.000 ton.

Leta 1980 bodo cementarne porabile okrog 300.000 ton premoga, od tega 100.000 ton proizvedenega v Franciji. Trenutno so v teku razgovori še za druge obrate, tako da bi se prihranek na nafti povzpел na preko 250.000 ton/leto.

Druga industrija

Od cementarn se pot odpira naprej. Srednja industrija predstavlja potencialne porabnike 20 do 25 milijonov ton premoga na leto. Gre za predelani premog: opran in sortirani na zrna ali prah. Tu ne gre za »premog-paro«, katerega nabavljajo industrijski obrati primarnih surovin, tipa cementarn. Premogovniki vse te operacije dobro poznajo. Novi prodor uvoženega premoga na industrijski trg je usmerjen na zahodni del države, kjer ne konkurira francoskemu premogu (kajti cene niso enake) in kjer je na razpolago ustrezna sprejemna luka. Predvidevajo, da bo poleg večjih toplarn industrija glavni potrošnik.

Da bi se olajšalo delo CdF pri njihovi strategiji, so konec preteklega leta francoski premogovniki prevzeli nadzor nad enim njihovih klientov, SNC, Vinot-Postray. Za to akcijo na zahodu so ustanovili gospodarsko skupnost, v kateri so združeni CdF, pet uvoznih trgovskih podjetij, tehnično premo-

govno uvozno združenje ATIC, državno telo, ki ima monopol na uvoz premoga in luka ter trgovska zbornica v Nantesu. Podobna združenja bi lahko ustanovili tudi drugod, kjer razpolagajo s pristaniškimi napravami za razkladanje rudnin. Tako bi lahko Dunkerque služil za regijo na severu, Le Havre za Normandijo in pariško regijo, Bordeaux za jugozahod in Marseille za jugovzhod in Languedoc.

Ob takih podatkih iz bogate industrijske dežele bi nas ob hitro rastočih cenah uvožene tekočega in plinastega goriva, ki nevarno ogrožajo rentabilnost poslovanja naše industrije zanimalo, kaj namerna ta storiti. Ventili naftovodov in plinovodov so tu in nič ne vemo, kdo in kdaj jih nam lahko zapre.

I. P.

Aktivnost samoupravnih organov

DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI

IZVRŠILNI ODBOR

15. seja izvršilnega odbora DO Zasavski premogovniki je bila 17. 7. 1979. Na njej je razpravljalo o naslednjih zadevah:

— sklenil je, da je treba za naslednjo sejo delavskega sveta pripraviti tolmačenje glede oprostitve plačila dodatnih prispevkov iz OD za delo opravljeno nad 42 oz. 48 ur tedensko;

— sklenil je predlagati delavskemu svetu ZPT dopolnitev že sprejetega sklepa o prenehanju obratovanja TOZD Premogovnik Kisovec, in sicer v tem smislu, da se prenehajo odkopavanja po planogramu investicijskega programa zapiranja jame Loke TOZD Premogovnik Kisovec;

— obravnaval je poročilo o ugotovitvah skupne komisije samoupravnega sporazuma rudnikov Slovenije, ki se nanaša na ugotovljeni poslovnih rezultat v prvem trimesečju pri udeležencih rudarskega panskega sporazuma. 27 udeležencev znotraj panoge je namreč namenilo več sredstev za osebne dohodke kot pa dopuščajo merila sporazuma; od teh je bilo 7 kršilcev iz ZPT in to

TOZD P. Hrastnik, TOZD P. Trbovlje, TOZD P. Kotredež, TOZD P. Kisovec, DS Pomožna dejavnost Zagorje, DS Pomožna Hrastnik in DS Skupnih služb. S tem v zvezi je delavski svet sprejel priporočilo, da naj delavski svet TOZD in DS, ki izkazuje neskladnost pri razporejanju sredstev za OD, razpravljajo o ugotovljeni prekoraitvi mase OD z ustrezno obrazložitvijo oz. razlogi, in da jih do konca leta uskladijo z določili sporazuma;

— v zvezi z obravnavo rezultatov poslovanja v razdobju od januarja do junija tega leta je sklenil, da mora finančna služba ZPT pripraviti predlog pokritja izpadlega dohodka za TOZD P. Kisovec in ga predložiti v sprejetje delavskemu svetu DO ZPT;

— strinjal se je z nekaterimi službenimi potovanji v inozemstvo in jih predlagal delavskemu svetu ZPT v odobritev;

— ugotovil je, da imajo častni člani kolektiva enake pravice kakor člani kolektiva, ki so v rednem delovnem razmerju.

Delavski svet

14. seja delavskega sveta ZPT je bila 18. julija. Na njej pa so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

Strokovni kolegij in politična koordinacija REK EK se skoraj tedensko sestajata z namenom, da pretreseta najaktualnejše zadeve, ki nastopajo znotraj posameznih delovnih organizacij oziroma sestavljene organizacije.

(Foto A. Bregant)

— sklenil je, da bodo TOZD proizvodnje premoga v avgustu obratovali le na pridobivanju komercialnih vrst premoga;

— sklenil je, da bodo zaradi tega, ker ni več naravnih pogojev za odkopavanje premoga v jami Loke, v TOZD Premogovnik Kisovec z 31. 12. 1979 prenehali z odkopavanjem premoga v tej jami.

S tem v zvezi je sklenil naročiti, da AS TSO prične z izdelavo investicijsko tehnične dokumentacije — programa za postopno zapiranje jame Loke;

— sklenil je, da mora pravna služba ZPT v zvezi z izplačilom izredne nagrade ob dnevu rudarjev predložiti ustrezno pojasnilo in izdelati predlog kdo je do te nagrade upravičen;

— na znanje je sprejel očno poslovanje TOZD in DS ter DO ZPT za I. polletje tega leta s tem, da zbori delavcev v TOZD in DS obravnavajo periodične obračune, vključno s poslovnim poročilom;

— soglašal je s tem, da se za TOZD proizvodnje premoga obračuna amortizacija po minimalnih stopnjah;

— soglašal je s predlogom, da se pri republiškem rezervnem skladu zaprosi za odobritev sanacijskega kredita, da bi s tem lahko premostili nastale težave v TOZD Premogovnik Ojstro;

— sprejel je investicijski program za izgradnjo stanovanj na področju Trbovelj in Hastnika, ki se nanaša na odpiranje novih premogovnih slojišč in drugo. Predračunska vrednost za izgradnjo objektov družbenega standarda znaša 421.405.000 din. Večina sredstev je namenjenih za stanovanjsko izgradnjo, manjši del pa za gradnjo samskih domov;

Program naj bi izpeljali do leta 1985;

— po predhodni širši razpravi je sprejel pogojni sklep, na temelju katerega se strinja s tem, da se ŠD Rudar Trbovlje nakaže finančna pomoč v znesku 500.000 din iz nerazporejenega dela sklada skupne porabe s tem, da delavski svet TOZD RESD Zagorje o tej pomoči še enkrat razpravlja in sprejme pozitivno stališče; v primeru, če pa tega stališča RESD Zagorje ne bo spremenil

oz. se priključil stališču ostalih 15 TOZD in DS, pa bo napravljena drugačna razdelitev te pomoči;

— delegati so sprejeli na znanje informacijo o poteku priprav za gradnjo počitniškega doma na Rabu. Iz obširne obrazložitve je razvidno, da bo možno v letu 1980 na Rabu letovati le pod pogojem, če bodo zgrajeni že novi bivalni objekti, za kar pa so potrebna sredstva v višini 37.920.700 din.

— na znanje je sprejel poročilo finančne službe ZPT glede obračuna osebnih dohodkov za delo ob dela prostih sobotah;

— zavoljo tega je sklenil, da strokovne službe podvzamejo vse potrebno, da delavci za delo ob dela prostih sobotah ne bodo prikrajšani pri osebnem dohodku;

— sklenil je, da je treba nadurno delo zmanjšati v mejah 3,5 delavnika na zaposlenega, razen za delavce, ki izvajajo dela v akordu; temu ustrezno je dobila nalogo strokovna služba glede obračuna nadurnega dela;

— sklenil je, da je treba poostriži kontrolo izhoda iz delovnih mest za delavce vseh TOZD in DS; uvesti je knjigo prihodov na delo in odhodov z dela, na podlagi katere bo v TOZD proizvodnje premoga možna tudi evidenca opravljenih jamskih šihov. Kontrolo bo izvajala delavska kontrola;

— strinjal se je s tem, da se cene za kilometrino za uporabo lastnih osebnih vozil za službene potrebe od 16. 7. 1979 dalje obračunavajo po 4,05 din za prevoženi kilometer in 1,35 din za kilometer za prevoz in odvoz z dela, kjer ni možnosti organiziranega prevoza;

— odobril je nekaj službenih potovanj v inozemstvo;

— sklenil je, da se vsako leto za potrebe DO ZPT nabavi po 30 rudarskih uniform, ki bi jih ob vsakoletnem dnevu rudarjev razdelili po ustreznem deležu na določene TOZD in DS SS ZPT;

— na znanje je sprejel poročilo direktorja DO ZPT glede

najetja likvidnostnega kredita za pokrivanje zalog premoga v deponiji za potrebe DO TET.

DO Industrijske montažne delavnice

DELAJSKI SVET

19. seja delavskega sveta DO IMD je bila 10. 8. 1979. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejeli so poročilo o poslovanju TOZD in DS SS DO IMD v I. polletju 1979;

— sklenili so, da je treba za pokritje izgube TOZD TET najti kredit v znesku 500.000 din iz občinskega sklada skupnih rezerv;

— samoupravni sporazum o pokrivanju izgube med TOZD iz lastnih sredstev rezerv v znesku 96.283,55 din so podpisali pooblašeni delegati;

— ugotovil je, da proizvodnega načrta TOZD ne dosega iz različnih vzrokov, zato je sklenil, da je treba izdelati re-balans proizvodnega načrta za leto 1979. Istočasno je treba izdelati načrt kadrov za potrebe TOZD in DS SS DO IMD;

— potrdil je program uporabe amortizacijskih sredstev za leto 1979 s katerim razpolagajo TOZD in DS SS;

— sklenil je razpisati dela in naloge vodje tehnično-komercialnega sektorja, vodje finančnega sektorja in vodje splošno-kadrovsko socialne službe in v ta namen imenoval posebno razpisno komisijo;

— Borisa Jesenška je imenoval za začasnega upravitelja obrambnih priprav v DO IMD;

— potrdil oz. strinjal se je s sklenjenimi pogodbami, ki so bile predložene delavskemu svetu;

— zavrnil je pritožbo, ki se nanaša na dodelitev stanovanja;

— strinjali so se s predlogom o sklenitvi pogodb o delu z upokojenci ob upoštevanju zakonskega določila, ki je stopil v veljavo 6. 7. 1979;

— ugotovil je, da so bile nade, ki so jih opravili v knji-

govodstvu IMD upravičene zaradi obsega dela;

— ustrezno stališče je sprejel tudi do napak, ki nastajajo pri obračunavanju osebnih dohodkov.

SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije

DELAJSKI SVET

5. seja delavskega sveta SOZD EGS je bila 10. julija tega leta; na njej je razpravljaj in sklepaj o naslednjih zadevah:

— na znanje je sprejel poročilo o izvršitvi sklepov prejšnje seje in imenoval komisijo za imenovanje vodje delovne skupnosti za počitniško-rekreacijsko dejavnost;

— sprejel je dokončni plan graditve elektrogospodarskih objektov v letu 1979, z nekaterimi sklepi, ki se nanašajo na eventualne spremembe in pa izvedbo nalog ter angažiranja sredstev;

— smiselno je bila sprejeta tudi pripomba delegatov REK EK glede povečanja tranš v predlogu dokončnega plana graditve elektroenergetskih objektov v letu 1979;

— sprejel je revidiran in popravljen investicijski program za gradnjo HE Mavčiče;

— sprejel je aneks k investicijskemu programu za daljnovod Kleče — Logatec, nadalje investicijski program za RTP Ljubljana — Vič, investicijski program za RTP Kranj, aneks k investicijskemu programu za daljnovod Kranj — Moste in druge daljnovode ter RTP;

— sprejel je investicijski program za odpiranje treh etaž rudnika rjavega premoga Senovo v razdobju 1979—1981. V ta namen so zagotovljena energetska sredstva v višini 30.903.576 din po tekočih cenah, kar znaša 70,9 % predračunske vrednosti investicije v višini 43.587.413 din po tekočih cenah; dodatno k temu so bili sprejeti še trije sklepi;

— sklenil je odobriti sredstva za financiranje odpiranja

novih predelov slojišč na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga v obdobju 1979—1985 din 2.643.190.000 po tekočih cenah. Od teh sredstev je namenil za osnovna sredstva 2.152.668.000 din, za obratna sredstva 69.117.000 din in za družbeni standard 421.405.000 din.

Viri sredstev pa so naslednji:

	din
energetska sredstva	1.989.037.000,00
domači krediti	217.419.000,00
tuji krediti	157.146.000,00
lastna sredstva	279.588.000,00
Skupaj	2.643.190.000,00

K temu sklepu je bilo sprejetih še nekaj dodatnih sklepov, ki se nanašajo na izvedbo programa. Za opravljanje investicijskih poslov pri odpiranju novih predelov slojišča na področju Hrastnika in Trbovelj ter za modernizacijo tehnološkega procesa proizvodnje premoga, je pooblastil REK Zasavje oz. REK EK — DO ZPT.

Pionirska delovna brigada Rdeči revirji v akciji

Dne 15. julija tega leta je odšla na svojo delovno akcijo pionirska delovna brigada Rdeči revirji. Pokrovitelj te brigade je bil kolektiv SOZD REK Edvarda Kardelja. Brigada se je udeležila dela v Gornjih Petrovcih pri Murski Soboti. Njeno delo je trajalo do 4. avgusta, ko so se brigadirji v poznih popoldanskih urah srečni, zdravi in zadovoljni vrnili domov.

Brigado so tvorili pionirji iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Štela je okoli 50 pionirjev, z njo pa je bilo tudi 6 mentorjev, iz vseh treh revirskih občin. Brigado je obiskal tudi predsednik izvršnega sveta Slovenije dr. Anton Vratuša. Brigada si je njegov obisk štela v veliko čast in priznanje. Obiskali pa so jih tudi predstavniki DPO iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

Brigada je bila dobro organizirana. V času trajanja njene akcije je komisija za informiranje pri tej brigadi izdala tri številke biltena PDB Rdeči revirji. V teh biltenih so udeleženci — brigadirji opisali svoje delo in življenje v brigadi.

Predstavniki REK EK tov. Niko Oberčkal je dejal ob odhodu pionirske brigade v Prekmurje med drugim tudi naslednje:

»Vaš odhod v Gornje Petrovce nima zgolj delovni značaj. Delovne akcije že od vsega začetka pomenijo šole v katerih se kalijo tovarištvo, humani odnosi, bratstvo in enotnost. Za tri tedne zapuščate starše, brate in sestre, vendar boste v tem obdobju navezali nova prijateljstva, ki ostanejo trdna in trajna«. Na koncu jim je izročil prapor — simbol revolucionarnosti in trdega dela rudarjev in drugih delavcev REK Edvarda Kardelja.

Kot vemo so brigadirji te brigade imenitno opravili svoje poslanstvo in delo, za kar jim dajemo vse priznanje.

Aktivnost mladine se povečuje

Na področju delovanja Osnovne organizacije ZMS se je v naših delovnih skupnostih dosti spremenilo. Lahko rečemo, da smo spodbudili in oživeli delo-

vanje naše osnovne organizacije — ZSMS. Mladinci v delovnih skupnostih ZPT, ASO in TSO REK EK so bili doslej ločeni med seboj, ni bilo enovite organizacije po delovnih skupnostih, ni bilo povezanega delovanja, zato se tudi osnovne organizacije niso mogle razvijati. Mladinci so zato čutili potrebo in željo po ustanovitvi skupne organizacije ZSMS.

Na ustanovnem sestanku ZSMS DS SS DO ZPT, DS ASO in DS TSO REK EK so mladinci sprejeli in potrdili združitev v enovito OO ZSMS. S skupno organizacijo mladih so dani boljši pogoji za uspešnejše delovanje naše mladine, boljša je njihova povezanost in lažji je skupni nastop vseh mladih preko enovite organizacije, ki so bile prej ločene in nepovezane med seboj. Z ustanovitvijo enovite organizacije se je pojavila potreba po spremembi programa dela ter poslovnega in finančnega načrta.

Izvolili smo novo vodstvo in komisije osnovne organizacije. Tako je bilo izvoljeno predsedstvo OO ZSMS DS SS ZPT, ASO in TSO, komisija za kulturo, komisija za LO, ko-

misija za rekreacijo, komisija za vzgojo in izobraževanje, marksistični krožek in komisija za informiranje. Nekatere komisije naše organizacije že uspešno delujejo. Mladi smo sklenili, da bomo poenotili članarino, ki jo bomo člani plačevali v enotnem znesku od neto osebnega dohodka. Sprejet je bil tudi enotni finančni načrt, medtem ko spremembe poslovnika še niso sprejete.

Članov zveze komunistov je med mladimi v REK EK zlasti v delovnih skupnostih premalo, glede na to, da so med njimi tudi nekateri taki, ki že dalj časa družbenopolitično aktivno delujejo. S sprejemom v ZKS pa bi jim bilo omogočeno nadaljnjo družbenopolitično udejstvovanje in morebitno izobraževanje. S tem v zvezi smo mladi sklenili, da bodo člani OO ZSMS DS SS ZPT, DS ASO in DS TSO predlagali najprizadevnejše aktiviste za sprejem v članstvo ZKS. To je tudi ena od sprejetih nalog po sprejetem programu dela OO ZSMS.

Darka Janež

Tretjič na Rabu — zahvala vsem delavcem

Leto je naokrog. Otroci smrtno ponesrečenih rudarjev smo se že tretjič zapovrstjo odzvali vabilu organizacije združenega dela naših očetov in se udeležili letovanja na otoku Rabu v tamkajšnjem rudarskem počitniškem domu. Naša lanskoletna pobuda, da bi letovanje trajalo deset dni, je bila odobrena in tako smo se v petek, 30. junija zjutraj zbrali pred poslovno zgradbo REK v Trbovljah. Pred odhodom nam je tovariš Grujič na naše razočaranje povedal, da se letovanja ne bo udeležil nihče od lanskoletnih vodičev, niti on sam ne.

Seznanil nas je z novimi vodiči in kmalu za tem smo odpotovali cilju nasproti.

Vzdušje v avtobusu je bilo kar prijetno saj se nas je večina otrok poznala med seboj že iz prejšnjih letovanj, na katerih smo sklenili tudi trdna prijateljstva, ki pa so še v letošnjem letu še poglobila. Letošnja letovanja so se udeležili tudi trije otroci iz republike BiH iz Cazina. Sprejeli smo jih medse in naš krog prijateljev se je povečal. Največja nevšečnost potovanja so bili prometni zamaški v Ljubljani in Reki;

tako smo na cilj pripotovali z dveurno zamudo.

V domu nas je sprejel upravnik in nam izrekel dobrodošlico, vodiči pa so nam razdelili ključe paviljonov oziroma sob in naš seznanili s približnim dnevnim redom, po katerem naj bi se odvijalo celotno letovanje.

Letovanje bi bilo lepo, če nam ne bi vreme zagodilo svoje. Kmalu po našem prihodu je nebo potemnelo in začelo je deževati. V tem času smo poležavali po sobah, fantje so igrali namizni tenis, ob večerih pa smo se starejši otroci zbrali po sobah, se pogovarjali in zbijali šale, mlajši pa so odšli spat. Večkrat smo tudi odšli v mesto na sprehod ali na ples. Dež nam je pošteno nagajal. Zanimivo je bilo opazovati razburkano in kipeče morje. Zanimivo je ko ugotoviš, da se razpenjena voda tam daleč nekje na horizontu popolnoma spaja z nebom in da je prav tako sive in temne barve kot nebo. Toda kaj, mi nismo odšli na morje po dež, želeli smo sonce, čofotanje po vodi...

Nekega dne je sonce le pokušalo izza oblakov. Namah smo vsi oživel. Ta dan so vodiči organizirali izlet na Suho Punto. Tja smo se odpravili peš. Ker pa je sonce kar dobro pripekalo smo se kmalu vrnili domov in odšli na kopanje. Vreme se je nekoliko ustalilo. Vodiči so za tem organizirali še več izletov. Tako smo se nekega dne odšli kopat na Tretjo plažo — Barbat. Zaradi sviža, ki ga je na tem kopališču mnogo, bi lahko bilo kopanje pravi užitek. A kot se je izkazalo, nevšečnostim še ni bilo konca. Pojavile so se meduze. Kljub temu so se pogumnejši namakali in eden izmed njih je meduzam plačal svoj davek. Prišel je čas kosila, vrnili smo se v dom. Popoldne smo nadaljevali s kopanjem na plaži, ki je pod domom.

Organizirali so tudi izlet na plažo, ki leži za Suho Punto (imena le-te si nisem zapomnila). Zaradi primerne globine vode in sviža na njenem dnu, smo plavalci vzeli v roke ne-

plavalce, tako da bi le-tem vzburili željo tudi po plavanju in ne le po posedenju in namakanju nog. Mogoče bi naš trud obrodil kaj sadu, saj so bili neplavalci pripravljeni sodelovati, a vreme nas je spet izigralo in nas prapodilo z dežnimi kapljami. Težko smo pričakovali čolnarja, ki nas je na to plažo tudi prepeljal. Vkrkali smo se in po valovitem morju odpluli proti domu. Na pol poti oblakov in vsem je bilo žal, da smo se prestrašili naliva.

Naše letovanje se je iztekalo. Prehitro je prišel 9. julij. Kljub temu, da v vseh desetih dneh z vodiči nismo našli pravega kontakta, je bilo vsem otrokom žal minulih dni in če bi mogli, bi urne kazalce vedno znova vračali na dan prihoda.

Ne vem, zakaj se z vodiči nismo mogli najti na pravi, skupni valovni dolžini (tako kot lani). Mogoče se mi otroci nismo dovolj potrudili, saj so bili vsi

vodiči novi, brez izkušenj; mogoče tiči krivda ravno v tem, saj smo otroci, pa tudi vodiči ugotovili, da bi bilo za vodiče boljše, če bi bil med njimi vsaj en vodič iz že minimalnega letovanja. S tem bi bilo onemogočeno, da bi se novi vodiči znašli v dvoumnem položaju, saj bi le-ta prenašal svoje izkušnje naprej.

Pot proti domu smo večino prespali. Prehitro je minilo in spet smo se s težkimi srci ločili v upanju, da se naslednje leto spet vidimo.

V imenu vseh otrok se zahvaljujem vodičem za skrb in trud, ki so ga vložili, da bi bilo letovanje čimbolj prijetno; zahvaljujem pa se tudi celotnemu kolektivu REK Edvarda Kardelja in vsem, ki so nam s svojimi prispevki omogočili to prijetno letovanje.

Nika Košir, Tolmin

Otroci smrtno ponesrečenih delavcev

Ob stalni skrbi za družine smrtno ponesrečenih delavcev naše sestavljene organizacije združenega dela, so se člani komisije za družbeni standard pri Koordinacijskemu odboru OOZS SOZD REK Edvarda Kardelja, tudi letošnje leto odločili, da v okviru možnosti organizirajo srečanje in razgovore z otroki tistih sodelavcev, ki so se smrtno ponesrečili v naši sestavljeni organizaciji.

Člani komisije so na prvi seji predvideli program srečanja, ki naj sovпада v okvir praznovanja dneva rudarjev v letu 1979. Komisija za kadrovska in socialna vprašanja pri KO OOZS SOZD REK EK je izdelala te solidarnostne akcije. Pri

tem ni imela problemov; člani našega kolektiva smo nakazali potrebna sredstva (20 din na člana) in odstopili prostor v našem počitniškem domu na Rabu, saj se vsi zavedamo, da je tem otrokom potrebno posvetiti največjo pozornost in skrb. Tako se je komisija odločila, da bodo lahko otroci letovali deset dni v našem počitniškem domu na Rabu, in sicer od 30. 6. 1979 do 10. 7. 1979. Po njihovih željah so letovali po končanih šolskih obveznostih, saj se je tako vabilu lahko odzvalo večje število otrok.

Od skupaj 46 otrok smrtno ponesrečenih delavcev naše sestavljene organizacije, se še niso izšolali oziroma še niso za-

posleni, se je prijavilo za letovanje 34 otrok in sicer 22 deklet in 12 fantov.

Stalna prebivališča otrok so:

Hrastnik, Zagorje, Trbovlje, Ludbreg, Planina pri Sevnici, Zaječar, Cazin (BiH), Teharje, Šentjanž, Sedraž-Laško, Krmelj, Lopatinec, Tolmin, Ljubljana in Trojane.

V petek, 29. 6. se je zbrala skupina otrok, ki so odšli na obisk k rudarjem TOZD Premogovnik Kotredež. V spomin na izgubljene očete so položili lovorjev venec in šopek vrtnic, pred premogovnikom. Pogovarjali so se z rudarji in se jim zahvalili za skrb in pozornost, katero jim izkazujejo.

Naslednji dan 30. 6. 1979 smo se s skupino 34 otrok in spremljevalci pod vodstvom Tomšič Ivana, odpravili proti Rabu izpred upravne zgradbe na Trgu revolucije. Že ob prvem srečanju smo spremljevalci dobili dober vtis o otrocih. Potovali smo udobno, med potjo smo se tudi ustavili in malicali. Na Rab smo prispeli ob 17. uri. Upravnik nas je toplo sprejel, takoj po prihodu smo dobili zamujeni obrok hrane. Ko smo se okrepčali in oddahnili, smo razdelili sobe 4. in 5. paviljona. Ker je bilo že pozno popoldne smo zbrali otroke na travniku pred paviljonom in se dogovorili za določen red in disciplino, saj je za prijetno letovanje v skupini in v zadovoljstvo nas vseh bil to predpogoj. V nadaljevanju razgovora smo se pogovarjali o šolanju in socialnem stanju otrok, predvsem o družinah pri katerih je število otrok večje. Mi smo jim še zaželeli prijetno bivanje in vlili smo jim upanje, da bi se čimlepše preživeli deset dni na morju. Nato so otroci pripovedovali o doživetjih na letovanju v preteklih letih.

V naslednjih dneh so otroci uživali na soncu in v morju, čas pa smo si krajšali tudi z raznimi družabnimi igrami. Rekviziti za šport in rekreacijo tudi niso stali ob strani, saj smo se vsak dan razgibavali na svežem zraku, najsi bo z bad-

mintonom, žogami za nogomet in odbojko, mnogokrat pa nam je bila dobrodošla tudi mizica za namizni tenis, predvsem v dneh ko je bilo vreme slabo. Dvakrat smo organizirali izlet na druge bližnje plaže s čolnom. Manjkalo mi sprehodov ob obali, šli smo tudi do Suhe Punte. Držali smo se enakega reda za mlajše in starejše otroke, le da so starejši lahko odšli zvečer na ples, vedno pa jih je spremljal en vodič, saj je bila skupina plesalcev manjša in je tako spremstvo zadostovalo.

Predzadnji večer pred odhodom smo posedeli v jedilnici doma in se prijateljsko pogovarjali z otroki, saj smo se v teh dneh trudili, da bi z njimi navezali tesnejše stike. Otroci so pripovedovali o svojih vtisih. Bili so zadovoljni in hvaležni za to akcijo v obliki letovanja. Predvsem jim je bilo v zadovoljstvo to, da je komisiji uspelo uresničiti njihove predloge in želje, da so letovali v sezoni in da je bilo letovanje daljše, ter da so imeli možnost ogleda jamskih delovišč otroci nad osemnajstim letom starosti. Pogovarjali smo se tudi o štipendijah. Otrokom, ki nadaljujejo šolanje in so za štipendije zainteresirani, smo predlagali, da pošljejo vloge skupaj s potrdilom o šolanju na komisijo za socialna in kadrovska vprašanja pri KO OOZS REK EP Trbovlje, ki bo te vloge obravnavala.

Na podlagi sklepa komisije za kadrovska in socialna vprašanja, ki je bila 25. 5. 1979, so otroci ob dnevu rudarjev prejeli tudi denarno pomoč iz sredstev, ki se zbirajo v ta namen na žiro računu pri KO OOZS SOZD REK EK in sicer:

34 otrok je prejelo po 500,00 din, 11 otrok po 1000,00 din in Drago Kastelic, ki je invalid, 2500,00 din. Sredstva so bila otrokom podeljena na letovanju, tistim, ki pa se iz upravičenih razlogov letovanja niso mogli udeležiti, pa smo sredstva nakazali po pošti.

Otroci so se ponovno zahvalili za pomoč in skrb vsem de-

lavcem SOZD REK Edvarda Kardelja.

Mnenje nas spremljevalcev, ki smo bili odgovorni za skupino je bilo enotno, in sicer da je tovrstno srečanje koristno za zbliževanje otrok, ki jih je doletela ista usoda, njihovi starši so žrtvovali življenja na svojih delovnih mestih.

Otroci so si o spremljevalcih ustvarili dobra mnenja, prav tako pa smo bili tudi mi zadovoljni z njimi, saj so bili resnično skromni, disciplinirani in živahni do prave meje.

Majda Metličar

Na kratko

V petek, 3. avgusta je odšla na zvezno MDA »Marijovo« v SR Makedonijo MDB »Bratska mesta«, ki jo sestavljajo brigadirji iz revskih občin in njihovih pobratenih mest: Zagorja in Aleksinca, Trbovelj in Lazarevca ter Hrastnika in Raške.

Iz druge izmene pa so se v soboto, 4. avgusta vrnili brigadirji MDB »Franc Farčnik« iz Zagorja, ki so bili na MDA »Avtocesta brastva in enotnosti« v SR Makedoniji in brigadirji pionirske delovne brigade »Rdeči revirji« iz MDA Goričko.

Drago Jamnik

Med mladimi rudarskega šolskega centra

Med 42 osnovnimi organizacijami ZSMS, kolikor jih je v zagorski občini, je osnovna organizacija RUDARSKI ŠOLSKI CENTER Zagorje med najaktivnejšimi. Ta podatek so mi zaupali na OK ZSMS Zagorje. Moja radovednost, kaj pravzaprav mladi delajo v tej osnovni organizaciji, da so najaktivnejši, me je privedla do tega, da sem jih obiskal in se za okroglo mizo v njihovem domu v Kisovcu pogovoril s predsednikom osnovne organizacije ZSMS, ki je pred kratkim prevzel to odgovorno in hkrati častno nalogo — Drago Slavom Tadićem, predsednikom domske skupnosti — Nikolom Jovanovićem, Branetom Stuparom članom predsedstva OO ZSMS, Jozom Jurićem — članom radio amaterskega kroža in Ivanom Gregorinčičem — dijakom kovinarske šole, ki je šele dobro leto dni v tej domski skupnosti, o njihovem delu, organiziranosti, življenju, problemih...

V TOZD RŠC Zagorje je vključenih 198 mladih. Vsi so člani osnovne organizacije ZSMS, 11 pa je članov ZKS. Od vseh mladih je več kot 90 odstotkov iz drugih republik, največ iz SR Bosne in Hercegovine. Predsedstvo OO ZSMS sestavlja 11 članov, ki se sestajajo po potrebi ali najmanj dvakrat mesečno. Če člani predsedstva menijo, da je takšna zadeva izrednega pomena, jo obravnavajo s celotnim članstvom osnovne organizacije. V okviru OO ZSMS RŠC deluje osem tričlanskih komisij (komisija za narodno zaščito, klubsko dejavnost, komisija za obveščanje propagando, za kulturo, komisija za medsebojne odnose, za mladinske delovne akcije, komisija za idejnopolitično delovanje in komisija za šport in rekreacijo). Vsaka komisija ima predsednika in dva člana. Predsednik je hkrati tudi član

predsedstva osnovne organizacije ZSMS.

Če pogledamo delo posameznih komisij, ugotovimo naslednje. V komisiji za narodno zaščito delujejo tisti, ki so v vrstah prostovoljcev v enotah TO. Ker večkrat med mladimi pride do manjših »kratkih stikov«, le-te potem rešuje komisija za medsebojne odnose. Zelo aktivna je komisija za mladinsko prostovoljno delo, saj so v njej sami »prekaljeni« brigadirji. Komisija za kulturo večkrat prireja kulturne prireditve, tako v domu, kot skupno z mladimi v KS Kisovec—Loke. Premalo je aktivna komisija za klubsko dejavnost, saj bi lahko precej bolj poživela domsko življenje. Med najaktivnejšimi je komisija za šport in rekreacijo, ki ima tudi najboljše pogoje za delo. Pripravila je že vrsto tekmovanj (razrednih, medrazrednih, medšolskih in med osnovnimi organizacijami ZSMS).

Mladinci so vključeni tudi v samoupravne organe v TOZD. Imajo dva predstavnika v šolskem svetu, kot tudi v samoupravnih organih v domu. Ker večina mladincev ni iz Slovenije, živijo le-ti v domu, kjer je življenje dokaj dobro organizirano, seveda pa bi bilo lahko še bolje. Mladi so mi potožili, tako na uho, da jih ne bi slišal kakšen vzgojitelj, da so malce nezadovoljni s prehrano. Sicer pa je to tudi povsem razumljivo, saj dom — internat ni domače ognjišče, kjer si lahko jedi pripravljamo po mili volji. Tisti iz tretjih letnikov pa so zagodrnjali: »Se bodo že navadili, kot smo se morali mi!« Za življenje v domu skrbi domska skupnost, ki jo sestavljajo sami mladinci. Člani domske skupnosti se sestajajo po potrebi in premlevajo problematiko, ki se pojavlja v domu. Po besedah mentorja domske skupnosti, le-ta ni kaj preveč

zadovoljen z aktivnostjo članov te skupnosti. Meni, da bi se z malo večjo aktivnostjo naredilo marsikaj v prid mladih v domu.

Toda s tem nočemo reči, da mladinci niso delavni. To nasprotje se najprej pokaže pri najrazličnejših delovnih akcijah, na katerih mladi najraje sodelujejo. Najbolj množičen odziv mladih je na lokalnih delovnih akcijah, kjer se kalijo za akcije v republiškem in zveznem merilu. Naj naštejemo le nekaj lokalnih mladinskih delovnih akcij na katerih so sodelovali: Čemšenik 77, kjer so gradili cesto do doma borcev na Prvinah; Čebine 77, kjer so urejevali cesto Ustanovnega kongresa KPS; Tirna 78, kjer so pomagali domačinom pri izgradnji ceste; Marela 78, kjer so prav tako urejevali cestišče; več akcij pa so imeli pri izgradnji novega športnega parka v Kisovcu, kjer so prispevali preko 1000 udarniških delovnih ur. V letošnjem letu so sodelovali na vseh lokalnih — občinskih in regijskih mladinskih delovnih akcijah (Kotredež, Toplice, Izlake, Podkraj.) Vsi naštetih podatki kažejo, da so mladi že usposobljeni za mladinske delovne akcije, kjer nastopa izgradnja in obnova infrastrukture. Mladinci, ki so se še posebno izkazali na lokalnih MDA (in teh ni bilo malo), so bili poklicani s strani OK ZSMS Zagorje na republiške in zvezne MDA. Sodelovali so na naslednjih republiških MDA: Kožbana, Kozjansko, Posočje in zveznih: Šamac—Sarajevo in v letošnjem letu na MDA »Avtocesta brastva in enotnosti« v SR Makedoniji. Iz vseh MDA so brigadirji prinesli vrsto pohval in udarniških značk. Okoli deset mladincev je postalo že večkratni udarnik.

Mladi seveda ne pozabljajo na obujanje revolucionarnih tradicij NOB, kar zgovorno priča že sam podatek, da ni proslave in prireditve, kjer mladi iz te OO ZSMS ne bi bili prisotni. Vsako leto sodelujejo ob dnevu mrtvih pri urejevanju grobov padlih borcev NOB v

svoji krajevni skupnosti, kot tudi na žalnih komemoracijah. Včasih jih v domu obišče kakšen član zveze borcev, ki jim pripoveduje o dogodkih, katere je preživel v tistih črnih in krvavih dneh naše zgodovine, ki jo imenujemo druga svetovna vojna.

Mladi v domu imajo prav tako dovolj možnosti za idejno-politično usposabljanje. V domu namreč aktivno deluje marksistični krožek pod vodstvom mentorja-vzgojitelja. V krožku obravnavajo klasično marksistično literaturo ter aktualne dogodke doma in v svetu. Člani krožka tudi sami pripravljajo krajše referate, po katerih normalno sledijo debate. V šolskem programu izobraževanja imajo tudi učni predmet samoupravljanje s temelji marksizma, kjer dobivajo osnovno znanje za nadaljnje izobraževanje v tej smeri in jim je marksistični krožek velik pripomoček širjenja obzorja na tem področju. Obravnavali so resolucijo X. kongresa ZSMS ter preučevali razne kviz materiale, kot so: »TITO — REVOLUCIJA — MIR«, »DESET KONGRESOV PARTIJE«, »OD SKOJ DO ZSMJ« in podobno. Večkrat pregledujejo in komentirajo idejnopolitično glasilo ZSMS — Mladino. OO ZSMS ima naročeno dva izvoda glasila, ki sta na voljo vsem mladim v domu. Zavedajo se, da je to premalo, zato pravijo, da se bodo potrudili in glasilo bolj množično razširili med mladimi.

Delavni pa so tudi na kulturnem področju, saj organizirajo interne proslave ob vseh državnih, republiških, partijskih in drugih praznikih. V preteklem šolskem letu so pripravili več prireditev v sodelovanju z osnovno šolo Kisovec, tako v počastitev Dneva republike in ob dnevu JLA, ko so organizirali kviz tekmovanje »TITO — REVOLUCIJA — MIR«, na katerem so sodelovale ekipe gostinske šole in centra strokovnih šol iz Zagorja. Cel sklop prireditev, tako kulturnih, kot zabavnih pa so

pripravili v maju — mesecu mladosti in da ne pozabimo še omeniti njihov interne proslave v domu v počastitev slovenskega kulturnega praznika — 8. februarja. V prostorih doma prirejajo večkrat tudi interne razstave na najrazličnejše teme in iz najrazličnejših področij, ki so vezane na praznovanja in njihovo življenje v domu.

Področje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite je za mlade še posebno zanimivo. Občinski štab teritorialne obrambe Zagorje jim je pripravil razstavo orožja, katero so si ogledali prav vsi mladinci. V domu pa deluje tudi strelska sekcija.

Pa pogledjmo še na kratko, kaj mladi delajo v interesnih dejavnostih, ki so organizirane in delujejo v domu. Likovna sekcija ima osem članov. Imajo svoj prostor, kjer lahko nemoteno ustvarjajo. Pripravljajo tudi občasne razstave, tako da se lahko prav vsi seznanijo z sadovi njihovega dela in prizadevnostjo. Njihova najuspešnejša dela pa krašijo prej tako puste sive stene hodnikov. Člani likovne sekcije so zadolženi za izdelavo plakatov za interno uporabo.

Pri svojem delu pa so svojo aktivnost pokazali tudi člani foto krožka. S pomočjo mentorja se učijo vseh spretnosti in teoretičnega znanja, ki je potrebno dobremu fotografu-amaterju za njegovo uspešno delo. Pripravili so že več razstav v domu, v preteklem letu pa so razstavljali v Delavskem domu v Zagorju. Ena najuspešnejših razstav je bila razstava spomenikov NOV v Zagorju. Njih ne pestijo prostorski problemi, saj imajo na voljo v domu temnico, pač pa problem sredstev, saj so foto material, kot tudi aparature, izredno dragi. Sedaj so si nabavili nov povečevalnik in pravijo, da lahko kmalu spet pričakujemo novo razstavo.

V radio klubu je trenutno deset članov; tudi ti imajo svoj prostor za delo. Lansko leto so svoje izdelke pokazali na raz-

stavi v Delavskem domu v Zagorju. Prav tako kot foto-amaterji se tudi radioamaterji srečujejo s finančnimi problemi, saj je tudi njihov material izredno drag.

Aktiven pa je tudi novinarski krožek, ki vsak mesec izda domsko glasilo »DOMSKI INFORMATOR«, v katerem zasledimo aktualne dogodke v domu in šoli, prav tako pa nekaj strani posvečajo mladim literatom-začetnikom, ne pozabljajo pa niti na šport in razvedrilo.

Na področju športa so mladi najaktivnejši. V šahovskem krožku deluje 15 članov. Prirejajo razna tekmovanja v domu in izven njega. Imajo svojo reprezentanco, ki jih zastopa izven doma in moramo reči zelo uspešno.

V strelski sekciji je 12 članov. Vseskozi so se ubadali s problemom pokvarjenih pušk, novih pa niso dobili. Sedaj so problem uredili, in uspešno delujejo v okviru strelskega društva Kisovec.

V domu deluje ŠSD »BRATSTVO«, v okviru katerega deluje več športnih panog. Na žalost mladi v domu v zimskem času nimajo pogojev za šport, saj lahko trenirajo le namizni tenis in še to le na eni samcati mizi. Telovadnice ni in izgleda, da je še tako kmalu tudi ne bo. V poletnem času je vse drugače, saj si lahko privoščijo še plavanje v bližnjih Medijskih toplicah pri Izlakah. V bližini doma je lepo urejen športni park v katerem je nogometno, rokometno in košarkarsko igrišče, trim steza, strelišče in igrišče za odbojko, vse skupaj pa je sad prizadevnosti mladincev, ki so vse napore vložili v izgradnjo tega parka in žrtvovali svoj prosti čas. Najbolj priljubljen šport med mladimi je nogomet; nekaj najboljših nogometašev je vključeno v domače moštvo NK Svoboda Kisovec, imajo pa tudi svojo reprezentanco. Vsako leto prireja že tradicionalno športno srečanje s svojimi vrstniki iz Velenja, v košarki, rokometu, odbojki in streljanju. Mladi športniki so

iz najrazličnejših srečanj prinesli številne pokale, diplome in priznanja, ki krasijo vitrine v domu in so mladi še posebno ponosni nanje. Nekaj mladincev zastopa tudi barve klubov izven doma (nogomet, boks, karate, atletika).

V domu imajo sedaj nov barvni televizor, radio, razglasno postajo. Upam, da bo do septembra, ko pride v dom spet nova generacija mladih bodočih rudarjev, že popravljena. Za dobro informiranje v domu pa so poskrbeli še z oglasno desko, stenskim časopisom in domskim glasilom »DOMSKI INFORMATOR«. O aktualnih dogodkih doma in po svetu pa se lahko mladi seznanijo še iz časopisov in revij, ki jih naročajo v domu (Delo, Dnevnik, Nedeljski dnevnik, Komunist, Mladina, Front, Oslobođenje, Narodna obramba, Delavska enotnost, Prosvetni delavec, Antena, Teleks in Srečno, ki je tudi njihovo glasilo).

Drago Jamnik

Prelomna obdobja

— Ustanovni kongres Socijalistične delavske stranke Jugoslavije je bil v Beogradu od 21. do 23. aprila 1919.

— Na II. kongresu v Vukovaru od 20. do 24. junija 1920 se je stranka preimenovala v Komunistično partijo Jugoslavije.

— Člani CK KPJ, ki so bili izvoljeni na IV. kongresu KPJ v Dresdenu, so razen organizacijskega sekretarja Djure Džakovića, ki je bil ubit 25. aprila leta 1929, živeli v tujini.

— Od januarja 1929, do septembra 1932. leta je bilo pred

sodiščem za zaščito države 82 procesov proti komunistom. Številni komunisti so bili ubiti, drugi pa obsojeni na dolgoletno ječo.

— Zaradi nazdravih odnosov in grupaštva je Kominterneta sredi leta 1930 spremenila sestav CK in ga preimenovala v Centralno vodilno instanco. Konec leta 1931 je prešlo do popolnega razsula vodstva KPJ.

— V drugi polovici leta 1932 je Kominterneta imenovala začasno vodstvo, v začetku leta 1934 pa se je začasno vodstvo preimenovalo v Centralni komite KPJ.

— Julija leta 1934 je Josip Broz izvoljen za člana Centralnega komiteja KPJ, kasneje pa še v njegov Politbiro.

— V letih 1935, 1936 in 1937 se je nadaljeval proces obnavljanja in notranje konsolidacije KPJ.

— Na posvetu vodilnega aktivista KPJ v avgustu leta 1936 v Moskvi je odločeno, da se CK KPJ vrne v domovino.

— Sredi leta 1937 sta bila ustanovna kongresa KP Slovenije in Hrvaške.

— V istem obdobju je tovariš Tito oblikoval mladinsko komisijo CK KPJ, ki jo je vodil Ivo Lola Ribar.

— Potem, ko so zaprli Milana Gorička, je avgusta 1937 prevzel vodstvo KPJ tovariš Tito.

— Na sestanku predsednikov CK KP Hrvaške in Slovenije ter PK KPJ za Srbijo v planinskem domu na Lisci v maju leta 1938 je tovariš Tito oblikoval začasno vodstvo KPJ.

— Od 15. do 18. marca 1939 je bila v domačiji Tomaža Godca v Bohinju ustanovna seja CK KPJ.

— Od 9. do 10. junija 1939 je bilo državno posvetovanje vodilnega kadra v Tacnu pod Šmarno goro.

— 6. avgusta 1939 leta je bila na Veliki planini V. državna konferenca SKOJ.

— Oktobra leta 1940 je bila v Zagrebu V. državna konferenca KPJ, ki je izvolila nov Centralni komite za generalnega sekretarja pa tovariša Tita.

Plošča v spomin španskim borcem

Dne 5. avgusta t.l. so na pročelju zgradbe Revirskega muzeja ljudske revolucije v Trbovljah, odkrili spominsko ploščo španskim borcem iz revirjev. Odkril jo je predsednik sekcije španskih borcev za Slovenijo in narodni heroj Stane Bobnar, ob navzočnosti številnih španskih borcev, predvojnih komunistov, prvoborcev 1941 iz revirjev in drugih občanov. Med gosti so bili tudi Miha Marinko, član sveta federacije, Martin Mlinar, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS, Miloš Prosenc, sekretar republiške konference SZDL in drugi.

Ob odkritju spominske plošče je na slovestnosti govoril Franci Grešak, sekretar revirskega komiteja ZKS. Dejal je, da se je po ustanovnem kongresu KPS na Čebinah stopnjevala politična aktivnost pod geslom »Združimo sile za enotnost delavstva, za enotno anti-fašistično fronto! Znani revirski komunisti so delovali v številnih delavskih društvih in strokovnih organizacijah, v katerih se je razvilo pravo, množično gibanje. Takšna aktivnost in vpliv komunistov med množicami pa je omogočala tudi dobro organizirano in strogo konspirativno akcijo zbiranja pomoči in prostovoljcev, ki je bila nujno potrebna španskemu ljudstvu v pravičnem boju.

Gostiteljici španskih borcev iz Slovenije sta bili občini Trbovlje in Zagorje. V zagorskem delavskem domu so pripravili slavnostno akademijo, na kateri so predvojnim komunistom in nosilcem partizanske spomenice

iz revirjev podelili posebna priznanja občine Zagorje.

Na strani republikancev se je skupnega boja proti fašizmu v Španiji v mednarodnih brigadah udeležilo tudi 1.600 Jugo-

slovanov. Od 600 Slovencev je bilo v teh brigadah tudi 32 prostovoljcev iz revirjev. Štirinajst jih je padlo v Španiji, drugi v NOV, nekateri so umrli po vojni, živ pa je od teh le še Ivan Dolinšek.

IZ MLADIH VARNOSTNIKOV VOS je bil junija 1944 ustanovljen I. štajerski bataljon VDV

(2. nadaljevanje)

Razširitev organizacije VOS na Štajerskem

Silas je bil dejansko načelnik PK VOS za severno Slovenijo še pred tem, ko ga je CK VOS tudi formalno imenoval na to dolžnost. Centralna komisija VOS je o tem obvestila Pokrajinski komite za severno Slovenijo 4. septembra 1943: »Sporočamo vam, da smo celotno organizacijo VOS na Štajerskem (tako v vojski kot na terenu zaupali tov. Silasu... Prosimo vas, da tov. Silasu pomagata pri njegovem delu... Potrebno je čim prej organizirati okrožne komisije VOS... Organizirati tudi VS (varnostno službo)... Vsi člani obveščevalne in varnostne službe morajo biti člani partije ali vsaj kandidati. Kadrom VOS nuditi politično vzgojo. Posebno skrb posvetiti obveščevalni in protiobveščevalni službi v vojski«.

Silas, ki se je takrat zadrževal v Šlandrovi brigadi na Dolenjskem, so ukazali, da takoj krene na pot in se na vsak način skuša prebiti na Štajersko. Takrat so namreč Nemci ob Savi skoncentrirali velike sile, da bi »ubranili južno mejo rajha pred banditsko ofenzivo«, kot so pisali v svojih sporočilih na najvišja mesta.

Poleg že navedenih organizacijskih nalog je CK VOS Silasu postavil prioriteto nalogo, da čimprej organizira obveščevalno službo, ki bo nadzirala do-

mačo reakcijo, ker »da ljubljansko vodstvo slovenske kontrarevolucije usmerja svoje delo na Štajersko, posebej plava garda«. Druga naloga pa je bila nadzirati nemške vojaške transporte. Zato naj bi organiziral široko mrežo obveščevalcev — železničarjev v Zidanem mostu. Prav tako bi moral čimprej vzpostaviti zveze z rajhom in Avstrijo in se tam povezati z antifašističnimi skupinami.

Silas je na začetku uresničitve navodil Centralne komisije kot vojak in gverilec še vedno posvečal glavno skrb partizanskim enotam, za kar so ga iz Centralne komisije kritizirali in ponovno opozarjali naj usmerja svojo dejavnost predvsem na teren in se posveti odkrivanju domače reakcije.

Iz Silasovega poročila od 29. decembra 1943 pa je že lahko razbrati, da se je v celoti posvetil organizaciji VOS na terenu. Dal je naslednje ocene položaja »Varnostna služba na litijskem dela dobro. Jaz grem v revirje, da tam postavim VOS in komisijo. Iz revirjev grem v Savinjsko dolino, da tudi tam postavim VOS in komisijo. V Šaleškem okrožju VOS bolj slaba, ker je tudi politično delo bolj slabo. V Mežiškem okrožju VOS dela. Plava garda se v revirjih nekoliko razvija. Za organizatorje vemo. Plava garda se pojavlja tudi v okolici

Laškega. Član komisije PK VOS Luka je odšel na pot proti Koroški in tudi vzel s seboj patrolo varnostnikov, ki bo odšla proti Ptujskemu polju, da razišče zadevo glede Vojka in plave garde, ki prihaja v našo vojsko in da razbije kanal plave garde«.

Čeprav bi problem razširjenosti bele in plave garde na Štajerskem zahteval posebno obravnavo, moramo na tem mestu le zapisati, da so bile prvotne ugotovitve in ocene, posebej v pogledu plave garde, močno pretirane, enostranske in nedokumentirane. Res je, da so takoj po kapitulaciji Italije in z začetkom domobranstva na Gorenjskem poskusili, zlasti na območju Litijske, tamkaj razviti belo gardo, ki pa jo je VOS v kali zatrl. Vendar je to bilo območje Gorenjske, kjer so Nemci posebej po letu 1943 dajali določene koncesije slovenskim reakcionarnim krogom v Ljubljani, ki so jim sicer bili hlapčevsko vdani. Na Štajerskem ves čas niso bili za nikakršne kompromise. Mihajlovič in njegovi so bili sicer Nemcem koristni v Srbiji, Bosni, na Hrvaškem, pa tudi v Slovenskem Primorju so jih leta 1943 sprejeli, toda na Štajerskem nikakor ne — to je bil za naciste rajh. Neki zametki plave garde so res bili od leta 1943 na robu Slovenskih goric, tako imenovane četniške skupine Jožeta Melaherja — Zmagoslava. Vendar se je tudi ta skupina koncem decembra 1944 morala odkrito sporazumeti z Nemci in postala del nemške policije za boj proti partizanom. Iz zaplenjenih dokumentov, tako nemških kot domobranskih in četniških, je danes razvidno, da je vodstvo »jugoslovanske vojske v domovini« vzdrževalo iz Ljubljane zveze z Zmagoslavom v Slovenskih goricah preko domobranskih postojank v Kranju in Primskovega do javk v Celju, Litiji, Laškem in Mariboru.

Pretiravanje v ocenah o razširjenosti organizacije plave garde na Štajerskem so privedla do mnogih medsebojnih su-

mníčenj, tako v partizanskih enotah kot tudi med enotami in terenskim aktivom. To se je posebej izkazalo na Pohorju. Vsekakor sem prepričan, da za te ocene ne moremo kriviti samo vodstvo VOS, ampak da je tem ocenam botrovala predvsem slabost v politični in tudi vojaški akciji. Le povečana vojaška in politična aktivnost bi prisilili tako plavogardistične, belogradistične in druge vrinjence, da bi pokazali svoj pravi obraz.

Kljub navedenim napačnim ocenam o razširjenosti plave garde na Štajerskem, pa je bil VOS na Štajerskem iz dneva v dan vse uspešnejši v odkrivanju narodnih izdajalcev in gestapovskih vrinjencev. Okrepila se je obveščevalna služba na terenu za zbiranje vojaških podatkov o sovražnih garnizijah, o namerah in premikih sovražnika ter njegovi oborožitvi. Vse bolj so se vrstile diverzantske in sabotažne akcije varnostnikov na objektih, pomembne za sovražnika, ki so bili nedostopni za večje partizanske enote.

Tudi organizacija VOS se je v začetku leta 1944 izpopolnila. Organizirane so bile okrožne komisije VOS v litijskem, revirskem, kozjanskem, savinjskem, mislinjsko-šaleškem in mežiškem okrožju. Povečevalo se je število varnostnikov, ki pa jih VOS ni več dobival iz vojske — štab cone je takrat že zahteval da prvih dvajset vrnejo — pač pa so jih načelniki OK VOS s pomočjo okrožnih komitejev na novo rekrutirali, predvsem iz vrst mladine.

Sicer je zelo težko med številnimi hrabrimi varnostniki izbirati najboljše, ker mimogrede napraviš napako in nekoga gotovo prizadeneš, vendar lahko mirno zapišemo, da se je takrat najhitreje, najsolidnejše razvijal OK VOS v revirjih. Kot izjavlja sam načelnik Vratnar — Antonesko, ga je Silas pripeljal nad Trbovlje in postavil za načelnika OK VOS koncem decembra 1943. leta. Dodelil mu je dva varnostnika. Kasneje sta prišla še Jože Štok — Korotan za varnostno in Ci-

ril Remic — Borut za obveščevalno službo. Kmalu so iz vrst obveščevalcev — legalnih aktivistov postavili še rajonske obveščevalce za Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Do ustanovitve štajerskega bataljona VDV pa so v revirjih še zbrali kar tri čete varnostnikov.

V začetku leta 1944 je bila reorganizirana tudi pokrajinska komisija VOS za severno Slovenijo. OK VOS je s tem v zvezi ugotovil: »Potemtakem bi bili člani PK VOS za severno Slovenijo tov. Zoran kot načelnik, tov. Luka in tov. Lena za obveščevalno, tov. Tomič za varnostno in tov. Silas za vojaško obveščevalno službo... ta reorganizacija je potrebna tudi zato, ker ima tov. Silas predvsem izkušnje tudi v kontrašpijonažni službi v vojski. Hkrati bo tov. Silas član Pokrajinske komisije VOS in bo v tej komisiji odgovoren za obveščevalno in kontrašpijonažno službo v vojski pri Vas«. »)

Novi načelnik PK VOS je v svojem poročilu 27. januarja 1944 poročal: ») »Dani so vsi pogoji, da se po vseh okrožjih organizira obveščevalna mreža po načinu, kakor obstoja na osvobojenem ozemlju«. Ta del poročila je po mojem globokem prepričanju preoptimističen, posebej v odnosu na vzhodnoštajerska okrožja Ptuj, Ljutomer in Prekmurje, kjer smo šele v drugi polovici 1944 razširili organizacijo partizanske obveščevalne službe. V nadaljevanju poročila je načelnik točno navedel, da se je odnos širokih ljudskih množic zelo spremenil »nam v prid in ljudje sami od sebe obveščajo partizanske edinice in politične delavce o gibanju nemške vojske in jih v slučaju nevarnosti opozorijo«.

Nastal je bistveno drugačen položaj v primerjavi z letom 1942, ko je komisar II. grupe odredov Dušan Kveder v pozni jeseni 1942 pisal CK KPS: »Nismo obveščeni prej preden ne pride do spopada na stražarskem mestu ali s patrolo... opazujejo naše gibanje, ki jih

dopolnjujejo s podatki prebivalcev, ki jim naznanjajo vse, kar vidijo«.

Za relativno kratek čas obstoja VOS na Štajerskem in Koroškem lahko ugotovimo:

1. Iz sprva posameznih obveščevalcev v partizanskih bataljonih je v pol leta uspelo organizirati VOS v večini okrožij na tem območju. Iz maloštevilnih varnostnikov pa sta zrasla kar dva bataljona varnostnikov v revirjih in na Koroškem.

2. Vzpostavljena je bila trdna zveza s Centralno komisijo VOS ter tem potom izmenjavani podatki o nasprotnikih narodnoosvobodilnega gibanja. Preprečena je bila razširitev bele garde.

3. Glavnemu štabu NOV in POS so bili posredovani pomembni vojaški podatki — ustrezne skice in fotografije letališča v Ljubljani, železniške postaje Zalog, mostu in predora pri Litiji, vseh železniških naprav v Zidanem mostu. Organiziran je bil stalni nadzor železniškega prometa in vojaških transportov na progah Ljubljana — Zidani most, Maribor — Celje — Zidani most in Zidani most — Zagreb. Ti podatki so bili posredovani zaveznikom. Varnostniki, VOS in minerci drugih enot pa so te proge večkrat minirali, tako da je bil promet na teh progah, prav tako tudi na progi Celje — Velenje — Dravograd — Maribor močno oviran.

4. VOS je potem, ko je na terenu in v vojski čistil vrinjence, provokatorje in izdajalce že prodiral v sovražnikove centre in razkrojeval policijski in upravní aparat. Iz dneva v dan je vzbujal vse večji strah pri okupatorju in domačih izdajalcih, pri širokih ljudskih množicah pa vse večje zaupanje.

5. V tem obdobju je PK VOS za severno Slovenijo že vzpostavil preko Koroške obveščevalne zveze z Avstrijo in starim rajhom.

6. Patrole gestapovskih ogleduhov in raztrgancev, ki so v letih 1941 in 1942 zalezovale

partizane in aktiviste ter ustrahovalce prebivalce hribovskih domačij, so bile potisnjene v sovražnikove garnizije, kjer pa se zaradi vse pogostejših vpadov vosovcev tudi (tam niso počutile varne.

7. Prav zaradi dejavnosti VOS je bilo na nekaterih območjih, kjer se daljša obdobja niso zadrževale močnejše partizanske enote, omogočeno delo aktivistov Osvobodilne fronte.

Omenil sem že dejavnost Okrožne komisije VOS za revirje. K navedenemu naj še dodam, da so revirski vosovci v času od februarja do junija 1944 izvedli po nepopolnih podatkih 945 akcij. V tem času pa se je na Štajerskem na široko razpredla mreža kurirskih postaj, tako imenovanih TV linij. Pošta iz centrov vojaškega in političnega vodstva iz Kočevskega Roga in Bele Krajine je po teh linijah dosegla Koroško, Pohorje, Maribor in Kozjansko do hrvaške meje. Izbiri kurirjev se je od začetka NOB posvečala posebna pozornost. Izbrali so najbolj zanesljive, v začetku predvsem komuniste in skojevce. Biti pa so morali še hitri, iznajdljivi in izdržljivi. Kurirske zveze so morali vzdrževati ne glede na vreme in sovražnikovo aktivnost. Sovražnik je vsepoved poskušal prekiniti prav te zveze, zato jih je nenehno zalezoval z vohuni, izvidniki in raztrganci. Na pomembnih križpotjih jim je postavljajl zasede. Mnogo hrabrih kurirjev je padlo. O njihovih junaštvih so ljudje spletali legende. Zato so kot poseben aparat, sprva izključno partijski, bili kasneje vključeni v IV. brigado Vojske državne varnosti.

Kopija sporočila CK VOS Pokrajinskemu komiteju v arhiv VOS v RSNZ

⁸⁾ Arhiv VOS — RSNZ

⁹⁾ Prav tam

(nadaljevanje sledi)

Karel Forte - Marko

Povojni razvoj Zasavskih revirjev

(3. nadaljevanje in konec)

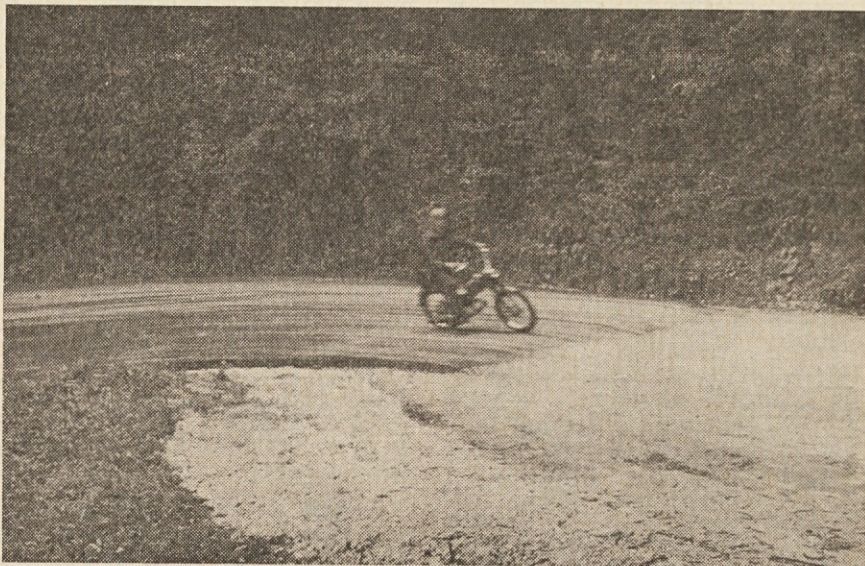
Razvoj materialne osnove celotne občine Zagorje je ozko povezan z rudarstvom, saj se je podzemeljsko pridobivanje premoga v Zagorju pričelo že pred več kot 200 leti. Premogovnik je bil vse do leta 1958 skupaj z ekstenzivnim kmetijstvom edini večji gospodarski potencial.

Industrijska dejavnost se ni razvijala organsko. Takšen razvoj je bil posledica (v predvojnem času) interesov velikega kapitala TPD, ki ni imel interesa dajati komurkoli pravico vrinjanja v sfero industrijske obrti, trgovine, prometa itd. To pa je povzročilo nerazvitost tržnih funkcij, relativno slabo razvito komunikacijsko omrežje znotraj in navzven. Zagorje je prva povojna leta, kot ostali dve revirski občini, dočakalo v relativno veliki zaostalosti, saj so bile vse tri zasavske občine predvsem rudniške in tovarniške naselbine.

Rast prebivalstva je bila v povojnem obdobju skromna, saj je število prebivalcev povečal od 1948. leta do lani le za dobrih 3000 ali za 25 %. Konec leta 1978 je bilo v občini 16.268 prebivalcev. Bistveno pa se je spremenila njegova struktura. V letu 1948 je bilo 22 % kmečkega prebivalstva, ki pa se je s povojno industrializacijo, predvsem po letu 1960 znižalo na 11 %.

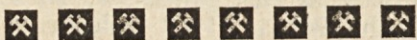
Izredno je porastel izobrazbeni nivo prebivalstva, saj se je število prebivalcev z visoko in višjo šolo podeseterilo, prebivalcev s poklicnimi srednjimi šolami pa je že okoli 4 tisoč ali 5-krat več kot v prvih povojnih letih.

V občini združuje delo 4.900 delavcev v družbenem sektorju, 1.600 Zagorjanov pa združuje delo v sosednjih občinah in to največ okoli 1.000 v Trbovljah. V industriji vključno z rudarstvom je zaposlenih 3.215 delavcev ali 66 %, v negospodarski

V času od 25. do 29. julija t.l. je Republiška skupnost za ceste naročila asfaltiranje dela ceste od naselja Gabersko proti Podmeji. Asfaltirali so le krajši del ceste, tako da bo treba razširiti in asfaltirati večino ceste še v naslednjih letih. Del te ceste so asfaltirali tudi s Savinjske strani od Prebolda proti Podmeji.

(Foto A. Bregant)

dejavnosti pa 625 delavcev ali 13 % vseh zaposlenih v občini.

Število zaposlenih v občini se je od prvih povojnih let do danes povečalo za 40 % v družbenem sektorju, v zasebnem sektorju pa je skupaj s samostojnimi obrtniki zaposlenih 200 delavcev ter 310 čistih kmetijskih proizvajalcev.

Odstotek vsega zaposlenega prebivalstva se je v zadnjih tridesetih letih povečal za več kot 10 % in znaša danes 43 %. Zaposlenih je visok odstotek žensk. V zadnjih desetih letih praktično nezaposlenosti ni več. Pač pa se zaradi dnevne migracije občanov na delo v sosednje občine porajajo problemi z pridobitvijo novih delavcev. Stopnja zaposlovanja v zadnjih nekaj letih znaša le okoli 2 % letno.

V prvih povojnih letih so predstavljali Rudnik premoga Zagorje s svojimi stranskimi obrati, apnenice in zasebno kmetijstvo edini gospodarski potencial. Rudnik je ustvaril preko tri četrtine vsega družbenega proizvoda ob nad 70 % deležu vseh zaposlenih v občini.

Z obnovo razrušene domovine po osvoboditvi ter s splošno gospodarsko rastjo, so naraščale vse bolj tudi potrebe po premoгу, tako da je proizvodnja iz leta v leto naraščala in je dosegla v obdobju med 1960—66 okoli 700.000 t letno. V letu 1960 je delež rudnika v družbenem proizvodu že padel na 50 % ter delež zaposlenih na 58 %. V tem času se je, predvsem iz stranskih in pomožnih delavnic rudnika, pričel razvijati in krepiti nov industrijski potencial v občini, in sicer današnji: Elektroelement Izlake, Svea, Energoinvest Varnost, GIP Beton, IGM, DELOZA, tovarna delovnih oblačil in obutve ter LISCA, TOZD Zagorje.

V teh organizacijah danes združuje delo 2.480 delavk in delavcev.

Vse te industrijske organizacije so začele proizvajati v starih objektih s staro opremo in

stroji. Večina je po letu 1970 zgradila sodobnejše obrate z novejšo strojno opremo. K navedenemu potencialu se je v preteklem letu priključila še nova tovarna lahkih gradbenih elementov Siporex, kot del nadomestnega potenciala za zmanjšani obseg proizvodnje premoga v Zagorju, ki je padala vse od leta 1966 za 6 % letno zaradi vse slabših pogojev proizvodnje. Tovarna je bila zgrajena pretežno iz združenih sredstev gospodarstva v občini in sosednjih občin. V začetku avgusta pa so odprli tovarniški objekt delovne organizacije Energoinvest Varnost v vrednosti ca. 150 mio din.

Obdobje zadnjih 10—15 let je pomenilo za zagorsko gospodarstvo velik korak naprej, saj je ob rudniku zrastel nov, bolj raznolik gospodarski potencial. V letu 1978 je bilo v rudniku Zagorje zaposlenih še 1.010 delavcev, oz. 20 % vseh zaposlenih v družbenem sektorju, ustvarjenega pa je bilo le še 20 % družbenega proizvoda. Ob dejstvu, da stopnja rasti družbenega proizvoda ter akumulativnosti premogovništva v SRS v zadnjih letih zelo zaostaja za ostalimi panogami, bodo ti napor delavcev, vgrajeni v nove tovarne nadaljnja stimulacija in osnova za razvoj.

Vse do leta 1960 je bila povezava Zagorja navzven zelo slaba, saj je bila poleg železnice, po hribovitih makadamskih cestah, povezana le s Trbovljami in Trojanami. Stanje se je izboljšalo, ko so bile v letih 1960—70 zgrajene nova cesta v Trbovlje, zgrajen del zasavske ceste proti Ljubljani in posodobljena cesta skozi Izlake na Trojane. V gradnji je še cesta Zagorje—Moravče, pred pričetkom pa je tudi gradnja novega mostu čez reko Savo.

Medtem ko je bilo leta 1948 cestno omrežje makadamsko, so imeli leta 1963 skupaj 107 km cest in ulic od tega prekrito s

- kockami 1,6 km
- z betonom 1,0 km in z

— asfaltom 2,8 km. Lani pa je bilo od skupaj 154 km cest in ulic z asfaltom, betonom in kockami utrjenih že 43 km cestišč.

V zadnjih letih je bilo zgrajenih in razširjenih še 200 km krajevnih poti in 50 km gozdnih poti.

Večina lesenih mostov je bila po letu 1970 nadomeščena z betonskimi.

Večina prebivalcev občine je oskrbljenih s pitno vodo, neelektrificiranih gospodinjstev v občini ni.

Družbeni stanovanjski fond sestavlja 1966 stanovanj, od katerih jih je bilo po vojni zgrajenih 1.353. Od teh družbenih stanovanj zgrajenih po vojni, sta bili do leta 1973 zgrajeni 1002 stanovanj, kar predstavlja 37,1 stanovanj na leto. V letu 1973 sta začela delovati solidarnostni sklad in združevanje sredstev za stanovanjsko graditev. Pri sprejemanju samoupravnih sporazumov o izločanju stanovanjskega prispevka so izhajali iz velikih potreb ter se odločali za 7 % prispevno stopnjo. S srednjeročnim programom stanovanjske graditve so obenem sprejeli nove sporazume o izločanju stanovanjskega prispevka, in sicer 9 % od bruto OD, od tega 1,35 % namenjeno SKIS za komunalno pripravo in urejanje stavbnih zemljišč. S tem so dosegli pospešeno stanovanjsko gradnjo, saj so od leta 1973 do 1975 zgradili 350 družbenih stanovanj, kar predstavlja 58,3 stanovanj na leto, torej so zgradili letno po 21,2 stanovanja več kot poprečno pred letom 1973. Od zgrajenih 350 stanovanj je 119 solidarnostnih.

S srednjeročnim programom za obdobje 1976—80 so načrtali gradnjo 342 družbenih stanovanj. V treh letih so zgradili 190 stanovanj, v gradnji je 53 stanovanj, so pa pred pričetkom gradnje 58-stanovanjskega objekta, po letnem planu pa bodo jeseni pričeli z gradnjo 60-stanovanjske stavbe. Tako so torej realni izgledi, da bodo do konca leta 1980 plan v celoti

izpolnili. Kljub temu pa ne bo bistveno zmanjšan stanovanjski primankljaj saj so potrebe vedno večje, zlasti pri mladih družinah ter tudi v TOZD, ki v skladu s programi povečujejo svoje zmogljivosti.

V povojnih letih je bilo v občini zgrajenih tudi preko 1000 stanovanj v zasebnih stanovanjskih hišah.

Občani Zagorja so se pred 12 leti odločili, da se posodabljanje in gradnja novih šol, telovadnic in otroških varstvenih ustanov, opravlja predvsem iz sredstev samoprispevka občanov. Trenutno je od lani v teku tretje obdobje referendumskih programov s samoprispevkom, v katerem so vključene gradnje: doma za ostarele občane, adaptacija Zdravstvenega doma, nova osnovna šola, glasbena šola, posodobitev občinskih cest. Vrednost celotnega programa znaša ca. 140 mio. din.

V povojnem obdobju je bil zgrajen centralni zdravstveni dom, štiri nove osnovne šole, telovadnice, z adaptacijami pa sta posodobljeni dve osnovni šoli. Kot centralni objekt družbenega in kulturnega življenja v občini pa je bil zgrajen Delavski dom, ob petih kulturno prosvetnih dvoranih v okoliških naseljih. V občini deluje 62 društev, v katere je vključeno preko 4.000 občanov.

Narodni dohodek na prebivalca je v letu 1978 dosegel 42.500 din oz. približno 35 % manj kot znaša slovensko povprečje. O rasti standarda občanov pa med drugim govorijo tudi naslednji podatki. Medtem ko je leta 1961 prišel radijski sprejemnik na 5 prebivalcev, odpade sedaj na tri, leta 1961 je na 100 prebivalcev prišel TV sprejemnik, lani pa na vsakega četrtega občana in osebni avto je lani prišel v poprečju na vsakega 7. Zagorjana, leta 1961. pa je osebni avto prišel na 115 občanov.

Samoupravno združevanje organizacij združenega dela na osnovi intencij ZZZD znotraj revirskih občin in izven njih je

že dalo in daje še večje možnosti za gospodarski in družbeni razvoj Zasavja. Medobčinsko sodelovanje je že dalo vidne rezultate, ni pa še tolikšno, da bi lahko govorili o njegovi zadostnosti in izčrpanju vseh možnih oblik sodelovanja. Ob tem prezu povojnega razvoja revirskih občin ne gre prezreti sode-

lovanja z pobratenimi občinami iz bratskih socialističnih republik in francoskimi občinami, kjer živijo in delajo številni potomci revirčanov, katerih stari očetje in očetje so morali v obdobju med obema vojnama s trebuhom za kruhom.

Janko Savšek

V JAMI SO VELIKE SPREMEMBE

Pred nekaj tedni so se trboveljski nekdanji rudarji — upokojenci, odzvali povabilu tovariša Ernesta Ščukanca, dipl. ing., za ogled nove mehanizacije oz. najnovejših strojev za odkop premoga.

Ogled je bil v četrtek, 19. julija, s pohodom v jami do jaška III. V spremstvu Milana Baroviča in Roka Žagarja, nadzornikov, smo se premaknili na Savsko obzorje, od tam pa do jaška I. na obzorje 305, kjer obratuje nova mehanizacija. Pogled na stroj, ki odkopava premog, je bil zelo zanimiv. Odkopni stroj se premika na levo, desno, naprej in izpodbija na tone premoga, kajti lopat in krampov današnji rudarji malo poznajo. Zanimiv je pogled na novo podporje, stojke in vse druge naprave nove mehanizacije.

Tovariša nadzornika sta nas še popeljala do stroja za izdelavo novih prog, ki je tudi posebnost za te čase, saj po njih izjavah naredo po 13 m

proge dnevno. Precej bi še napisal o rudarstvu vendar je v teh 15 letih nastala velika sprememba za nas upokojence. Čas beži hitro, tako da komaj sledimo novemu razvoju, spreminjajo se ljudje, čas, posebno pa mehanizacija.

Za ta ogled se upokojenci zahvaljujemo DO ZPT, posebno še tovarišu Ernestu Ščukancu, dipl. inž., vodji TOZD Premogovnik Trbovlje, za njegovo pozornost do upokojencev, za njegovo predavanje o rudarstvu, skrbi za rudarje in njihovo delo. Posebno smo se zanimali za jamske karte, kjer so narisana vsa polja in nahajališča novih slojev premoga.

Zahvaljujemo se nadzornikom za spremstvo in vsem drugim, ki so pripomogli temu, da smo si lahko ogledali mehanizirano pridobivanje premoga.

Z rudarskim pozdravom

srečno!

Jože Pikš

V Zagorju so praznovali — priznanje najzaslužnejšim občanom

Občani občine Zagorje že vrsto let proslavljajo vsako leto 9. avgusta svoj občinski praznik. Tako so ga proslavili zelo do-

stojno in uspešno tudi letos. Zvrstila se je vrsta prireditev, odprli pa so in predali javnosti v uporabo več novih ter pričeli

z deli na izgradnji novih objektov.

Slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine Zagorje ob Savi je bila v četrtek, 9. avgusta dopoldan. Seji so prisostvovali poleg delegatov vseh treh zborov ter predstavnikov sosednjih revirskih občin in pobratenih občin Aleksinac in Omiš, tudi drugi gostje, med katerimi so bili Miha Marinko, član sveta federacije, Martin Mlinar, izvršni sekretar v predsedstvu CK ZKS, Miloš Prosenc sekretar republiške konference SZDL Slovenije in drugi gostje.

Predsednik skupščine občine Zagorje Metod Malovrh je izro-

čil letošnjo plaketo »zaslužni občan« tovarišu Rudiju Prašnikarju, za njegove zasluge pri družbenopolitičnem razvoju občine Zagorje. Plaketo »komuna I« so dobili Center strokovnih šol Zagorje in krajevna organizacija ZZB NOV Kisovec, plaketo »komuna II« pa sta prejela čebelarstvo Zagorje in strelska družina Loke—Kisovec. Štirje zaslužni občani so dobili občinske zlate medalje, 10 pa jih je prejelo srebrne medalje, 15 občanov je prejelo občinske diplome, dva občana pa javne pohvale.

Vsem prejemnikom občinskih priznanj v Zagorju naše tople čestitke!

kot ena redkih delovnih organizacij iz Slovenije, močni organizaciji združenega dela Energoinvest — Sarajevo. Njeni začetki torej izvirajo v glavnem iz osnovnih in obratnih sredstev ter kadrov rudnika Zagorje. Med drugim je bila tovarna ustanovljena z namenom, da zaposluje tudi rudniške invalide ter druge rudniške delavce, ki zaradi zmanjševanja obsega obratovanja, rentabilnega poslovanja in modernizacije, ne bi mogli več delati pri rudniku.

Stari tovarniški prostori v neposredni bližini zagorske separacije premoga, so bili že zdavnaj premajhni za razvijajoči se kolektiv. Zato je nova tovarna toliko pomembnejša pridobitev za 420-članski kolektiv. Dana pa je možnost, da dodatno zaposle še 200 delavcev.

Slavnostni govornik je bil Andrej Verbič, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije. V svojem govoru je orisal pomen tovarne in novozgrajenih tovarniških prostorov za zagorsko gospodarstvo, za kolektiv in za revirje ter slovensko gospodarstvo nasploh. Poseben poudarek pa je dal povezovanju Varnosti z novim razvojnim programom, s katerim se povezuje z Energoinvestom v Bosni in Hercegovini. To sodelovanje je sad obojestranskih interesov in je načrtano na dolgoročno opredeljenih interesih in opredelitvi dela. Andrej Verbič pa je govoril tudi o ostalih uspešnih prizadevanjih obeh republik pri medsebojnem gospodarskem povezovanju, trenutnem gospodarskem položaju, ki ne dovoljuje brezglavega obnašanja, ampak resno in zavzeto analizo, trdno delo in izpolnjevanje sklenjenih dogovorov in obveznosti ter o novih naložbah, ki naj bi omogočile prestrukturiranje gospodarstva.

V novozgrajenih tovarniških prostorih bodo izdelovali izdelke iz programa elektromotorne in elektromagnetne proizvodnje, kasneje pa bodo izdelovali še druge posebne motorje. S tem pa bodo v dobri meri nadomestili uvoz podobnih izdel-

Lokalna regijska mladinska delovna akcija Kotredež 1979.

Foto Drago Jamnik

Varnost odprla novo tovarno

V soboto, 4. avgusta t.l. so v okviru prireditve ob letošnjem prazniku občine Zagorje, slavnostno odprli novo tovarno elektromotorjev in elektromagnetov Energoinvest — Varnost v Zagorju. Zgradili so jo na zemljišču, v Potoški vasi, ki je

bilo že več let namenjeno industriji.

Tovarno Varnost poznamo že vrsto let po kakovostnih eksplozijsko varnih elektromotorjih in elektroopremi, saj se je razvila iz takratnih rudniških delavnic. Kasneje se je pridružila,

kov za potrebe energetike, petrokemične, kemične, lesne in druge industrije. Računajo, da bodo del proizvodnje tudi izvažali. V starih tovarniških prostorih pa bodo po predhodni obnovi izdelovali sodobno proizvodnjo posebne eksplozijsko varne elektroopreme. Celotni prihodek tovarne Energoinvest-Varnost, se bo z zgraditvijo novih prostorov in razširitvijo proizvodnje, povečal od sedanjih 119 milijonov na bodočih 310 milijonov din letno. Celotna investicija je veljala 161 milijonov din.

Slavja ob otvoritvi te nove tovarne so se udeležili tudi Martin Mlinar, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS, Miloš Prosenc, sekretar republiške konference SZDL, predstavniki

SOZD Energoinvest in drugi gostje ter številni občani.

Nova tovarna stoji na prostoru, ki obsega 15.600 m², pokrita površina novozgrajenih prostorov pa meri 5.567 m², od tega je 83 % oziroma 4608 m² namenjenih za proizvodno dvorano. V ostalih prostorih pa so tehnične pisarne, energetska postaja, vratarica in skladišče vnetljivih tekočin. Dve petini nepokritih površin bodo uporabljali kot zunanje skladišče. Tovarniške prostore je zgradil GIP Beton Zasavje, projektirali pa so nove prostore v Betonu, RUDIS, Kovinotehni in v domači tovarni.

Kolektivu Varnosti vse čestitke in najboljše želje za nadaljnji napredek!

iz DO Rudarsko gradbena dejavnost:

— Albin Starina
TOZD Rudarske investicijske gradnje

— Ernest Ramšak
TOZD Rudarske investicijske gradnje

— Franc Laznik
TOZD GRAMAT

iz DO Industrijske montažne delavnice:

— Franc Glas
TOZD Strojne industrijske montažne delavnice

Organizacija reševalne službe v LR Poljski

V programu VIII. poljsko-jugoslovskega simpozija v Katovicah, na temo »Naravne nevarnosti v podzemnem rudarstvu, je bil tudi ogled centralne rudarske reševalne postaje v Bitomu.

Ta postaja je samostojna organizacijska enota v okviru ministrstva za rudarstvo, zato pokriva področja primarne energije (eksploatacijo premoga, nafte, plina, in urana) in sekundarno, t.j. njeno predelavo in uporabo. Enako pokriva tudi proizvodnjo in predelavo kovin in nekovin, t.j. rudarstvo, črno in barvno metalurgijo, priključena pa ji je tudi kemijska industrija (sol, gline itd.).

Centralna reševalna postaja opravlja nadzor nad varnostjo v celotnem rudarstvu LR Poljske in v industriji, kjer so možni v tehnološkem procesu pojavi nevarnih plinov ali eksplozij in reševanja v primeru katastrof. Ker analizira nesreče na tem področju, zlasti skupinske in ugotavlja vzroke in posledice, pripravlja tudi zakone in varnostne predpise za to področje.

Delo v centralni reševalni postaji je institutsko, zato je raz-

Vselili so se v novozgrajena stanovanja

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Trbovlje, je kot investitor novega stanovanjskega bloka pri Komunali v Trbovljah, ob cesti Tončke Čeč, predala koncem julija t.l.

Jože Potokar: Umivanje moža po prihodu z dela v jami, lino-rez, 1978.

(Foto A. Bregant)

kupcem posameznih stanovanj ključ. Dograjen je bil namreč in predan v uporabo nov 27-stanovanjski blok. Gradilo ga je GIP Beton Zasavje, TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, ob sodelovanju raznih kooperantov oziroma obrtnih organizacij. V spodnjih prostorih bloka so zgrajeni trgovski prostori.

Iz vrst članov našega kolektiva so se v novozgrajeni blok vselili naslednji srečnejši:

iz DO Zasavski premogovniki:

— Otmar Centrih
TOZD Premogovnik Trbovlje

— Jože Pečnik
TOZD Premogovnik Trbovlje

— Mirko Baš
TOZD Premogovnik Trbovlje

— Vid Užamah
TOZD Premogovnik Trbovlje

— Jože Župevc
TOZD Rudarski šolski center

— Alojz Felicijan
TOZD Separacija premoga Trbovlje

deljeno na posamezne oddelke in grupe. Poleg reševalnih akcij je usmerjeno predvsem na preventivno delo, t.j. na kontrolo izvajanja predpisanih ukrepov, posebno glede protieksplozijske zaščite. Izdaja ateste za vso opremo, ki je motnirana v metanskim jamah, izvaja občasne preizkuse in izdaja reateste. Redno pregleduje rudarske jamske svetilke. Kot specializirana strokovna služba daje tudi soglasja k načrtom obrambe in reševanja za vse rudnike. V pogledu varnosti dajejo izvedeniška mnenja za rudarsko inšpekcijo.

V okviru centralne rudarske reševalne postaje deluje tudi medicinski center, ki usposablja zdravnike za delo v rudniških ambulantah in za intervencije v primeru nesreč. V polletnih tečajih jih seznanjajo z najnovejšimi ugotovitvami in dosežki medicine dela za pogoje rudarstva, posebno glede poklicnih obolenj, sistemov imobilizacije poškodovancev za transport po različnih jamskih komunikacijah itd. Rudniški obratni zdravnik je odgovoren za transport poškodovanca od mesta, kjer se je pripetila poškodba pa vse do rudniške bolnice z namenom, da se poškodba ne poveča. V ta namen je v rudniških ambulantah uvedena neprekinjena služba. V primeru intervencije reševalcev je v akcijo takoj vključen tudi zdravnik.

Medicinski center organizira tudi sistematične zdravstvene preglede zaposlenih v rudarstvu, posebno pa spremlja vsa obolenja, ki nastajajo kot posledica prilik jamah in splošnih pogojih dela.

V LR Poljski je reševalna služba organizirana na treh ravneh:

- reševalna služba na področju posameznega rudnika,
- reševalna postaja na področju okraja (revirja),
- reševalna služba na področju celotne republike.

Reševalna služba na področju posameznega rudnika je organi-

zirana podobno kot pri nas in služi za prvo intervencijo. Reševalci so rudarji prostovoljci in tehnični kader po uradni dolžnosti. Te reševalne postaje nimajo stalne dežurne službe. Tudi oprema postaje je tista, ki je potrebna za prvo intervencijo.

Reševalna služba na področju okraja (revirja) je organizirana za večje število rudnikov, ki pa med seboj niso preveč oddaljeni in jih je področju LR Poljske 12. Na teh reševalnih postajah so stalne dežurne ekipe reševalcev. Ekipe sestavljajo reševalci iz posameznih rudniških reševalnih postaj, za katero področje deluje okrajna reševalna postaja. Reševalci v rudniških reševalnih postajah dežurajo v okrajni reševalni postaji neprekinjeno 14 dni. Prosti čas v času dežuranja koristijo za strokovno in fizično usposabljanje. Ti reševalci delujejo prvenstveno v primeru potrebe kot hitra pomoč v ekipah po 5 moč, kasneje ko poteka reševalna akcija pa sodelujejo tudi v njej. Vsekakor so v akcijo vključeni tudi reševalci reševalne službe rudnika, na katerem poteka reševalna akcija.

Za težje primere akcij in intervencij za področja celotne LR Poljske je organizirana centralna reševalna postaja v Bitomu v bližini Katovic. Zaradi tako obširnega teritorija, na katerem izvaja reševalne in sanacijske akcije, je opremljena z najsodobnejšo reševalno opremo, kot so prenosni laboratorij, ki analizira plinsko stanje v jami, prenosni agregati za izdelavo pregrad in zadelk iz posebne vrste mavca, prenosni agregat za proizvodnjo inertnih plinov (turboreaktivni motor), s katerimi se v najkrajšem času odstotek kisika v zraku zmanjša na minimum, prenosna telefonska in radijska postaja in vsa drobna oprema za delo reševalcev v času akcije.

Štab centralne reševalne postaje tvorijo tehniški direktor postaje in tehniški direktorji posameznih oddelkov, ki so vključeni v akcijo, upravniki

teh pa v operativno specialno delo z napravami, ki ga v posameznih grupah izvajajo poklicni reševalci, specializirani za reševalno in sanacijsko delo s posameznimi napravami. Ker so v primeru akcije vključeni v delo tudi reševalci okrajnih in rudniških reševalnih postaj, vodi vsako akcijo tehniški vodja rudnika, kjer se akcija izvaja, v pomoč pa mu je štab, ki mu lahko da pismene predloge za izvajanje ukrepov. Pismene predloge mu lahko posreduje tudi rudarski inšpektor, ki mora biti navzoč pri vsaki akciji. Tehnični direktor rudnika je direktno odgovoren za vodenje akcije in organizacijo nadzora nad izvajanjem del.

Hitra mobilnost za primer intervencije je omogočena, ker je vsa oprema vgrajena v transportne kovčke, težja pa v posebno ohišja. Prevoz opreme poteka s posebnimi orodnimi avtomobili ali s pomočjo treh helikopterjev, ki so stalno na razpolago. Osebe, ki v akciji rokuje s posamezno opremo je odgovorno za pripravo transporta, transport in namestitvev na kraju akcije. Ker so jim na razpolago tudi kilometrske dolžine energetskih in signalnih kablov, so tudi v tem pogledu neodvisni od rudnikov.

Zanimivo je tudi to, da v okviru centralne reševalne postaje deluje tudi dokumentacijski oddelk. Njegova naloga je, da s fotografijami ali filmanjem spremlja potek akcije oziroma posamezne faze del. Ta dokumentacija služi kasneje kot osnova za analizo poteka del in hkrati za osnovo za izboljšanje organizacije ali tehnologije izvajanja posameznih faz reševalnih ali sanacijskih del. Slikovno in filmsko dokumentacijo uporabljajo tudi pri šolanju in izpopolnjevanju reševalcev.

V centralni reševalni postaji je tudi muzejski oddelk, kjer so razstavljeni reševalni pripomočki in aparati, ki so jih uporabljali v LR Poljski od prve dobe rudarstva dalje do danes.

Razstavljene so tudi slike za-
služnih reševalcev, ki so se odli-

kovali po požrtvovalnosti in iznajdljivosti v posameznih akcijah. V reševalni službi imajo uveden tudi poseben znak — za služni reševalec.

Tako v referatih na simpoziju, kakor tudi ob obisku centralne reševalne postaje so nam posredovali različne sisteme preventivnih ukrepov s področja tehničnega rudarstva in najnovejše ugotovitve analiz posameznih akcij in januarskih katastrof. Praktično nam je bila demonstrirana hitra izdelava

pregrad in zadelk, uporaba turboreaktivnega motorja za proizvodnjo inertnih plinov ter prav za ugotavljanje temperature v žarišču v primernih globinskih ogrevanj.

S tem kratkim člankom sem hotel vsaj delno seznaniti člane naših reševalnih postaj o delu in funkciji centralne reševalne postaje v Bitumu, katere organizacija in delovanje je poznano v evropskem merilu.

J. A.

VINKO TRINKAUS

Zunaj pa sije sonce

Kopač Nande in njegov vozač Edi sta krevsala po nizkem, stisnjenem rovu. Nande je poželjivo vdihaval zatohli, s sparino pomešani zrak, ki je vel iz odkopov. Toplota, vonj po trohno bi in polomljene stojke in okrajki, podobni zmaličeni, storoki pošasti, ki na vsakem koraku streže po življenju rudarjev, vse to se mu je spet zazdelo domače. Trideset let je delal v rovi, trideset let so premog, ki ga je on nakopal, vozili po svetu. Zadnjič je računal. Joj, kakšne velike številke! Kar prestrašil se jih je. Pomislil je, da bi ves ta premog zbrali v vagone. On bi stal na hriščku, pod njim pa bi vozili vlaki, dolgi vlaki s premogom, ki ga je sam nakopal.

Na novo nasut gramoz je škripal pod njegovimi škornji. Nandetetu je bilo to všeč. Res hrusta, je pomislil, ampak človek lahko vsaj brez skrbi stopi. V blatu pa fej, ni da bi se spominjal.

Pred stojko je obstal. Z rame je snel sekuro in z njo potolkel po črvastem lesu; prisluhnil je rezkemu glasu in pokimal. Potem je odluščil košček lubja in ga vtaknil v usta. Mlel je prhnobo med zobmi potem pa je rjavo kašo izpljunil. Z levico je še potrepljal

stojko, tako kakor potreplja kmet dobrega konja.

»Vidiš, tole sem jaz postavil«, je rekel vozaču. »Skoraj zelena je še bila, težka ko sto hudičev. Vozač, prav tak koštrun kot ti, je rekel, da so prejšnji dan še vrane na njej krakale... Eh, poznam svoje delo. Kar napravim, je čvrsto ko dren — vzdrži pritisk...«

Vozač ga je izpod čela navihano pogledal. Delal se je, kakor da ga vse, kar pripoveduje Nande, prav nič ne zanima. Nande, ki je spregledal navihanega vozača, se je počasi obrnil. Spet je zahreščal gramoz pod njegovimi težkimi škornji.

Po dolgi, spolzki lestvi, ki ji je manjkala skoraj polovica klinov, sta rudarja prilezla na svojo etažo. Nandeta je zdodelovalo. Kako bi ga tudi ne: trideset let garanja, še železo, še jeklo se obrabi. Človek pa tudi ni neuničljiv. Nande je moral sestiti na zloženi les. Ko je prišel do sape in mu je rdečica splahnela z obraza, se je začel slačiti. Odrezal si je še kos cigare, vtaknil zalogaj v usta in krenil na odkop. Vozač mu je molče sledil.

Nande si je ogledal odkop. Skremžil je obraz in godrnjal:

»Spet so pobrali ves premog. Tale Jernejc, primojduš, da je stradež ves hudičev. Praska kanalja, strga, dokler ne pobere zadnje smeti... Kaj bova pa midva? ...Kar počakajte, strele, poberem vam ves premog. Če se morem jaz guncati po lestvi kakor opica, se boste pa še vi, ki mi poberete ves premog izpod nog. Ne bom vam igral norca, ne!«

Pograbil je lestev in jo prislonil na odkop. Potem je namazal strojček, odbral svedre in začel vrtati. Dokler je delal pod stropom in je moral zato stati na lestvi, je klet kakor zna preklinjati skoraj vsak knap, kadar gre na odkopu kaj narobe. Ko pa je stopil na trdna tla, je postal boljše volje. Postrani si je ogledal vozača, dokler ga ni zasrbel jezik:

»Tista dekle, ki je pri Korenovih, se pa menda ne zmeni zate. Pravijo, da so ji drugi fantje bolj všeč.«

»Briga me«, se je namrdnil vozač. »Dosti boljših...«

»Že, že! Ne rečem, da ni boljših od nje; na svetu naletiš na dekleta, da bi se obližnil, ampak te niso zate« je rekel Nande; silil se je, da bi zadržal smeh, a ni mogel. Zakrohotal se je s tistim nadušljivim smehom, ki je vozača zmeraj tako dražil, da bi najraje zavpil. »Zadnjič ste nekaj vreščali pod njenim oknom«, je nadaljeval Nande. »Šel sem tam mimo. Otroci se derejo, sem pomislil. Pa spoznam tvoj glas. To so pa že odrasli otroci, si mislim, ko je Edi zraven. Vreščali ste pa, joj, tako ste se drli, kakor da bi vas kdo z bičem mazal...«

Ko se je Nande ozrl, vozača ni bilo na odkopu. Tiho jo je pobrisal v rov. Uh, pa sem ga spet razkuril, se je veselil Nande. Občutljiv je kakor živo srebro. Komaj se ga dotakneš, že zdrsrne drugam. Sicer pa, saj tudi sam v mladih letih nisem bil drugačen. Brž ko je kdo zažvižgal, sem že poskočil kakor puran... Z leti se pa človek umiri, vsaj na zunaj... Morda

bo Edi čez trideset let prav tak kot sem jaz. Morda? Težko delo, družba knapov, vse to vpliva. Človek ne bi mislil, kako vse to vpliva.

Nande je zvrtil vse luknje, nato pa so ustrelili. Modrikast, dušec dim je napolnil odkop. Rudarja sta se umaknila k jaški. Čeprav je bilo za malico še prezgodaj, sta vendar odvila papirje. Vozač je imel z marmelado namazan kruh, Nande pa kos slanine, na debelo posut s papriko. S cepilnim nožičem je zrezal slanino, na tanke rezine, zrezal je tudi kruh in začel jesti. Nekaj časa je bil zatopljen v malico, nenadoma je začel opazovati vozača s potuhnjenim pogledom, ki ni obetal nič dobrega.

»Čudno, zakaj tebe dekleta ne marajo«, je začel Nande. »Postaven si, res za spoznanje preveč obran, obraz, no, ni mu kaj reči. Lagati tudi znaš, pri dekletih pa vselej pogoriš. Ne, fant, s tabo nekaj ne bo v redu. Če ne boš začel drugače, kot smo mi včasih, boš fant, še za jesih ostal«.

Vozaču se je grižljaj zaletel: od krčevitega kašlja ves zaradel. Dolgo je pljuval drobtine po tleh.

»Saj ti nisem nevoščljiv ne kruha, ne deklet«, je rekel Nande. »Povem le to, kar vidim in slišim. Res nisem jaz kriv, če si tako preklemano neroden«.

Vozač je molčal. Sprva je upal, da bo z molkom ugnal kopača. Toda Nande z ničemer pokazal, da bo utihnil. Ediju se je celo zazdelo, da govori z vedno večjim veseljem. Če bi bil njegovih let, kdaj bi se že pognal vanj in ga pretepel. Tako pa, s kopači je bilo treba tak je bil že od nekdaj običaj, ravnati previdno, spoštljivo. Vendar se naposled ni mogel ukrotiti:

»Če bi bilo na tebi vse tako dobro, kot je gobec, joj, kakšen človek bi bil. Z zlatom te ne bi odvagali, čeprav si vampast«, je izbruhnil. Zdelo se je, da bo kopač vsak hip skočil vanj, ga naklestil in nagnal domov. Edi pa je le nadaljeval:

»Toliko si domišljaš zastran žensk, nazadnje si pa, hudič vampasti, staknil brentasto babnico. Vselej, kadar hoče iz kuhinje v sobo, moraš prijeti za podboje, da jih s kolki ne podre. Takšno brento si dobil, kanacijus. Pa boš meni pamet solil zaradi deklet. Beži, revež; skrij se«.

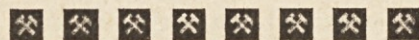
Edi se je režal na vsa usta. Tolkel se je po koščenih bedrih in poskakoval od veselja. Čutil je, da je prvikrat zinil krepko besedo. Mežikal je in čakal, kaj bo rekel kopač.

»Greva!« samo to je rekel Nande, ko je vstal.

Podprla sta strop, vzela lopati in začela nakladati voziček. Ediju se je zdelo, da mu lopata še nikdar ni tako prijetno pela. Karkoli je prijel, vse se mu je zazdelo lahko. Zdaj je šele prav razumel kopača; zbadal ga je, da bi si krajšal čas, da bi pozabil na težko delo. Če je človek vesel, dobre volje, nekam laže prime za težko delo; vse se mu zazdi svetlejšje, lažje.

Nandeta je Edijev očitek zabolet. Njegova žena je bila res obilna in je zaradi nje preslišal že marsikatero grenko. Toda saj ni bil on kriv. Šele v tridesetem letu jo je začelo razganjati. Sicer pa, vozač je imel prav, da ni molčal. Spomnil se je, kako dolgo je sam zbiral pogum, da jo je v mladih letih zasolil svojemu kopaču. Šele takrat so ga začeli knapje spoštovati; priznali so ga za svojega. In Edi bo, tako kaže, še dober knap.

Naložila sta že enaindvajseti voziček, ko je po cevi zadonelo. S sosednjega odkopa so jima javili, naj prenehata, če nočeta zamuditi skodele. Rudarja sta se oblekla in odhitela po stisnjenem rovu. Nande se tokrat pri stojki ni ustavil. Zunanaj je sijalo sonce, toplo, poletno sonce. To je čutil Nande po zraku, ki je vel iz glavnega jaška. Pohitel je, čeprav so ga bolele vse kosti. Le kdor je bil osem ur v temi, v zatohlem zraku, le ta prav ve, kako vabljivo je toplo poletno sonce...

Imenovanja

Delavski svet sestavljene organizacije združenega dela Elektrogospodarstvo Slovenije, je na svoji seji, dne 14. avgusta t.l. vnovič imenoval na temelju predhodnega razpisa in obravnave s strani posebne razpisne komisije, naslednje organe SOZD EGS za naslednjo štiriletno mandatno dobo z veljavnostjo od 1. avgusta 79 dalje:

a) za individualnega poslovnodnega organa — generalnega direktorja SOZD EGS, Janeza Sterniša, dipl. ing., dipl. oec., rojen 26. 11. 1932 iz Maribora;

b) za delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

— srekretarja generalnega direktorja Mimico Janež-Cerar, dipl. prav., rojena 29. 4. 1927 iz Maribora;

— direktorja sektorja za razvoj in razširjeno reprodukcijo Ivana Lešnika, dipl. oec. ing., rojen 1. 12. 1930 iz Maribora;

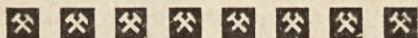
— direktorja sektorja eksploatacije Dušana Gregorina, dipl. ing., rojen 5. 5. 1920 iz Ljubljane;

— direktorja sektorja za ekonomiko finance dr. Leona Repovža, mr. oec., rojen 27. 6. 1937 iz Maribora;

c) za vodjo delovne skupnosti za počitniško-rekreacijsko dejavnost Bernharda Kluglerja, oec., rojen 2. 5. 1920 iz Ljubljane, ki je že doslej opravljal te naloge kot vršilec dolžnosti.

d) za člana odbora za ekonomsko-finančne zadeve delavskega sveta SOZD EGS v tej mandatni dobi Edvarda Lavtarja, dipl. oec., iz DO Termoelektrarna Trbovlje.

Čestitamo!

Trši pogoji za najemanje potrošniških posojil

V splošnem prizadevanju za stabilizacijo gospodarstva je zvezni izvršni svet, dne 3. avgusta t.l. sprejel uredbo o spremembi uredbe o splošnih pogojih za najemanje potrošniških posojil. S takojšnjo veljavnostjo mora položiti uporabnik potrošniškega posojila v gotovini najmanj:

— 10 % od višine dovoljene ga posojila za nakup štedilnikov in peči na trda goriva; pri tem deležu ni nobene spremembe;

— 22 % od višine dovoljene ga posojila — za nakup hladilnikov, zamrzovalnih skrinj, bojlerjev, strojev za pranje in sušenje perila, radijskih sprejemnikov (mono), televizijskih sprejemnikov (v črno-beli tehniki), litih in pločevinastih kadi za kopalnice ter litih in pločevinastih sanitarnih naprav;

— 30 % od višine dovoljene ga posojila — za nakup pohištva in stavbnega pohištva (vrata in okna);

— 45 % od višine dovoljene ga posojila — za nakup barvnih televizijskih sprejemnikov (stereo), električnih gra-

mofonov, magnetofonov, strojev za pomivanje in sušenje posode in gradbenega materiala;

— 67 % od višine dovoljene ga posojila — za nakup avtomobila;

— 75 % od višine dovoljene ga posojila — za nakup ce-

menta, cementnih izdelkov, betonskega jekla in valjane žice.

Razen prve alineje so se torej deleži v gotovini pri najetju potrošniških posojil dvignili za 50 % v primerjavi s prejšnjimi pogoji.

Prostora je vedno premalo, zato je treba pogosto razna skladišča odpadnega materiala ali opreme improvizirati. Največkrat pridejo posamezni deli ali celotni sklopi vnovič v uporabo.

(Foto A. Bregant)

Zanimivosti od tu in tam

NOV NAČIN PREČIŠČEVANJA VODE

Strokovnjaki politehničnega inštituta iz Kaunasa so pripravili nov, zelo preprost in učinkovit postopek za čiščenje vode. Da bi se lahko prebivalci industrijskega mesta Taurag oskrbovali s pitno vodo, so vodo iz bližnje rečice Jure začeli prečiščevati na svojsten način. Vodo prečrpavajo v umetne bazene, potem pa jo z velikimi črpalkami ubrizgavajo pod zemljo vse do vodonosnih plasti. Glede na to, da gre voda

pri tem skozi sloje naravnega filtra, pride voda preko arterijskih vodnjakov v mestni vodovod hladna, sveža in kristalno čista.

DELEŽI V DRUŽBENEM PROIZVODU JUGOSLAVIJE

Delež posameznih republik in pokrajin v družbenem proizvodju Jugoslavije v letih 1977 in 1978 je bil naslednji:

	1977	1978
SFRJ	100,00	100,00
Hrvatska	26,56	26,52

Srbija	24,05	23,79
Slovenija	16,08	16,34
Bosna in Hercegovina	12,55	12,75
Vojvodina	11,25	10,11
Makedonija	5,50	5,78
Kosovo	2,09	1,98
Črna gora	1,93	1,85

ŠTEVILO ZAPOSLENIH ŽENSK NARAŠČA

V prvih mesecih tega leta je bilo v naši republici zaposlenih več kot 750.000 občanov, od tega je bilo 330.500 žensk, to je dobrih 44 % vseh zaposle-

nih v gospodarstvu, kjer predstavljajo 39,3 %, v gostinstvu in turizmu je od skupno zaposlenih v tej panogi 75,6 % žensk, premoč imajo tudi v trgovini, kjer je zaposlenih 58,5 % vseh trgovskih delavcev. V negospodarstvu zasedajo ženske skoraj tri četrtine delovnih mest, od 115.200 zaposlenih v negospodarstvu je zaposlenih 80.800 žensk. Posebno pomemben je njihov delež v zdravstvu in socialnem varstvu, kjer jih dela 83 odstotkov od vseh zaposlenih (podatki izvirajo iz republiškega zavoda za statistiko).

OSEBNI DOHODKI

Povprečni mesečni čisti osebni dohodki delavcev v združenem delu so znašali v vsej Jugoslaviji lansko leto 5.075,00 din na zaposlenega, ker je 20,9 % več kot leta 1977. Povprečni osebni dohodki v posameznih republikah in pokrajinah so bili naslednji:

Slovenija 5.903,00; Hrvatska 5.432,00 din; ožja Srbija 4.937,00, Vojvodina 4.904,00; Bosna in Hercegovina 4.571,00; Črna gora 4.404,00 Makedonija 4.220,00 in Kosovo 4.084,00 din na povprečno mesečno zaposlenega.

POVOJNE LETNE PODRAŽITVE

Po podatkih zavoda SRS za statistiko so znašale povojne letne podražitve v trgovini na drobno v Sloveniji, naslednje odstotke:

LETO	%	LETO	%
1953	2,2	1967	6,5
1954	1,6	1968	3,9
1955	9,9	1969	8,9
1956	4,8	1970	11,4
1957	2,7	1971	14,3
1958	3,5	1972	15,5
1959	2,8	1973	18,2
1960	8,2	1974	27,2
1961	9,5	1975	26,0
1962	9,2	1976	9,5
1963	5,6	1977	13,3
1964	10,3	1978	14,2
1965	28,0	I.—VII.	
1966	23,2	1979	23,3

Rekli so...

Bolj občutimo kapljico bolezni, kot pa sod zdravja.

Hipokrat

Zdravje prihaja od srca, bolezen pa gre do srca.

Češki pregovor

Marsikdo velja za modrega edino zato, ker nič ne zine.

Shakespeare

Moški včasih v knjigi išče resnico, ženska išče v njej samo iluzije.

Goncourt

Človek je učenec, bolečina njegova učiteljica in nihče se ne pozna prej, preden ni trpel.

De Musset

Človeka spoštujem v toliko, kolikor je v njem poštenja.

J. Trdina

Sminka na obrazu je zakrpana lepota.

Gustav Strniša

Obnova zdravstvenega doma

Zasavski zdravstveni center se je odločil za obnovo zdravstvenega doma v Zagorju, ki ga je že kar krepko načel zob časa. Postavljalo pa se je že tudi vprašanje, če lahko v takšnem stanju doma zdravstveno osebje nudi pomoč 16.306 prebivalcem občine Zagorje, ki jim je le-ta potrebna.

Dela na objektu so stekla letos sredi junija in bodo predvidoma končana konec leta 1981. Delavcem GIP Beton Zasavje — Zagorje, bo potrebnih polnih šestnajst mesecev, da bodo zdravstveni dom izročili svojemu namenu prenovljenega. Sredstva za obnovo so zbrali s samopriskrbi občanov, eno in pol milijarde sta-

rih dinarjev pa je prispevala Regionalna zdravstvena skupnost Ljubljana. Predračun del je ocenjen na okoli dve in pol milijardi starih dinarjev.

Poudariti je potrebno, da je zdravstveno osebje doma poskrbelo za nemoteno delo v začasno opremljenih ordinacijah v Kisovcu in Polju, o čemer so dobro informirali občane z oglasi in obvestili, ki so bila občanom dosegljiva na vseh javnih mestih.

Drago Jamnik

Proizvodnja premoga v prvem polletju 1979 v Jugoslaviji

Jugoslovanski premogovniki so v prvem polletju t.l. proizvedli naslednje količine vseh vrst premoga:

	ton
Celokupna proizvodnja vseh vrst premoga	20,714.000
— od tega:	
črni premog	234.000
rjavi premog	4,775.000
lignit	15,705.000

Rudniki črnega premoga so proizvedli:

— Raša	149.000
— Ibarski rudnici	67.000
Vrška Čuka	18.000

Rudniki rjavega premoga so proizvedli:

— Banovići	987.000
REK Zasavje	700.000
Kakanj	621.000
— Združeni rudniki rjavega premoga Srbije	404.000
Resavsko Moravski bazen	152.000
Bogovina	114.000
Aleksinac	85.000
Soko	38.000
Jasenovac	14.000
— Djurdjevik	722.000
— Zenica	505.000

— Breza	333.000	— Dobrnja —	
— Kamengrad	115.000	— Lukovac	1,624.000
— Mostar	132.000	— Kreka	1,106.000
— Miljevina	80.000	— Kostolac	517.000
— Senovo	61.000	— Plevlja	427.000
— Kanižarica	59.000	— Gračanica	126.000
— Tušnica	19.000	— Lubnica	58.000
— Laško	25.000	— Stanari	40.000
— Mesići	12.000	— Despotovac	22.000
Rudniki lignita:		— Štavalj	31.000
— Kolubara		— Tušnica II	6.000
— surovi premog	5,905.000	— Mahudjer Babuš	8.000
— sušeni premog	240.000	— Bajovac (Kraljevo)	7.000
— Kosovo			
— surovi premog	3,528.000		
— sušeni premog	137.000		
— Velenje	2,300.000		

(Podatki so povzeti po Informacijah CL Rudarskega inštituta Beograd, ki so izšle julija 1979.)

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

INVESTICIJE V TITOVIH RUDNIKIH PREMOGA V TUZLI

Pred nedavnim je delavski svet Titovih rudnikov premoga v Tuzli sprejel osnove svojega bodočega razvoja. Program predvideva možnost proizvodnje premoga v višini 19,1 milijona ton v letu 1985, od sedanjih 13 milijonov. Do leta 1990 obstaja možnost, da bi bosansko hercegovski premogovniki še povečali proizvodnjo premoga. Član poslovnega organa Mijo Krešić je izjavil, da bi lahko povečali proizvodnjo premoga do 28,9 milijonov ton, do leta 2000 pa bi premogovniki v SR BiH lahko dosegli proizvodnjo tudi okoli 50 milijonov ton. Rezerve premoga cenijo v BiH na 5,5 milijard ton, od tega so bilančne rezerve 3,9 milijard ton. V naslednjih 10 letih predvidevajo, da se bo pomembno izmenjala struktura pridobivanja premoga. Zmanjšali bodo jamsko eksploatacijo, povečali pa površinsko. Pomembno je, da bo treba za vzdrževanje višine proizvodnje premoga in za odpira-

nje novih zmogljivosti, vložiti 2,2 milijard dinarjev investicijskih sredstev. Premogovniki se zavedajo, da so to ogromna sredstva, vendar če se že menijo, da se je družba odločila, da bo nadomestila drago uvoženo nafto s premogom, bodo v vsakem primeru potrebna določena sredstva za usposobitev premogovnikov za večjo proizvodnjo.

PROIZVODNJA RUDARSKIH STROJEV

Na pobudo poslovnega odbora REIK Kolubara, so se pred kratkim v Kruševcu razgovarjali s predstavniki tovarne »24. oktober« o skupnem delu pri proizvodnji rudarskih strojev za površinske odkope v Srbiji. Kolubara je nosilec del pri izgradnji bagrov in odlagalcev in pobudnik dogovora o tehnološki delitvi dela med tema dvema organizacijama v pogledu izdelave bagrov in odlagalcev, medtem ko transportne trakove izvaja »24. oktober« v Kruševcu.

Strokovnjaki obeh organizacij so se dogovorili, da bodo do

septembra t.l. ugotovili, kakšne bagre bodo v naslednjih letih potrebovali na Kosovem, v Kostolcu in Kolubari. Stroji bodo poenoteni, da bi bila izdelava čim cenejša, pa tudi vprašanje rezervnih delov ne bi bilo tako pereče. Ugotovili pa so tudi to, da se je doslej malo naredilo na pripravah za oblikovanje združenja za raziskave, razvoj in projektiranje energetskih gospodarskih objektov v Srbiji. Po vsej verjetnosti bodo za to pripravili samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti za raziskave, razvoj in projektiranje energetskih gospodarskih objektov. Sicer pa Kolubara že nekaj časa sodeluje s firmo Krupp, za katero že sedaj proizvaja nekatere dele za odlagalce. Sicer pa visoko produktivnih bagrov ne proizvajamo v naši državi.

HIDROELEKTRARNA SALAKOVAC V GRADNJI

V začetku julija so začeli betonirati podnožje brane nove HE Salakovac, na Neretvi, pri Mostarju. S tem so začeli z izgradnjo pomembnega energetskega objekta. Brana bo visoka 70, široka pa na vrhu 230 m. V njo bodo vgradili 210.000 m³ betona, od tega letos 60.000. Brana bo omogočila akumuliranje vode in to 68 milijonov m³. Elektrarna bo pričela obratovati sredi leta 1981, letno pa bo proizvedla po previdevanjih 580 milijonov kWh.

SENOVO S PODALJŠANO ŽIVLJENSKO DOBO

Rudnik rjavega premoga Senovo je izdelal investicijski program odpiranja treh etaž v jami svojega rudnika. Investicijska vlaganja naj bi trajala tri leta, z deli pa bodo pričeli še letos. Odprli bodo 3 etaže in s tem zaloge premoga, ki obsegajo 355.000 ton. To bi zadoščalo pri letni proizvodnji 120.000 ton za podaljšanje njihove življenske dobe do konca leta 1985. Vlaganja v ta rudnik so predvidena v samoupravnem sporazumu o urejanju medsebojnih odnosov na področju

proizvodnje in porabe premoga v obdobju 1976 do 1980 in v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov. Program vsebuje predračunsko vrednost investicije po tekočih cenah v višini 43.587.000,00 din. Po končani investiciji bo Senovo dobavljalo elektrogospodarstvu Slovenije najmanj 85.000 ton premoga letno. Prav to pa zagotavlja upravičene izkoriščanje premoga po letu 1980. Investicija je utemeljena iz širšega družbeno-gospodarskega vidika in v smislu energetske politike Slovenije, ko gre za izkoriščanje domačih energetskih virov. Delavski svet SOZD EGS je pred kratkim sklenil, da bodo v ta namen zagotovili energetska sredstva v višini 30.903.576,00 din, kar znaša 70,9 % predračunske vrednosti investicije po tekočih cenah.

OLAJŠAVE PREMOGOVNIKOM v BiH

Premogovniki SR Bosne in Hercegovine so letos dobavili tržišču v prvem polletju 6,4 milijonov ton premoga, kar je za 8 % več, kot v istem obdobju lanskega leta, vendar le nekoliko pod letošnjim načrtom. Za letos so namreč načrtovali premogovniki te republike skupno proizvodnjo v višini 13,5 milijonov ton. Računajo, da bodo v jesenskih mesecih zamujeno nadoknadili. Doseganje oziroma izpolnjevanje načrtovanih obveznosti pa pomeni, da morajo pravočasno odpravljati ozka grla, kar se predvsem nanaša na pravočasno prevzemanje in transport dogovorjenih količin premoga. Zadnja zvišanja cen nafite in naftnim derivatom bodo na premog še bolj pritiskala na kar je treba računati. Pod sedanjimi pogoji pa bodo rudarji, kakor so ugotovili v Gospodarski zbornici BiH, težko izpolnili vse obveznosti oziroma potrebe pod sedanjimi pogoji. Za rekonstrukcijo in zgraditev novih zmogljivosti so v preteklih treh letih sedanjega srednjeročnega razdobja vložili 3.707 milijonov od skupno načrtovanih 6.496 milijonov za to

srednjeročno obdobje. Produktivnost so povečali za 17 %, udeležba površinske eksploatacije premoga pa se je v zadnjih 12 letih povečala za skoraj 2,5 krat, tako da sedaj znaša že 38 % skupne količine. Vse to pa vendarle ni bilo dovolj, da bi se ekonomski položaj premogovnikov izboljšal, ali da bi bil vsaj enak ostalim energetskim vejam (ter industriji kot celoti). Za to je Izvršni svet BiH predlagal, njihova skupščina pa sprejela odlok, da se rudnike oprosti plačila davka na dohodek od 1. januarja 1979 do konca leta 1980. Učinek cenijo na 200 milijonov din. Hkrati je Izvršni svet BiH podprl predlog za povečanje cen premoga, znižanje carine na uvozno opremo za rudnike in reševanje problematike kreditiranja zalog premoga za termoelektrarne in industrijo. Interesnim skupnostim in občinam so priporočali, da proučijo možnost zmanjšanja stopnje prispevka za rudnike, pristojnim organom pa da pripravijo druge ukrepe s katerimi bi zagotovili stabilnejši ekonomski položaj premogovnikov BiH. Rezerve premoga so precejšnje, vendar pa ne tolikšne, da bi dovoljevale neracionalno eksploatacijo. Geološke rezerve premoga v BiH znašajo 5,5 milijard ton, eksploatacijske pa 1,4 do 2,1 milijard ton. V letu 1985 naj bi letno proizvedli 19,1 milijona ton, v letu 1990 pa 28,9 milijonov ton. Pri tem pa naj bi se jamska in površinska proizvodnja že leta 1985 izenačili.

BOGATA NAHAJALIŠČA PREMOGA

V Sladiškem Polju pri Krivi Palanki so našli ekonomske rezerve črnega premoga zelo dobre kakovosti. Po dosedanjih ocenah strokovnjakov je na širšem območju Krive Palanke več kot 50 milijonov ton rezerv premoga, kar je precej pomembno glede na energetske krizo v svetu. Nadaljujejo z geološkimi raziskavami. V tem delu Makedonije pa so našli tudi pomembne rezerve

lignita, kar je prav tako pomembno z energetskega stališča.

NOVA TOVARNA RUDARSKE OPREME V GNJILANU

SOZD Metalne industrije tirnih in cestnih vozil, jeklenih konstrukcij in delov Goša v Smederevski Palanki daje precejšen poudarek razvoju nerazvitenih področij z raznimi investicijskimi deli. V sestavu te SOZD je že nekaj let tudi temeljna organizacija združenega dela Metalec v Gnjilanu, ki si je hitro pridobila zaupanje naročnikov oziroma kupcev rudarske in druge opreme.

Nedavno tega so v Goši sklenili, da bodo v Gnjilanu postavili novo tovarno rudarske opreme in bodo zanjo združili 210 milijonov din. S pričetkom nove proizvodnje bodo zaposlovali blizu 700 delavcev. Sredstva za investicije so zagotovili. Z izgradjo bodo pričeli v naslednjih dneh.

V BOSNI NOV POVRŠINSKI KOP

Rudnik Kreka v Tuzli bo do konca t.l. pripravil vse za pričetek eksploatacije premoga na novem površinskem kopu. Govor je o novem kopu Barnare, kjer so ugotovili geološke rezerve premoga za okoli 4 milijone ton, za eksploatacijo pa je na razpolago 2 milijona ton. Odnos premoga napram jalovini je zelo ugoden, ker bo treba na 2 tona izkopanega premoga odstraniti le 3 m³ jalovine. Skupne investicije bodo znašale 160 milijonov din, vendar je največji del sredstev zagotovil rudnik sam z mehanizacijo, ki je preje bila angažirana na likvidiranem površinskem kopu Krojičica. Premog v Barnarih bi eksploatirali 40 let, kar pomeni, da bi ga letno pridobili 0,5 milijonov ton. Z odpiranjem kopa Barnare prehaja rudnik Kreka v izvajanje velikega projekta »Južna Sinklinala«, s čimer se bo pričela eksploatacija premoga seliti iz jame na površino. V teku je namreč že zapiranje nekaterih jamskih odko-

pov večjih globlin. Novoodprti površinski kop bi vsaj deloma popravil slabo finančno stanje Kreke.

PORABA ENERGIJE V SVETU

Po podatkih italijanske firme za energijo ENI, je znašala lanskeletna poraba energije iz primarnih virov 3,1 % več v primerjavi s predhodnim letom. V državah članicah OECD se je poraba povečala za 2,5 %, v ZDA za 2,3 %, Japonska za 3,4 %, države članice Evropske gospodarske skupnosti 2,2 %, v sami Italiji pa 3,0 %. Po njihovih podatkih je znašala svetovna poraba energije v letu 1978 skupno 6.652 milijard ton ekvivalenta nafte, po naslednjih virih energije (v tonah):

	Leto	
Vrsta goriva	1977	1978
trda goriva	1.900	1.940
narav. plin	1.091	1.121
nafta	2.972	3.061
hidro		
in geometrična energija	367	385
nuklearna energija	123	146
Skupaj	6.453	6.652

SVETOVNE REZERVE URANA

Agencija za nuklearno energijo pri OECD ocenjuje, da znašajo skupne svetovne rezerve urana od 9,9 do 22,1 milijona ton, to je dvakrat več, kot so smatrali, da znašajo te zaloge doslej. Pri tem pa je treba upoštevati, da za del teh rezerv ne smatrajo, da obstajajo ali, da jih sploh morda ne bo možno eksploatirati zaradi raznih političnih, ekonomskih in tehničnih zadržkov. Strokovnjaki smatrajo, da bo največji del teh rezerv odkrit in pripravljen za eksploatacijo v prvih desetletjih naslednjega stoletja.

PROIZVODNJA PREMOGA V TANZANIJU

Pred kratkim so dokončali študijo za izdelavo projekta eks-

ploatacije nahajališča premoga na področju Songwe—Kiwi- ra in to s kitajsko tehnično pomočjo. Načrtovana proizvodnja znaša ob polni zmogljivosti 300.000 ton premoga letno. Na temelju zalog premoga so predvideli izgradnjo termoelektrarne z zmogljivostjo 24 megavatov. Sedanja proizvodnja premoga je znašala 1.500 ton premoga letno, po trenutnih ocenah pa naj bi znašala do leta 1980 skupno 20.000 ton, prav tako s kitajsko pomočjo. Premog uporabljajo v glavnem proizvajalci čaja in kave, ki premog koristijo za sušenje svojih proizvodov.

PREMOG POD JEZEROM

Največje akumulacijsko jezero na severnem delu ČSSR — jezero v Držinovu s površino 200 ha, bo leta 1981 prenehalo obstajati, ker leži pod njim okoli 40 milijonov ton premoga. Namesto jezera bodo oskrbeli tri rezervoarje — reko Biljino pa bodo na nekaterih mestih preusmerili.

NOVO NAHAJALIŠČE ANTRACITA NA KITAJSKEM

Kitajci so objavili pred kratkim, da so odkrili na svojem območju veliko nahajališče antracita, to je najboljšega črnega premoga. Skupne rezerve temeljijo na 15 milijard ton. Odkrili so jih na področju Guizhou. Premog se nahaja blizu površine in ga bodo lahko eksploatirali. Kitajska je do najdbe tega nahajališča premoga razpolagala že doslej z okoli 600 milijard ton rezerv premoga. Ti podatki izvirajo iz kitajskih virov.

V SRBIJI BO PRIMANJKOVALO ELEKTRIČNE ENERGIJE

Združeno elektrogospodarstvo SR Srbije opozarja, da preti Srbiji pomanjkanje električne energije že koncem leta 1980, še večje pomanjkanje pa bo v naslednjih letih. Vsi objekti elektroenergetskega značaja,

ki naj bi bili od tega časa dograjeni in, ki naj bi pokrivali pomanjkanje energije, kasnije s svojo izgradnjo brez razlike in brez izjem vsi po vrsti. Rešitev za izhod iz te krize je, da bi našli električno energijo, ki jo bo primanjkovalo, v kombinatu Kosovo. Govor je namreč po mnenju izvršnega sveta skupščine SR Srbije o finančni soudeležbi združenega elektrogospodarstva Srbije pri izgradnji termoelektrarne 339 MW električne energije in katero na kosovem že grade. Dokončali naj bi jo do leta 1981. V teku je zagotovitev potrebnih sredstev za finančno soudeležbo pri izgradnji te termoelektrarne.

NIZOZEMSKA — NAZAJ K MLINOM

Nizozemska se prav tako bori s pomanjkanjem energije, kakor tudi večina drugih držav. To pomanjkanje pa nameravajo ugnati z vnovičnim pridobivanjem iz vetrnic, to je z vetrnikom. Nizozemska namreč slovi po slikovitih mlinih na veter. Vrača se k vetru kot energetskemu viru. Vlada je sprejela načrt za zgraditev 5.000 vetrnic, ki bi lahko zadovoljile 20 % celotne porabe električne energije, poganjali pa naj bi jih močni severni vetrovi. Na Nizozemskem so v prejšnjem stoletju že imeli 9.000 vetrnic, ki so poganjale mline in vodne črpalke, vendar so jih v zadnjih desetletjih opuščali. Nove vetrnice naj bi imele prečno in ne navpično položene lopute. Premier teh loput bo znašal okoli 45 m. Za zgraditev tolikšnega števila vetrnic so že odobrili potrebna sredstva.

VRNITEV K PREMOGU

Jugoslovansko časopisje, tako kot tudi drugi časopisi po svetu, posveča v zadnjih mesecih precejšnjo pozornost energetskim problemom, odkar je nastopila tako imenovana druga naftna kriza. Seveda omenjajo premog vedno kot enega izmed najzaneslivejših virov

energije, ki običajno nikdar ne zataji, razen v primerih kadar ga zmanjka. Letošnja proizvodnja premoga v Jugoslaviji je predvidena v višini 44 milijonov ton. Skoraj tri četrtine te količine predstavlja lignit, ki pa je v glavnem namenjen za potrebe termoelektrarn. Predvidevanja o preskrbi široke porabe v zimskih mesecih so seveda manj optimistična, ker so se potrebe po premogu zelo dvignile. Pritisk porabnikov je vse večji in obstaja možnost, da vsem potrebam ne bo možno zadostiti. V Gospodarski zbornici Jugoslavije zavoljo tega pretehtavajo možnost, da bi termoelektrarne uporabljale le slabše vrste premoga, ne pa tudi črnega premoga, katerega naj bi uporabljali le za široko porabo in za industrijo. Pri tem seveda poudarjajo, da je treba nujno izvajati ukrepe zveznega izvršnega sveta o modernizaciji že obstoječih in odpiranju novih premogovnikov. Z zagotovitvijo finančnih sredstev stalnih kupcev z združevanjem sredstev in z drugimi ukrepi, bi zadovoljili pogoje za racionalnejšo proizvodnjo premoga. To bi bil seveda tudi največji prispevek v naših prizadevanjih, da bi uvoženo energijo zamenjali z domačim premogom. V zveznih in republiških krogih je precej govora o tem, kako bi zagotovili kompenzacijo premogovnikom s podzemljskim pridobivanjem premoga za povečanje proizvodnje. Predvidevajo, da naj bi ta kompenzacija znašala okoli 100 din na tono izkopanega premoga.

V BiH so premog že podražili za 20 %, predvidoma pa ga bodo podražili za široko porabo in industrijo tudi v drugih republikah. V zvezni zbornici so tudi ugotovili, da utegne koncem tega leta primanjkovati v naši državi okoli 1 milijon ton mazuta, okoli 500.000 ton dieselskega goriva in kurilnega olja in okoli 200.000 ton bitumena. Zavoljo tega naj bi elektrarne na mazut delovale le v najbolj kritičnih situacijah.

NA REKI NOVA TERMoeLEKTRARNA

Nedavno tega je pričela obratovati nova termoelektrarna »REKA I«, ki je obogatila elektroenergetski potencial naše države na 1.800 gigavatnih ur električne energije letno. Novozgrajena termoelektrarna ima moč 320 megavatov, tako da znaša skupna moč vseh elektrarn v Hrvatski 2.500 megavatov. Gradnja nove termoelektrarne na Zrinju pri Reki je trajala pet let. Vanjo so investirali 2.349.690.000 din, kar znaša na kilovat 416 dolarjev.

RAZVOJ ENERGEASKEGA SISTEMA »MIR«

Enoten energetski sistem evropskih držav, članic SEV so oblikovali leta 1962. Danes oskrbuje ta sistem z energijo območje, ki obsega preko milijon kvadratnih kilometrov zemeljske površine in na katerem živi okoli 120 milijonov prebivalcev. Zmogljivost hidroelektrarn, ki dajejo v okviru tega sistema, je porasla od 90,8 milijonov kilovatov v letu 1960, na 319,5 milijonov kilovatov v letu 1977, medtem ko je proizvodnja električne energije porasla od 406,4 milijard kWh v letu 1964 na 1.613 milijard kWh v letu 1978. Pomemben napredek v razvoju tega sistema predstavlja izgradnja daljinovodov z napetostjo 750 kilovoltov. Tega grade v posameznih etapah. Na ta način bodo oblikovali enoten energetski sistem, ki bo nekaj edinstvenega na svetu. Od Urala do zahodnih mej DR Nemčije in od Črnega morja do severnega ledenega oceana. Zmogljivost tega energetskega giganta bo v letu 1980 znašala 300.000 MW.

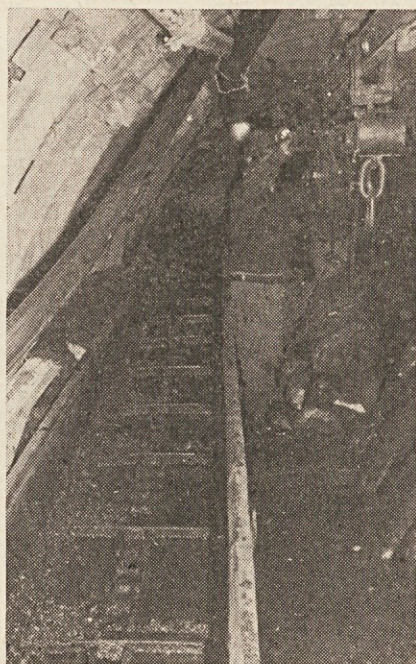
MOŽNOSTI KOSOVA SO VELIKE

Kosovo danes razpolaga s proizvodnimi zmogljivostmi električne energije — 893 MW. V izgradnji pa so objekti za zmogljivost 712 MW. To je Kosovo B. Najkasneje v letu 1983, bo Kosovo razpolagalo z močjo 1.605 MW. Možnosti še zdaleč

niso v celoti izkoriščene saj cenijo, da bi lahko na Kosovem sčasoma instalirali objekte za 11.000 MW električne energije. Zato v drugi fazi načrtujejo izgradnjo termoelektrarne z močjo 3 x 600 MW, s sodelovanjem inozemskih poslovnih partnerjev pa nameravajo zgraditi še sedem blokov s skupno močjo 4.200 MW. Hiter razvoj elektrogospodarstva na Kosovem se je začel leta 1962, ko je pričel obratovati prvi agregat v Obiliću pri Prištini. Sedanja gradnja in načrti razvoja elektrogospodarstva na Kosovem temelje na zalogah lignita, ki znašajo 5,3 milijarde ton, kar omogoča proizvodnjo okoli 81 milijonov ton lignita letno. Če bi izkoristili vse možnosti na Kosovem bi lahko letno proizvedli okoli 49 milijard kWh električne energije.

NOV PREMGOVNIK PRI ZENICI

Po sklepu delavskega sveta Rudnika rjavega premoga Zenica, bodo pričeli v kratkem z geološkimi raziskavami na področju Moščanice pri Zenici. Z 20 vrtinami, skupne dolžine 6.300 m, nameravajo ugotoviti,

Viseča žičnica — monorial v jami Dol TOZD Premogovnik Hrastnik.

kolikšne so rezerve rjavega premoga na tem območju. Računajo, da na tem območju obstajajo velike rezerve premoga s kalorično vrednostjo tudi do 5.500 kcal. Po končanih geoloških raziskavah bi že prihodnje leto začeli s projektiranjem in odpiranjem novega premogovnika, iz katerega bi letno pridobili okoli 5.500 ton kakovostnega rjavega premoga.

POVEČANA PROIZVODNJA PREMOGA V ES V PRVEM POLLETJU 1979

Proizvodnja premoga v ES je dosegla v prvem polletju 1979 112,6 milijonov ton ali za 0,9 % več kot v istem lanskem obdobju. Medtem ko je ZRN dvignila proizvodnjo za 5 %, pa sta jo Francija in Belgija znižali za 7,1 % oziroma za 4 %, Velika Britanija pa je obdržala nespremenjeni nivo. Od maja 1978 do maja 1979 so se zaloge premoga skrčile za 0,6 % in dosegle 33,47 milijonov ton, prav tako se je znižalo število rudarjev od 365.400 na 354.500. Uvoz premoga iz tretjih dežel je dosegel v obdobju januar—april 1979 v Franciji 5,59 milij. ton (+ 4,3 % napram istemu lanskemu obdobju), v Italiji 2,67 milij. ton (— 4,7 %), v ZRN 1,7 milij. ton (— 15,1 %), v Belgiji 1,5 milij. ton (+ 13,7 %), na Nizozemskem 1,35 milij. ton (+ 32 %) ter na Danskem 1,3 milij. (— 6,3 %).

V JULIJU NAKOPALI MILIJON TON PREMOGA

Prejšnji mesec so rudarji Rudarsko-energetsko-industrijskega kombinata Kolubara nakopali 1.043.000 ton premoga, s čimer so mesečni proizvodni načrt presegli za več kot 240.000 ton. Rudarjem tega kombinata je še enkrat in to v mesecih letnih dopustov uspelo nakopati več kot milijon ton premoga, s čimer so mesečno proizvodnjo ohranili na »milijski« ravni.

Večno približno 750.000 ton julijske proizvodnje so poslali termoelektrarni »Nikola Tesla« v Obrenovcu, vedno večji po-

rabnik premoga pa postaja tudi pred nedavnim odprta 110-megavatna termoelektrarna »Kolubara«.

KILOVATI IZ PREMOGA

Termoelektrarna Nikola Tesla v Obrenovcu je v prvem polletju letošnjega leta proizvedla dve milijardi in 700 milijonov kilovatnih ur električne energije in presegla proizvodni načrt za pet odstotkov.

V prvem polletju so porabili 4,5 milijona ton kolubarskega premoga, računajo pa, da ga bodo do konca leta porabili še šest milijonov ton. Proizvodni načrt predvideva, da bo termoelektrarna proizvedla okrog sedem milijard kilovatnih ur električne energije, ob zagotovljenih ustreznih količinah premoga iz kolubarskega bazena pa bi bili doseženi rezultati lahko še boljši. Do konca meseca bi moral pričeti delovati še peti agregat, kar bo pripomoglo k stabilnejšemu energetskega položaju v kritičnih zimskih mesecih.

JAPONSKI ENERGETSKI PROGRAM ZA OBDOBJE 1980—1990

Poleg varčevalnih ukrepov je ministrstvo za trgovino in industrijo (MITI) objavilo plan za 10-letno obdobje od 1980 do 1990, ki se nanaša na razvoj domačih energetskih virov, ki bodo zamenjali nafto. Stroški tega razvoja dosegajo 25 milijard \$ ali 1/8 japonskega proračuna. Program predvideva, da se bo japonska odvisnost od nafte znižala od sedanjih 75 % na 48 % v letu 1990. Zato nameravajo povečati število individualnih hiš, ki bi se ogrevale s sončno energijo od sedanjih 3.000 na 8 milij. Kar se tiče uporabe utekočinjenega plina, namerava Japonska leta 1985 uvoziti 30 milijonov ton naftnih ekvivalentov tovrstne energije proti 7,3 milij. ton v letu 1973. Prav tako bo Japonska močno dvignila uvoz premoga, od leta 1990 dalje bo letno nabavljala 100 milij. ton (od tega bo 40 milij. ton v

utekočinjeni obliki) iz LR Kitajske in Avstralije.

PORAST UPORABE PREMOGA V ZAHODNONEMŠKEM ELEKTROGOSPODARSTVU

V prvem polletju se je poraba premoga v zahodnonemški proizvodnji električne energije povečala za 10,5 %. Po podatkih VDEW (Vereinigung der Deutschen Elektrizitätswerke), krijejo zahodnonemške termoelektrarne na bazi premoga 50 % celotnih potreb po električni energiji. 81 % bruto proizvodnje odpade na konvencionalne termoelektrarne, 13,8 % na jedrske elektrarne in 5,2 na hidroelektrarne. V primerjavi s prvim polletjem 1978 se je celotna proizvodnja električne energije dvignila za 8,9 % na 151,9 mlrd. kWh, potrošnja pa le za 6,6 % ter je zahodnonemško elektrogospodarstvo prvičkrat zabeležilo izvozni presežek 0,5 mlrd. kWh.

KITAJCI POVEČUJEJO PREMOGOVNIŠKE ZMOGLJIVOSTI

LR Kitajska je pričela izvajati enega najpomembnejših projektov za proizvodnjo premoga v severozahodni provinci Liaoning. To je eden izmed osmih velikih kitajskih projektov povečanja proizvodnje premoga, ki jih trenutno izvajajo.

Potencialne zmogljivosti premogovnika v Liaoningu ocenjujejo na 13 milijonov ton premoga letno. Dva velika jamska kopa z zmogljivostjo po milijon ton letno bosta že kmalu usposobljena, pa tudi potrebni spremljevalni objekti bodo kmalu zgrajeni. Povečala se je tudi proizvodna zmogljivost štirih obstoječih jamskih kopov, in to od 500.000 ton na milijon ton letno. Pripravljajo pa še graditev velikega jamskega kopa z zmogljivostjo 3 milijone ton letno. Rezerve premoga v tem bazenu ocenjujejo na 2,1 milijarde ton premoga.

V SEV KAR 150 NOVIH JEDRSKIH ELEKTRARN

Zaradi ugotovitve energetske preskrbe v naslednjih desetlet-

jih bodo države SEV do leta 1990 zgradile 150 jedrskih elektrarn s skupno zmogljivostjo 150 milijonov kilovatov. Sporazum o tem velikanskem projektu so konec prejšnjega meseca podpisali v Moskvi ob zasedanju SEV. Večino elektrarn nameravajo zgraditi v zahodnem delu Sovjetske zveze, gradnjo pa naj bi sofinancirale vse države SEV. S temi elektrarnami vred naj bi leta 1990 tretjino potreb držav SEV po električni energiji krili z jedrsko energijo.

Energetska prihodnost postaja namreč tudi v SEV vse bolj problematična. Sicer dobivajo 80 % potrebne nafte iz Sovjetske zveze, ki pa se je tudi podražila od 16 transferabilnih rubljev po toni v letu 1974 na 70 rubljev letos, kar pa je še vedno 20 % manj od dosežanje cene OPEC.

PROIZVODNJA PREMOMA V ES PREPOLOVLJENA

Proizvodnja črnega premoga se je v državah ES znižala med letom 1958 in 1978 od 480 milijonov ton na 240 milijonov ton letno. Po poročilu Evropske komisije je bilo pred 20 leti na današnjem področju ES še 1.248 jaškov. Konec lanskega leta jih je bilo le še 316. V prihodnjih 20 letih bo ES s pomembnimi javnimi sredstvi pospešila povečanje proizvodnje črnega premoga na 300 milijonov ton letno.

REKORDNA SVETOVNA POTROŠNJA NAFTE

Svetovna potrošnja surove nafte je lani s 3,076 mlrd. ton prvič preseгла mejo 3 mlrd. ton. Glede na podatke, ki jih je objavil British Petroleum v svoji letni statistični reviji, je porasla napram l. 1977 za 3,3 %. Svetovna potrošnja brez SZ, vzhodne Evrope in LR Kitajske se je povečala za 3 % na rekordnih 2,478 mlrd. ton, medtem ko je celotna svetovna proizvodnja porasla za 0,7 % na 3,084 mlrd. ton in tako preseгла potrošnjo za 8 milij. ton. Proizvodnja nafte brez SZ,

vzhodne Evrope in LR Kitajske pa je lani nazadovala za 0,7 % na 2,395 mlrd. ton in je tako zaostala za porabo za več kot 80 milij. ton. Celotna naftna proizvodnja OPEC se je znižala za 5 % na 1,491 mlrd. ton. Kljub neredom v Iranu je bila Saudova Arabija tista, ki je zabeležila največjo, in sicer za 47 milij. ton proti 23. milij. ton v Iranu. V Abu-Dhabiju je nazadovala za 13 % ter v Nigeriji za 9 %.

JEZERO ZA NOVO HE

Do konca avgusta bodo graditelji HE Sjenica dokončali z deli pri tem ogromnem objektu, saj so dela trajala kar pet let. Ukrotili so namreč reko Uvas, jo zajezili in začeli polni-

ti jezero. To je pravzaprav največje umetno jezero v državi. Tudi jez štejejo med največje. Visok je 110 metrov, širok 225 metrov ter dolg 1.300 metrov. Pri delih na jezu je sodelovala beograjska Hidrotehnika. Akumulacijsko jezero bo zadrževalo 212 milijonov kub. metrov vode, nova HE pa bo dajala letno 854 milijonov kWh električne energije. Novo umetno jezero bo dolgo kar 25 kilometrov. Vodo bodo uporabljali za proizvodnjo električne energije v HE Sjenica in HE Kokin Brod. Po 8 kilometrov dolgem predoru bo voda poganjala tudi HE Bistrice in HE Potpeč. Tako se bo ta sistem uvrstil med največje proizvajalce električne energije v državi.

Nekaj datumov

17. junija 1923, so v Zagorju razvili prapor delavskega prosvetnega društva Vesna. Manifestacije so se udeležili delavci iz revirjev in drugih večjih slovenskih delavskih središč.

26. junija 1927, je na občinskih volitvah v Zagorju zmagala Komunistična lista »dekalistov«. 9. julija pa je bil izvoljen za Župana Martin Repovž.

Clani likovne sekcije RELIK Svobode Center — Jože Potokar, ručar v jami TOZD Premogovnik Trbovlje, je skupno s svojim sodelavcem iz jame Trbovlje Alojzom Lesarjem, pripravil samostojno razstavo svojih del ob letošnjem dnevu rudarjev. Jože Potokar: Nočna izmena, tuš, 1979 (Foto A. Bregant)

28. junija 1928, se je začela splošna stavka steklarskih delavcev v steklarnah v Hrastniku, Zagorju, Rogiški Slatini, Paračinu.

30. junija 1933, je v Trbovljah pred upravo TPD demonstriralo okoli 2.500 žensk za boljše živ-

ljenjske razmere. Demonstrantke so napadli orožniki in policaji.

3. julija 1934, so rudarji v revirjih pričeli z gladovno stavko. V spomin na ta dogodek praznujemo slovenski rudarji vsako leto 3. julija svoj praznik.

terega so pred leti razpisali javni natečaj. Dela izvaja GIP Beton Zasavje TOZD Operativa Zasavje Trbovlje.

V TEKU SO PRIPRAVLJALNA DELA

Sredi avgusta letos so pričeli na Leninovem trgu ob cesti Oktobrske revolucije t.j. nasproti bloka Škratovina, s pripravljalnimi deli za zgraditev nove poslovne zgradbe, v kateri bodo imeli svoje prostore Zasavski računalniški center, Postaja milice, Teritorialna obramba, Zavarovalna skupnost Triglav — Revirska območna skupnost in morda še kdo. V teku je geološka raziskava tal. Predvidoma bodo porušili v času gradnje stanovanjski hiši Bricelj in Šloser-Potočnik, za kar bodo prizadeali dobili ustrezno odškodnino.

OZIMNICA V REVIRJIH

Trgovska podjetja so tudi letos, kot vsa leta doslej, pričela že v II. polovici avgusta z vpisovanjem interesentov za nakup ozimnice: krompirja, zelja, jabolka, fižola, čebule in drugih živil. Pred leti so v tem pogledu opravili zelo pomembno vlogo sindikati; marsikje jo opravljajo še danes. Lahko rečemo, da se je način oskrbe precej spremenil. Bistveno za letošnjo ozimnico pa so nove cene in to verjetno višje od lanskoletnih.

MAJHEN VPIS V ŠOLE

Trboveljske srednje šole so imele letos razmeroma slabši vpis kot prejšnja leta. Le v ekonomsko srednjo šolo je bilo dovolj vpisov, v gimnazijo je bilo vpisanih v roku le 51 dijakov prostora je za 62, enako je tudi s pedagoško gimnazijo, srednjo medicinsko šolo, zdravstveno šolo, šolo za prodajalce, kovinarsko šolo STT, gostinsko šolo v Zagorju in Center strokovnih šol v Zagorju. Zavoljo tega so v vseh šolah podaljšali možnost vpisa. Zakaj ni tolikšnega vpisa kot je prostora? O tem razglablja jo številni delavci s tega po-

V nekaj vrstah

ZELENA LUČ ZA MOST V ZAGORJU

Že nekaj let govorimo in pišemo o tem, da je treba zgraditi preko Save nov most, poleg že zgrajenih v Hrastniku in Trbovljah, tudi v Zagorju. Težave, ki so onemogočale priprave na to gradnjo, so bile najrazličnejšega značaja — finančne, tehnične in druge.

Na zahtevo investitorja in republiške skupnosti za ceste je bila že 13. 10. 1975 razprava o nameravani gradnji in ob tej priliki je bilo dogovorjeno, da bo investitor predložil novo lokacijsko dokumentacijo. Investitor je nato 6. 12. 1978 zaprosil za idejo lokacijskega dovoljenja, nato pa je bila 20. 2. 1979 opravljena obravnava.

Končno je republiški sekretariat za urbanizem v Ljubljani, dne 25. 7. 1979 izdal lokacijsko dovoljenje za nov most čez Savo v Zagorju, z obojestranskim priključkom po dokumentaciji, ki jo je izdal IBT TOZD Projektiva Trbovlje. Dovoljenje pa je bilo dano tudi za rekonstrukcijo Zasavske ceste R/328 od km 6.9 do km R/336b od Zasavske ceste do 7.150, za izgradnjo ceste priključka na obstoječo cesto, za priključno cesto na železniško postajo v Zagorju, vključno z mostom čez Medijo ter za dovozno pot v Ravensko vas. S tem dovoljenjem pa je dano soglasje za ureditev komunalnih napeljav in ureditev okolice.

Na temelju tega dovoljenja pa je mogoče zaprositi za izda-

jo gradbenega dovoljenja. Šele ko bo to izdano in ko bo zagotovljen denar, bo možno pričeti ze deli. To pa bo, kot kaže, prihodnje leto.

VII. ZASAVSKI SEJEM V SEPTEMBRU

ABC Pomurka Trgovsko podjetje 1. junij Trbovlje, bo tudi letos organiziralo zasavski sejem in to že VII. po vrsti. Trajal pa bo od 8. do 18. septembra. Letos ga nameravajo razširiti. Osrednji del sejma bo v Delavskem domu in na ploščadi pred njim, del sejma bo na tržnem prostoru, na prostorih TVD Partizan, del sejma pa bodo postavili med blagovnico in PTT na Trgu revolucije. Razstavljalo bo preko 350 proizvajalnih organizacij. Z razširitvijo sejma bo obogatena izbira blaga. Računajo na velik obisk, pa tudi velik promet.

V GRADNJI NOV STANOVANJSKI BLOK

Na pomožnem igrišču ŠD Rudar v Trbovljah ob ulici Sallumines so sredi julija 1979 pričeli z gradbenimi deli za zgraditev novega velikega stanovanjskega bloka.

Načrte zanj so pripravili v IBT TOZD Projektiva Trbovlje, kot investitor pa nastopa Samoupravna stanovanjska skupnost občine Trbovlje. Gradnja na tem območju bo trajala nekaj let. S tem so pričeli uresničevati projekt zazidave Leninovega trga, za ka-

dročja. Vzrokov je več. Brez dvoma je možnosti za šolanje in izučitev poklica mnogo, mnogo je možnosti za zaposlitev ob naraščajoči industriji, pa tudi negospodarski dejavnosti, pri vsem tem pa je mladih ljudi čedalje manj. Že leta opazamo v revirjih, posebno v Trbovljah izredno nizko rodnost, nataliteto, zato tudi stagnacija ali nazadovanje števila prebivalstva.

Poklicna usmerjenost trka na vrata vse glasneje.

PROSTORSKA STISKA

V zgradbi gimnazije v Trbovljah deluje pet različnih šol: gimnazija, ekonomska srednja šola, medicinska srednja šola, pedagoška gimnazija in zdravstvena šola. Prostorska stiska je izredna, zato bodo po vsej verjetnosti v naslednjem šolskem letu poučevali v treh izmenah.

Dokaz več, da bo treba prej ali slej povečati število prepotrebni učilnic, kar je bilo v načrtu že v času II. samoprišpevka v Trbovljah.

NOVO NA DOLU

V centru Dola pri Hrastniku že nekaj mesecev potekajo razna gradbena dela. Ko bodo končana, se bo središče kraja precej spremenilo. Lansko leto so premestili spomenik padlim v NOB na novo lokacijo; na mestu, kjer pa je stal spomenik, pa so letos pričeli graditi poslovno stanovanjski objekt. Investitor objekta je Samoupravna stanovanjska skupnost Hrastnik. Do konca leta bo objekt predvidoma dokončan le deloma; dogradili bodo namreč le stanovanjski del, medtem, ko bodo poslovni del dokončali prihodnje leto. Zamuda nastaja iz raznih vzrokov (dokumentacija, geologija, zaklonske itd.) Stroški gradnje bodo znašali din 16,250.000,00.

VEČ ZELENJAKA — DREVJE SEKAMO

Gradnja v revirjih poteka zelo intenzivno. Menda še nikoli

nismo toliko gradili kot v teh letih. Ob zaključnih delih pa večkrat ugotovimo, da ostane okolica novozgrajenih objektov neurejena, posebno okolica stanovanjskih blokov. Če tega ne uredimo takoj, je to izredno težko opraviti kasneje, ker ponavadi investitorji in izvajalci ob vselitvi objekta ponavadi »roke odlože«, zmanjka denarja, gradbeniki odpeljejo stroje in material in tako ostane okolica neurejena. Neurejenost hiš pa se ponekod stopnjuje tudi kasneje. Stanovalci ponavadi lepo skrbijo za notranjost svojih stanovanj, medtem ko mirne duše odlagajo razno »kramo« zunaj zgradbe — kavče, pralne stroje, hladilnike, dele avtomobilov, stole itd. Hodniki in stopnišča so umazana, zelenice pohojene, redkokdaj pokošene in polne smeti, pogosto se pojavlja ogenj v smetnjakih ipd.

Krona vsemu pa so sečnje okrasnega grmovja in drevja v okolici novozgrajenih blokov. Tak primer je vzbudil posebno pozornost pri sečnji lepih topolov na severnem delu športnega igrišča Rudarja v Trbovljah. Vprašujejo se tamkajšnji prebivalci, vprašujemo

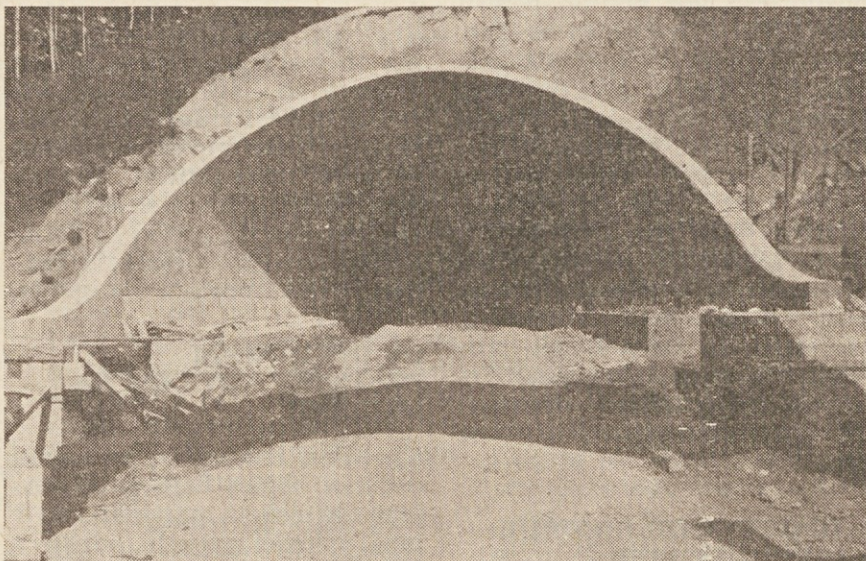
se ostali občani, kdo je dal k temu soglasje, kdo je drevje posekal in v čigavem interesu? Kaj pravi k temu Komunalna interesna skupnost, Komunalna, Stanovanjska interesna skupnost, SD Rudar, Hortikulturno društvo zasavskih revirjev, inšpekcijski organi in drugi?

Po eni strani se dnevno bojujemo za čim lepše in zdravo okolje, po drugi strani pa neusmiljeno in brez najmanjšega občutka odgovornosti podiramo tisto, kar smo zasadili in kar nam vsem koristi. To pa ni osamljen primer. Lahko bi jih nemara nastalo še več. Se bo to ponavljalo tudi vnaprej?

NOVO V ZAGORJU

V času od 4. do 12. avgusta t.l. so potekale v Zagorju razne prireditve v počastitev letošnjega občinskega praznika. Razen tistih, o katerih smo že poročali, so se v tem času zvrstile še naslednje prireditve:

— 5. avgusta je bil nogometni turnir v Kisovcu. Sodelovala so moštva: NK Kozara (klub zdomcev v Švici), NK Triglav — Kranj, NK Svoboda — Kisovec, NK Proletarac — Zagorje in veteran — Zagorje;

REK ZASAVJE — DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST, je zgradila v svojem četrstoletnem obstoju številne podzemeljske in druge objekte v naši domovini pa tudi v tujini. Odpri in sanirali so številne rudnike kovin in nekovin. Zelo uspešni pa so bili tudi pri gradnji predorov. Na fotografiji cestni predor Pletovarje, ki ga ga je kolektiv gradil skupaj z italijansko firmo preko trbovelskega RUDISA.

— 6. avgusta so v Izlakah odprli bencinski servis in trgovino z avtomobilskimi deli. Namenu so izročili tudi novo telovadnico pri osnovni šoli Izlake;

— 11. in 12. avgusta je bil na Zasavski gori v planinskem domu, tradicionalni šahovski turnir, v Mlinšah so pripravili športna tekmovanja; društvo Invalid je organiziralo turnir v kegljanju s sodelovanjem ekip iz Črnomlja, Domžal, Kočevja, Ljubljane, Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

V TRBOVLJAH JE MANJ OBČANOV

Že nekaj let število prebivalstva v Trbovljah stagnira ali celo nazaduje. Pogosto se sprašujemo kaj je temu vzrok. Vemo, da število delovnih mest v trboveljskem gospodarstvu in negospodarstvu narašča iz leta v leto, da je odstotek aktivnega prebivalstva velik, vemo pa tudi, da vpliva na manjše število prebivalstva izseljevanje v druge kraje, deloma pa tudi v tujino, predvsem pa manjše število rojstev. Ob letošnjem polletju je živelo v Sloveniji 1.882.289 občanov, kar je približno 9 % več kot ob popisu leta 1971. Trbovlje so občina, ki že vrsto let ne kaže nikakršnega napredka. Med večjimi slovenskimi mesti se je število prebivalstva v zadnjih 10 letih v Trbovljah zmanjšalo za dober 1 %. Same Trbovlje so namreč štele leta 1968 16.745, julija letos 1979 pa 16.634 občanov. V tej številki pa seveda niso všteta obrobna naselja, saj vemo, da znaša število prebivalstva v celotni občini Trbovlje okrog 18.500 občanov, kar pa tudi stagnira oziroma nazaduje.

NADALJEVANJE GRADNJE ZASAVSKE CESTE

Ob letošnjem praznovanju občinskega praznika občine Zagorje ob Savi so simbolično pričeli z deli za zgraditev oziroma modernizacijo ceste med Trbovljami in Zagorjem. Gradnja Zasavske ceste se je pred leti nam-

reč ustavila iz raznih vzrokov. Znano je, da so revirske občine v izredno težkem položaju, saj so v pogledu cestne povezave slabo razvite, tako proti Ljubljani, kakor tudi proti Celju in Zagrebu. Intenzivneje bodo z gradnjo zasavske ceste med Trbovljami in Zagorjem pričeli septembra t.l. Stroški bodo znašali predvidoma 75 milijonov din. Pričetek del je bil predviden že lansko leto, vendar z njimi ni bilo mogoče nadaljevati, ker je bilo treba prestaviti jambore daljnovoda. Obeta se torej, da bodo revirji z modernizacijo ceste Zagorje — Trbovlje in modernizacijo ceste med Hrastnikom in Radečami v naslednjih letih dobili sodobne cestne zveze z našim republiškim središčem, Posavjem, Zasavjem, Dolenjsko in sosednjo Hrvatsko.

Kmalu pa bodo pričeli tudi z gradnjo novega železobetonskega mosta čez Savo v Zagorju. Stroški bodo znašali 145 milijonov din. Upajmo, da ga bodo kmalu pričeli graditi in ga tudi dograditi in da ne bo prišlo do večjih podražitev.

SPOMINSKA PLOČA V TOPLICAH

V okviru letošnjega praznovanja občinskega praznika občine Zagorje ob Savi so 8. avgusta zvečer odkrili v Zagorju ob Savi spominsko ploščo v spomin na prvo marksistično šolo za partijske in sindikalne aktiviste Zagorje. Ob tej priliki so ponazorili napad na nekdanjo žandarmerijsko postajo v Zagorju.

OB OBČINSKEM PRAZNIKU NOV DOM NA MLINŠAH

V okviru letošnjih praznovanj občanov občine Zagorje ob svojem občinskem prazniku, so v prvi polovici avgusta odprli v Mlinšah nov društveni dom namenjen za tamošnje gasilce in športnike. Želje po tem domu so izražali vaščani te vasi že dolga leta, ker so bili, posebno gasilci, brez ustreznih društvenih prostorov. Po drugi strani pa je znano, da je v krajevni skup-

nosti Mlinše — Kolovrat razvita športna in rekreativna dejavnost.

Da bi lahko premostili prostorsko stisko, so se tako gasilci, kakor tudi športniki te vasi zedinili, da bodo zgradili nov dom. Zbrali so denar in material ter organizirali več prireditev z namenom, da izkupiček vložijo v novo gradnjo. Mnogo je bilo tudi prostovoljnega dela. Razen gasilcev in športnikov pa bo novozgrajeni dom služil vaščanom tudi za ostale potrebe. Razumljivo je, da tudi zagorska občinska skupnost za varstvo pred požari ter samoupravna telesno kulturna skupnost Zagorje, pri tem nista ostali ravnodušni in sta z določenimi denarnimi sredstvi podprli gradnjo.

UKREP, KI SMO GA PRIČAKOVALI

Federacija, republike in pokrajini ter občine, so sprejele v začetku avgusta t.l. odloke o določitvi najvišjih ravni cen proizvodov in storitev. Te so v naši republiki maksimirali na ravneh, ki so obstajale na dan 3. avgusta 1979. Pristojni republiški organi bodo do 15. septembra t.l. izdelali kriterije za selektivno in defirencirano izvajanje politike cen v danih pogojih. Sicer pa je podrobnejše predpise in pojasnila izdal Republiški komite za tržišče in cene. Podobne odloke so sprejeli pristojni organi v posameznih občinah.

IZŠLA JE ZGODOVINA HRASTNIKA

Te dni je izdala Kulturna skupnost Hrastnik obsežno knjigo: Hrastnik skozi desetletja. Knjiga obsega 510 strani, napisal pa jo je hrastniški rojak Staneko Brečko. Prva izdaja, ki je izšla v letu 1973, je bila že zdavnaj razprodana, sedanja II. izdaja pa je izpopolnjena. Poleg zgodovinskih dogodkov in gospodarskega razvoja je prikazan predvsem tudi boj delavskega razreda za socialne in politične pravice in vse tiste značilnosti v načinu življenja,

ki dajejo Hrastniku in okolici v preteklosti in sedanjosti svojevrstno obeležje. Avtor se je poslužil pri pisanju zgodovine številnih pisemenih dokumentov, bodisi v arhivih, muzejih, pa tudi v delovnih in drugih organizacijah.

PRIČELI SO Z GRADNJO NOVIH STANOVANJ

Samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje je preko izvajalca GIP Beton Zasavje, TOZD Operativa Zasavje Trbovlje, pričela kot investitor z izgradnjo obsežnega stanovanjskega bloka na dosedanjem pomožnem igrišču ŠD Rudar, ob ulici Sallaumines. Dosedanje pomožno nogometno igrišče in teniška igrišča bodo zgradili na drugem mestu. Projekt za nov stanovanjski blok je pripravil IBT — TOZD Projektiva Trbovlje. S tem so pričeli z zidavo širšega območja Leninovega trga. Gradnja na tem področju bo trajala več let.

MODERNIZIRALI SO DEL CESTE TRBOVLJE — PREBOLD

V času od 25. do 31. julija t.l. je bila cesta Trbovlje — Prebold zaprta za ves promet. Cestno podjetje Ljubljana jo je namreč po naročilu in na stroške Republiške skupnosti za ceste rekonstruiralo in moderniziralo ob finančni soudeležbi revirskih občin in občine Žalec. Cesta je namreč republiškega značaja, njena rekonstrukcija pa je vsebovana v srednjeročnem planu vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest Slovenije. Tudi iz savinjske strani so cesto deloma asfaltirali od Prebolda dalje. Seveda pa je najpomembnejši del ceste preko Podmeje ostal še nadalje makadamski z ostrimi ovinki. Ta pa še čaka obnove.

Letovanje trboveljskih otrok

Organizator letovanja trboveljskih otrok je občinska Zveza prijateljev mladine Trbovlje — vodi ga komisija za rekreacijo in letovanje.

Trboveljski otroci že nekaj let letujejo v Mladinskem zdravilišču in okrevališču DEBELI RTIČ. Pred petimi leti je občina Trbovlje (SIS — otroško varstvo) skupno še s štirimi slovenskimi občinami sofinancirala zgraditev novega paviljona. S tem smo si zagotovili določeno število mest za naše otroke. Prosta mesta koristimo že v predsezoni, saj vsako leto organiziramo desetdnevno letovanje na morju otrok iz male šole ter v naravi za četrte razrede.

Sredstva za letovanje se zbirajo pri SIS otroško varstvo. Starši plačujejo prispevek po lestvici — prevoz pa v celoti plača otroško varstvo.

Letos je letovalo 200 otrok v dveh izmenah. Priprave za letovanje so se pričele že v januarju z zbiranjem prijav. Vsi otroci so bili pred odhodom na letovanje tudi zdravstveno pregledani.

Za vzgojitelje pripravimo večurni seminar. Na seminarju se seznani s smotri letovanja s strani vzgoje otrok, zdravstvene vzgoje, sprostitvev otrok (razne igre v vodi in na suhem), predvsem pa z odgovorno nalogo vzgojiteljev. Vsak vzgojitelj se zaveda, da to zanj ni oddih, saj mora bedeti nad otroki, ki so mu zaupani. Skupno se pripravi tudi 14dnevni okvirni program dela na letovanju.

V 1. izmeni od 7. do 21. julija je letovalo 97 otrok — spremljalo jih je 8 vzgojiteljev. V paviljonu smo bili skupno s skupino otrok iz Kamnika. Z nami je letovalo tudi deset francoskih otrok iz pobratenege mesta Salaumines. Vsi smo se dobro razumeli. Že prvi dan

so si otroci izbrali svoja imena (Gusarji, Vikingi, Morske deklice, Alge...), izvolili svoje predstavnike v pionirski starešinski svet, higienike (ocenjevali so urejenost postelj in sobe) ter se seznanili z dnevnim redom: vstajanje ob 7. uri, ob 21. uri pa mora zavladati tišina v vseh paviljonih.

Pri pripravljanju programa za naslednji dan smo upoštevali tudi želje otrok. Imeli smo srečo, ker je bilo ves čas lepo vreme in smo se lahko kopali in sončili, se igrali v vodi ali izven nje. Pridni zbiralci školjk so nenehno povečevali svojo zbirko. Po večerji smo odšli na krajše izlete do meje in okolice ali organizirali športne igre. Najraje so igrali nogomet. Vrstile so se tekme s fanti z drugih paviljonov. Tudi dekleta so se pomerila z dekleti iz Kamnika, žal niso imele sreče. Najzanimivejša je bila nogometna tekma med vzgojitelji in vzgojiteljicami. Vsi otroci so, razumljivo, navijali za tovarišice. Rezultat je bil neodločen 4 : 4.

Pred spanjem smo imeli zборе, kjer smo se pogovorili o vsem kar ni bilo v redu in pohvalili vse, ki so si to zaslužili. Čestitali smo otrokom, ki so praznovali rojstni dan na letovanju (7 otrok) in jim poklonili skromen spominček. Prav radi smo tudi zapeli. Pripravili smo krajše zabavne programe, najzanimivejši je bil zadnji dan letovanja.

Nismo pozabili na ples — organizirali smo ga 4-krat. Tega so bila dekleta najbolj vesela. Pripravili smo dva stenska časopisa, drugi je bil posvečen 22. juliju, dnevu vstaje. Paviljon je bil okrašen z risbami; pripravili smo razstavo školjk.

Izleta v Piran so se vsi veselili. Morje je bilo mirno, zato je bila vožnja s čolnom prijetna. V Piranu smo si ogledali AKVARIJ. Otroke je najbolj pritegnil morski pes. V bazenu so bili štirje, seveda mali. Nato pa smo si privoščili sladoled; tega na Debelem Rtiču ni.

Naše 14-dnevno bivanje na Debelem Rtiču smo uspešno zaključili. Kar 15 otrok je premagalo začetne težave in splavalo. 15 otrok je osvojilo bronastega, 30 otrok pa srebrnega delfinčka. To je dokaz, da vzgojitelji nismo počivali.

Otroci so se dobro počutili in ni bilo domotožja.

K temu je pripomoglo lepo vreme ter skupno delo vseh vzgojiteljev. Razumevanje med vzgojitelji, upoštevanje navodil pedagoškega vodje Debelega Rtiča in razumevanje z ostalimi v paviljonu je porok za dobro počutje vseh na letovanju.

Lahko trdim, da je bil **cilj letovanja** — sprostitev otrok, krepitev njihovega zdravja in navajanje na kolektivno življenje, v **celoti dosežen**.

Uspehi, ki jih je s tako organizacijo letovanja dosegla občinska zveza prijateljev mladine Trbovlje, so lahko vzgled ostalim občinam.

Milena Zidar

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

ALOJZA KAJTNA

Se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in sodelavcem za izraze sožalja, darovno cvetje in vence ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala rudarski godbi Hrastnik in pevcem za žalostinke, govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, strelski družini »Draksler Ernest - Marko« Dol za salve, rudarskim uniformirancem in vsem članom OOS jama Dol za finančno pomoč, ki so jo namenili namesto venca.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Žalujoci: žena Danica, sinova Zdenko in Renato ter ostalo sorodstvo.

DO ZPT — prihod

TOZD PT: Jovišič Ilija — kopač, Planinc Zvonko — kopač, Salihovič Omer — kopač, Mešterovič Huso — kopač, Bendra Anton — kopač, Kuzman Cvijan — kopač, Hodžič Ekrem — kopač, Musaefendič Ibrahim — kopač, Bračič Andrej — kopač, Lukič Kamenko — kopač, Muratović Safet — kopač, Kolobarič Živorad — kopač, Hodžič Ibrahim — kopač, Sirovica Šefik — kopač, Šmid Filip — vozač, Turnšek Viktor — kopač, Marinović Miodrag — vozač, Sever Borut — vozač.

TOZD P. Ojstro

Napred Darko — kopač, Stržar Ivan — učni kopač, Bečič Sejad — učni kopač.
TOZD P. Hr.: Mustać Zlatko — j. učnik, Štaut Anton — j. učnik.

TOZD sep. Zag.: Imamović Nuredin — sep. del., Mešič Hasan — sep. del., Smajlovič Ago — sep. del., Tabaković Nezir — sep. del., Aletić Mehmed — sep. del., Hankič Nazif — sep. del.

TOZD sep. Zag: Delić Husein — sep. del., Januzović Suljo — sep. del., Latifi Sabit — sep. del., Smajlovič Began — sep. del., Tursunović Omer — sep. del.

TOZD RESD Trb.: Plahuta Roman — električar.

TOZD P. Ko: Jovanović Nikola — kopač.

TOZD sep. Trb.: Matko Edi — električar, Štendler Vladimir — električar.

DS PD Zag.: Smugar Jože — kurjač trika kot., Jerič Jože — vratar.

DS SS: Psarn Marija — ekon. tehnik - pripravnik.

TOZD RESD Hr.: Gračnar Zvonko — pom. el. del.

TOZD RŠC: Lovše Guido — električar, Stanković Branislav

Kadrovske vesti

v času od 1. 7. do 31. 7. 1979

— kopač, Mendanović Hamdija — kopač, Mujić Sead — kopač, Ponorac Pero — kopač.

DO RGD — prihod

TOZD RIG: Šolinc Stefka — snažilka, Kovačević Hadir — učnik, Cvjetović Mihajlo — kop. pom., Halilović Alija — kop. pom., Tokić Idriz — učnik, Pehlič Ekrem — učnik, Sajovec Stane — učnik, Mikić Pero — kopač.

TOZD RIG — prihod

Sinanović Izudir — kopač, Aljić Ismet — kop. pom., Dorić Jusuf — učnik, Velić Nazif — učnik.

DO IMD — prihod

TOZD SIMD: Glavan Samo — pom. ključavničar.

DO TET — prihod

DS SS: Brković Slavojka — ekon. tehnik, Hribar Marjeta — adm., Škrbec Lidija — ekon. tehnik.

DS ASO — prihod

Šenkiš Jolanda — ekon. tehnik pripr., Pereza Josip — servier v poč. domu na Rabu.

DO ZPT — odhod

TOZD PH: Lužar Franc, kop. — upokojen; Jelenko Anton, kop. — upokojen; Pajk Friderek, kop. — samov. prek.; Sultanić Azis, učnik — izključen; Veljković Stjepan, učnik — izključen; Muhović Vlado, pom. zun. del. — konec prakse; Tušek Bojan, vozač — spor. prek.;

TOZD P Ojstro: Zdovc Ivan, kopač — upokojen; Pavlič Filip, kopač — upokojen; Ibrišić Ismet, učnik — spor. prek.; Vejzović Zuhdija, učnik — spor. prek.; Pavlović Miloje, učnik — pren. v posk. dobi s str. delavca.

TOZD P Ojstro: Mihelić Stanislav, kopač — spor. prekinitev.

TOZD PT: Florjanc Silvo, kopač — upokojen; Brkič Abdulah, kop. pom. — spor. prek.; Kranjc Bojan, vozač — spor. prek.; Knežević Ivo, vozač — spor. prek.; Mujič Fuad, kopač — disc. odpust; Semič Emiz, kopač — spor. prek.; Sulejmanović Alija, ključ. — spor. prek.

TOZD P Ko: Šukalo Mihajlo, učnik — samov. prek.; Bajrič Nurko, kop. pom. — samov. prek.; Šink Viktor, kopač — samov. prek.; Halilović Muhamed, kovinar — samov. prek.; Rajeber Rajko, strež. zvrtač. — samov. prek.; Čajič Zijad, vozač — samov. prek.

TOZD P Kis.: Borišek Alojz, kopač — upokojen; Ostrožnik Jože III, kopač — upokojen; Marciuš Štefan, kopač — upokojen; Grabnar Ivan IX, kop. pom. — upokojen.

TOZD sep. Trbovlje: Zdovc Jože, strež. transportne mehanizacije — spor. prek.; Springer Ivan, — strež. transportne mehanizacije — spor. prek.; Skočir Rudolf, strež. transportne mehanizacije — spor. prek.; Slokan Marko, strež. transportne mehanizacije — spor. prek.; Pobiljšaj Lado, strež. transportne mehanizacije — spor. prek.; Zorko Ivan, uppr. izvoznega stroja — spor. prek.; Planko Franc, upr. izvoznega stroja — spor. prek.; Plahuta Anton, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Osredkar Janez, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Kršlin Avgust, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Judež Franc, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Čeč Jože, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Cimperšek Jože, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Hlastan Ivan, strež. transp. mehanizacije — spor. prek.; Breznik Jakob, strež. transp. mehanizacije — spor. prekinitev.

TOZD sep. Trbovlje: Bačnik Franc, strež. transp. mehan. — spor. prek. Adler Jože, strež. transp. mehan. — spor. prek.

TOZD sep. Zagorje: Odlazek Karel, nadzornik — upokojen;

Osmanović Redžo, sep. del. — samov. prek.; Babič Munib, sep. del. — samov. prekinitev.

DS PD Trb.: Frol Filip, kopališčnik — upokojen; Butara Franc, hišnik — spor. prek.; Borštnar Jože, kop. na površini — spor. prek.; Dolar Franc I, odvajanje vode na površino — spor. prek.; Žibert Lovro, kop. na površini — spor. prek.; Vengust Martin, odvaj. vode na površ. — spor. prek.; Zorko Hinko, površ. nadzor. — spor. prek.; Bregar Ivan, odvaj. vode na površ. — spor. prek.

TOZD RESD Trb.: Rep Jože, električar — upokojen; Tasi Franc, kopač umrl; Dečman Bojan, električar — redna odpoved.

TOZD RESD Zag.: Juvan Viktor, električar — upokojen.

DS PD Zagorje: Pavlin Slavko, kopač — upokojen; Smugar Jože, kurjač trika kotlov — inv. upok.

DS SS: Pikelj Alojz, statistik — upokojen; Babič Dušan, ev. osn. sr. upokojen.

TOZD RŠC Trb.: Matko Edo, električar — spor. prek.; Šmergut Jože, kopač — upokojen.

DO RGD — odhod

TOZD RIG: Zalaznik Stojan, učnik — samov. prek.; Kaltak Hasan, kop. — samov. prek.; Dervišević Atif, kop. pom. — samov. prek.; Hokič Ramiz, učnik — samov. prek.; Hasagić Ismet, kopač — samov. prek.; Tanjšek Tomislav, učnik — samov. prek.; Veladič Hasan, učnik — samov. prek.

DS SS: Kojnik Miran, grad. inž. — umrl.

DO IMD — odhod

TOZD EIMD: Zupan Martin, električar — upokojen.

TOZD SIMD: Kovač Viktor, kovač — upokojen.

DO TET — odhod

DS SS: Goljuf Franc, delavec — upokojen.

DS ASO — odhod

Umek Ljudmila, kuharica II v poč. domu na Rabu — spor. prek.

Ljuba Poznič

Starejši člani polektiva se še dobro spominjajo Jožeta Zorkota, glavnega rudniškega kočijaža. Ta je namreč s svojimi konji in kočijo opravljal desetletja približno enako delo od prvih povojnih let, kot jih sedaj opravljajo šoferji službenih osebnih vozil. Zadaj star rudniški kozolec. Tu stoji zdaj industrijsko podjetje Mehanka s svojimi objekti.

Pristojnosti glede družbene kontrole cen

Po zveznem zakonu o družbeni kontroli cen je:

— federacija pristojna, da ureja cene vseh izdelkov in storitev, ki imajo širši družbeni pomen. V pristojnosti federacije oziroma zveznega zavoda za cene so cene pšenice, koruze, riža, tobaka, oljaric, sladkorne pese, pitane živine, izdelki tekstila, strojogradnje, rudarstvo, kemična industrija, nafta in njeni derivati, ladjedelništvo, črna in barvasta metalurgija, avtomobilska industrija, transportna sredstva, zračni promet ter letališke storitve, od gradbenega materiala pa cement;

— republike in pokrajine so pristojne za urejanje cen preostalega gradbenega materiala, izkoriščanja gozdov, grafične industrije, električne energije, industrijske hrane za živino ter prodajo umetnih gnojil. Odslej so v pristojnosti republik in pokrajin cene živil v trgovini na debelo. Določajo tudi cene PTT storitev (razen mednarodnega PTT prometa), pisem in dopisnic, ki pa so v pristojnosti federacije. Cene prometnih storitev določajo republike, razen železniškega tovornega prometa, ki ga ureja federacija. Republike in pokrajine določajo tudi cene bančnih in SDK storitev, TV naročnine, zdravstvene storitve in cene peska ter gramoza;

— občine so pristojne za cene stanovanj za tržišče in komunalnih storitev, cene živil, v trgovini na drobno (razen za sladkor, olje in moko), obrtniške in gostinske storitve, servisne storitve, cene priključkov in komunalije, stanarino in zakupnine lokalov, turistične storitve, mestni in primestni promet, veterinarske storitve, storitve na področju kulture in socialnega varstva ter vse druge storitve, ki niso v pristojnosti republik ali federacije.

Krvodajalska akcija

V času od 6. julija do 27. julija 1979 so darovali kri naslednji naši sodelavci:

a) S področja TOZD in DS REK EK v Trbovljah:

Rota Miroslav, Podbevšek Branko, Sušnik Milan, Belina Ervin, Sotlar Milan, Avflič Stane, Gostenič Ervin, Baš Mirko, Gosak Mihael, Žalar Boris, Ostanek Franc, Pucelj Marjan, Grebenc Miha, Bastič Jože, Kozelj Maksimiljan, Štor Željko, Salamon Ivan, Zakonjšek Alojz, Zupančič Egon, Ponikvar Ivan, Baloga Zvonko, Lesičar Jože, Kolar Albert, Dečman Mihael, Jelšev Jernej, Balentin Veroslav, Gantar Marjan.

b) S področja TOZD in DS REK EK v Hrastniku:

Fistrič Anton, Zore Zoran, Gorenc Peter, Kovač Jože.

c) S področja TOZD in DS REK EK v Zagorju:

Urbanija Milan, Imperl Silvester, Breg Ivan, Perčun Jani, Linhart Zdenko, Stariha Jože, Čolk Jože.

Tovariši darovalci krvi — hvala vam!

Peter toži svoji ženi: »Že imam eno leseno škaliko v prstu«. »Si se že spet po glavi praskal, ti teslo leseno!« ga zabije žena.

Ženske gredo z modo, moški pa z modeli.

Z današnjimi modernimi avtobusi, ki so brez sprevodnika je res križ. Zadnjič se je tak avtobus zabil v drevo. »Kako se je moglo to zgoditi?« sprašuje prometni miličnik. »Nimam pojma« pravi šofer, »ko se je avtobus zabil, sem ravno v zadnjem koncu pobiral denar«.

Gorenjka gre s sinom na dopust. Ko se poslavljajo pravi mož: »Če ne bo nič pametnega za pogledat, snemi fantu očala.«

»Kakor sem slišala sosedo, je bil vaš mož nekaj dni v Parizu. Ali vam je prinesel kak spominček?« »Ja, na žalost«, pravi ta, »še trikrat grem k zdravniku pa bom zdrava«.

No in potem je bil tu še nek mladenič, ki je tožil hotelirja zaradi duševne krutosti. Dobil je namreč enoposteljno sobo med dvema sobama, v katerih so mladoporočenci preživljali medene tedne.

Humor in anekdote

»Natakar, skodelica v kateri ste mi prinesli kavo je počena.« »No vidite,« pravi natakar, »kako močno kavo kuhamo pri nas!«

Pred kratkim je nek prijatelj, ki zelo ljubi svojo ženo in ji je umrla mama, ko je bila na dopustu, poslal takle telegram, da se reva ne bi preveč ustrašila: »Mama rahlo obolela, pogreb v petek.«

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetske kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž., Tine Lenarčič, Janez Oberžan, Anton Pikš in Mirko Suštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič.

Naklada 3.200 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje.